

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. NOVEMBRA 1975

ŠTEVILKA: 44. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72

PREDLOG ZA RAZPRAVO SAMOUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM CILJI IN POSLOVNA POLITIKA ŽELEZARNE JESENICE V LETU 1976

V današnjem hitro se spreminjajočem gospodarskem življenju postaja planiranje vse bolj težavno in pomembno. Že dolgo več ne velja pravilo, da je prihodnost enaka preteklosti in da je možno predvideti rezultate na osnovi preteklih doseganj. Prav tako ni več možnosti predvideti prihodnost z gotovostjo. Plani, ki se temelje na teh predpostavkah, so statični in zavirajo razvoj.

Ravno zato je vse več pozornosti posvečene opredelitvi in določitvi zaželenih rezultatov - ciljev. Leti izvirajo iz osnovnega namena poslovanja delovne organizacije. Okvire odločanja in planiranja dejavnosti za dosego ciljev predstavlja politika. S postavitvijo pismeno izražene politike je podana možnost usklajene usmeritve naporov k doseganju zaželenih rezultatov. Skupno dogovorjeni cilji in poslovna politika, predlagani v tem dokumentu, predstav-

ljajo osnovno vodilo našega delovanja v prihodnjem letu. Zato je pomembno, da o tem predlogu vsi samoupravljalci razpravljamo in ga dopolnjenega sprejmemo.

I. SPLOŠNI CILJI IN POLITIKA ŽELEZARNE

- Osnovni cilji:
 - obdržati dohodek v primerjavi s poslovnimi sredstvi in zaposlenimi vsaj na enaki višini, kot je bila dosežena v zadnjih letih;
 - doseči amortizacijo na sedanji višini, oziroma povečani za odstotek revalorizacije osnovnih sredstev;

(Nadaljevanje na 9. str.)

VPLIV IZVOZNIH IN UVOZNIH CEN NA USPEŠNOST POSLOVANJA TOZD

Članek spada v že začeto tematiko obravnavanja novih ekonomskih odnosov, ki se pojavljajo skupaj z organizacijo novih oblik samoupravljanja. V prvem delu smo skušali pojasniti formiranje samoupravno dogovorjenih cen in njihov vpliv na ekonomske odnose med TOZD, današnji prispevek pa bo obravnaval vpliv zunanega tržišča oziroma izvoznih in uvoznih cen za uspešnost poslovanja TOZD.

ZNAČILNOST IZVOZNEGA POSLOVANJA

Železarna Jesenice letno izvozi približno 10 odstotkov svojih proizvodov. V izvozu so nekatere TOZD močno zastopane, druge pa le malenkostno ali sploh niso izvozniki. Udeležbo posameznih TOZD prikazujemo s približnimi številkami:

Proizvod	Izvozna količina v tonah
Debela pločevina	5.000
Štekel pločevina + kolobar	3.000
valjana žica	1.000
hladno oblikovani profili	1.500
vlečeno jeklo	200
varilne elektrode	200
žičniki	6.500

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZDRUŽENJE JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN PRIDRUŽENI ČLAN IISI

Generalni direktor sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne Gregor Klančnik, se je kot predsednik izvršnega in upravnega odbora Združenja jugoslovanskih železarn v dnevi od 12. do 17. oktobra udeležil IX. konference mednarodnega združenja za surovo železo in jeklo v Mexico Cityju. V zvezi s to organizacijo in udeležbo na konferenci je direktor poslal uredništvu naslednji sestavek:

ODPRLA SO SE VRATA V IISI

Po dolgoletnem razvijanju stikov jugoslovanske črne metalurgije z različnimi deželami v svetu, predvsem s pomočjo Džordža Andrejeviča, ki ga poznajo metalurgi na vzhodu in zahodu, je v ZJŽ prišlo do osebnih razgovorov in razmišljanj o možnostih vključevanja v to mednarodno združenje oziroma v institucijo za železo in jeklo. To organizacijo, kakor tudi njeno vlogo in koristi članov te organizacije, smo poznali že prej, toda vedeli smo tudi za pogoje vključevanja, ki pa so jugoslovanskim železarnam zapirali vrata. Le-ta so se nam začela odpirati po informativnem obisku generalnega sekretarja te organizacije in direktorja sektorja za tržišče 24. aprila letos na sedežu ZJŽ v Beogradu. Po predhodnem soglasju izvršnega odbora ZJŽ se je takrat dobila oblika, da jugoslovanska črna metalurgija kandidira kot celota, in sicer kot pridružen član. Na osnovi tega je bil dan uradni predlog, ki je bil 12. oktobra na deveti konferenci v Mexico Cityju od izvršnega odbora brez pripombe osvojen. Biti sprejet kot pridružen član pa pomeni dobiti vse tiste pravice in koristi, ki pripadajo članom oziroma, s katerimi smo računali.

Mednarodno združenje za železo in jeklo (International Iron and Steel Institute - IISI) je bilo osno-

vano leta 1967 s sedežem v Bruslju. V svojih pravilih ima naslednje osnovne cilje: (Nadaljevanje na 10. str.)

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Gradbišče hladne valjarne postaja vse bolj živo na vseh področjih. Tako je trenutno na delu preko 400 izvajalcev del, od tega okoli 200 gradbenih delavcev, ostali so monterji na halah, instalacijah in opremi. K temu številu je treba dodati še okrog 60 sodelavcev iz operativne grupe, pomožne grupe, bodočih vzdrževalcev in proizvajalcev ter skladiščne službe. Zelo kmalu bo število, predvsem monterjev, še večje, saj se odpira montaža novih naprav, pričena pa se z delom tudi na montaži elektro naprav.

Za normalni pričetek obratovanja hladne valjarne bo potrebno dokončati montažo približno tri četrtine naprav. Te omogočajo izdelavo trakov iz mehkega jekla. Proizvodnja 20.000 ton teh trakov je tudi v planu za leto 1976. Zato bo vso skrb treba posvetiti predvsem pravočasni montaži teh naprav.

Najbolj kritična so dela na sendzimir ograjdu in žarilnoluzilni liniji za mehka jekla. Montaža na njih kasni dva do tri mesece. Vzrok je predvsem v prepozno začetku montaže, zaradi ne dokončanih gradbenih del.

Od ostalih naprav so v montaži previjalna linija in dresirno ograjdo. Pričeli so tudi z obzidavo peči lužilno-žarilne linije. Delo se izvaja posebej in bodo pozneje že obzidane peči montirane na konstrukcijo v liniji. Še vedno nismo pričeli z montažo zvonastih peči, čeprav so dani za to pogoji.

V splošnem lahko ugotovimo, da so za strojno in elektro montažo dani praktično vsi pogoji, da se delo nemoteno in pospešeno odvija. Tako se zaključujejo nekateri temeljni napravi, streha na hali je skoraj gotova, žerjavi normalno obratujejo, dobavljeno je 75 odstotkov opreme, urejeni so tudi ostali pogoji kot garderobe, stanovanja in prehrana delavcev.

Praktično so zaključena dela tudi na kotlovnici in pričakujemo v tem tednu tudi preizkus kotla ter napeljav in za tem pričetek poizkusnega obratovanja.

Dela na regeneraciji in nevtralizaciji kislin so nekoliko zaostala. Še vedno ni pokrita zgradba in tudi instalacije naprav se ne izvajajo čisto po programu, vendar situacija ni kritična.

Na novo so pričeli z gradbenimi deli na butanskem uparjevalcu, nadaljujejo pa se dela na vodikarni.

V okviru izgradnje hladne valjarne so pričeli s pripravljalnimi deli za izgradnjo podaljška aneksa bluminga, kjer bo dobil svoje prostore in delavnice obrat RTA. Tako bo rešen dolgoletni problem tega obrata, ki je imel svoje delavnice po vsej Železarni. Istočasno pa bo nova lokacija zelo koristila pri vzdrževanju valjarn Bela, še posebej pa nove hladne valjarne.

RAZGOVOR O INFORMIRANJU V ŽELEZARNI

V petek, 31. oktobra je našo železarno obiskal sekretar sekretariata za informacije SRS Darko Marin s svojima sodelavcema Majdo Kranjc in Marjanom Gogaia. V Železarno je prišel na obisk na lastno pobudo, da bi ga seznanili o tem, kako imamo v Železarni urejeno samoupravno informiranje in komuniciranje. Pri razlagi oziroma odgovorih na nekatera v uvodu zastavljena vprašanja so sodelovali predstavniki centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja ter predstavniki nekaterih samoupravnih organov oziroma delegacij. Sekretar Marin je dal tudi nekaj spodbudnih mnenj in pobud pri nadaljnjem izpopolnjevanju samoupravnega informiranja v Železarni in nasploh.

Sekretar Marin je ob tem, ko je navzočim zastavil nekaj vprašanj, poudaril, da je njihov namen na terenu ugotoviti sedanje stanje v pogledu samoupravnega informiranja na vseh nivojih in v vseh sredinah, da bi iz teh spoznanj in izkušenj usmerili prizadevanja v oblikovanje kar najbolj celovitega sistema informiranja v republiko. Sekretar in njegova sodelavca, so se predvsem zanimali, kako imamo urejeno informiranje v Železarni, kakšno je razmerje med posrednimi in neposrednimi informacijami, ali so informacije bolj usmerjene v preteklost ali sedanjost oziroma prihodnost, o delovanju samoupravnih delovnih skupin, o vlogi in vsebinski zasnovi tovarniškega glasila Železar, o povezanosti z ostalimi informacijskimi mediji, o delegatskem informiranju oziroma pretoku informacij navzdol in navzgor, kako se v informacijah

izražajo neposredni in temeljni interesi zaposlenih delavcev, o vključevanju delavcev v splošne informacijske tokove, kako imamo v samoupravnih aktih urejeno vlogo in naloge samoupravnega informiranja in komuniciranja in podobno. Še posebej se je sekretar zanimal za vlogo delavske kontrole pri ustavnem ureničevanju pravic delavca pri informiranju in o opredelitvi informacij, ki sodijo v okvir poslovne tajnosti.

Na zastavljena in vmesna vprašanja so gostom odgovarjali delavci centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja: Albina Tušar, Nada Dejak, Milan Polak in Joža Varl, sodelovali pa so še predsednik delavskega sveta TOZD VET Anton Pintar, vodja delegacije občinskega zbora združenega dela Božo Pančur in vodja samoupravne delovne skupine iz elektrodne (Nadaljevanje na 3. str.)

Valjarne Bela s halami nove hladne valjarne

V OKTOBRU SO VSE TOZD PRESEGLE PLANSKE OBVEZE

Iz nepopolnih podatkov, ki jih je zbrala služba na sektorju za ekonomiko in organizacijo, ki pa še niso dokončno obdelani, je razvidno, da je v mesecu oktobru delovna organizacija Železarna presegla skupno proizvodnjo za okrog odstotek, blagovno proizvodnjo pa za okrog šest odstotkov. V tem mesecu je odpremila svojim kupcem čez 34.000 ton jeklarskih izdelkov.

V temeljni organizaciji združenega dela TALILNICE so vsi obrati presegli mesečne planske obveze razen martinarne, ki je za planom zaostala za dobre tri odstotke. Najbolje so delali v elektro jeklarni in šamotarni, kjer so letos dosegli največjo mesečno prekoračitev plana. Vsi obrati temeljne organizacije združenega dela TOZD Talilnice pa so mesečni plan skupne proizvodnje presegli.

Za okrog 2,5 odstotka so v skupni proizvodnji svoj mesečni plan presegli v TOZD VALJARNE. Največji presežek plana so dosegli v valjarni debele pločevine in sicer za okrog 17 %, sledijo jim v valjarni profilov za okrog deset odstotkov, valjarna žice za okrog pet odstotkov in približno toliko valjarna bluming, medtem, ko so v valjarni štekel zaostali za planom za okrog 17 odstotkov.

V temeljni organizaciji Hladna predelava so skupaj za slab odstotek nad planom. V obratu podbojarna so zmanjšani plan presegli za okrog 24 %, sicer pa so ponovno najboljše delali v jeklovleku, kjer so planske obveze presegli za okrog deset odstotkov, sledi jim elektrodni obrat z okrog 8,5 % in žičarna z okrog štiri odstotke, pod planom pa so v žebeljarni za okrog 11 odstotkov in hladni valjarni za okrog osem odstotkov.

Natančne rezultate s komentarji direktorjev TOZD, boste lahko prebrali v naši prihodnji številki Železarja.

S SLOVENSKO SINDIKALNO ORGANIZACIJO V UKRAJINI

Slovenski sindikati že več let uspešno sodelujejo z ukrajinskimi sindikati; tako je prišlo tudi letos do izmenjave delegacij. Slovenska delegacija sindikatov, ki jo je vodil predsednik ZSS Janez Barborič, spremljala pa sta ga še Milan Deisinger, sekretar republiškega odbora sindikata delavcev grafične industrije in Franc Kobentar iz naše železarne, ki je uredništvu poslal o tem obisku naslednji zapis.

Delegacija je odšla na pot 18. oktobra iz Beograda in je bila še isti dan v Kijevu, glavnemu mestu Ukrajine, prirčno sprejeta. Že prvi dan bivanja delegacije v Kijevu, je imela razgovore na vrhovnem sovetu. Ti razgovori so bili namenjeni bolj predstavitvi republike Ukrajine. Ukrajina je najbolj razvita republika v SZ, saj proizvaja 52 milijonov ton jekla, razvito pa ima tudi strojno industrijo. V Ukrajini živi 45 milijonov ljudi, po površini pa je enaka Franciji. Veliko naporov usmerjajo v to, da bi se bolj dvignili življenjski standard delovnih ljudi, zato tudi naslednja petletka nosi naslov »Vse za kvaliteto in standard«.

Ukrajina je tudi velika proizvajalka žitaric, vendar jih je letos pestila suša, tako da so komaj dosegli planske obveze. Zelo veliko gradijo stanovanj, toda kljub temu je to področje najbolj deficitarno. Naslednji dan je delegacija z letalom potovala v Doneck, to je oblast, kjer je zelo razvita metalurgija in strojogradnja. Na področju te oblasti imajo okoli 30 rudnikov premoga. Prvi obisk je bil namenjen mestu Zdanov, mestu metalurgov, ki leži ob Azonskem morju. Ob obali stoji velika železarna Azovstal, ki proizvaja 11 milijonov ton jekla letno. Zdanov je tretje morskopristanišče v SZ in je vodni transport zelo razvit, saj po njihovih izjavah trgujejo s 65 državami sveta. Mesto je bilo med drugo svetovno vojno porušeno, danes stoji lepo novo mesto s 480.000 prebivalci, spomeniki, dvorci kulture, športnimi halami in zelo urejenimi parki, kar je značilno za vsa mesta v SZ.

V Železnari Azovstal smo se sestali tudi s sindikalnim aktivom, kjer so nas seznanili o njihovi dejavnosti. Vsi zaposleni, katerih pa je 35.000, so člani sindikata, delijo se na 840 sindikalnih skupin. Poleg tega imajo še 123 člansko konferenco tovarne in 35 članski komite, ob katerem delujejo še razne komisije. Med najbolj delovnimi je komisija za varstvo pri delu, ki ima tudi velika pooblastila, kajti sindikat je tisti, ki odgovarja poleg tehničnih kadrov za varno delo in uporabo zaščitnih sredstev. Ogledali smo si valjarno pločevine, kjer valjajo od 5 do 500 mm debele pločevine v širini treh metrov. Valjarna je zelo mehanizirana. Pokazali so nam tudi njihov dom oddiha, rekreacijski center, razvojni program podjetja in še vrsto zanimivosti.

Naslednji dan je veljal ogledu mesta Doneck in njegove okolice. Obiskali smo rudarsko naselje in si ogledali rudnik premoga v Gorlovki. Tu smo si ogledali tudi sanatorij profilatorij, kjer zdravijo rudarje od raznih poklicnih bolezni. Način zdravljenja je tak, da delavec normalno dela osem ur, po delu pa prihaja namesto domov v sanatorij, kjer ima vso oskrbo in zdravniško nego. Tak način zdravljenja traja najmanj mesec dni, delavec pa plača za hrano in stanovanje 18 rubljev. Po ogledu rudnika smo se odpeljali v Artemovsk, kjer so nam pokazali tovarno šampanjskih vin, katera je 75 m pod zemljo, zaradi stalne enake temperature. Grozdje vozijo iz Krima, tu v Artemovskem pa ga predelejujejo. Njihova proizvodnja je 11.000.000 steklenic šampanja letno, katerega razpošiljajo po SZ.

Naslednji dan smo se vrnili z vlakom nazaj v Kijev. Vožnja je trajala 14 ur v udobnem vlaku. V Kijevu smo si ogledali eno večjih tiskarn in se pogovarjali s sindikalnimi funkcionarji te tiskarne. Zanimali smo se, kakšne osebnostne dohodke imajo njihovi delavci, kakšen je način izobraževanja, napredovanja ter o delovni dobi za ženske in moške v tiskarski stroki.

Še isti dan smo se odpeljali nekaj kilometrov iz mesta Kijev na vas, kjer smo si ogledali kolhoz. Ta kolhoz nima živine, ima pa ogromne sadovnjake in veliko toplih gred, ki se razprostirajo kakor hale za šport na velikih površinah. V teh gredah gojijo paradižnik, kumare in drugo zelenjavo. Imajo izredno velik pridelek kumar in paradižnika, kar jim uspeva skoraj vse leto in to po novi tehnologiji imenovani »hidroponija«. Za to rabijo umetno gnoljo in pesek, nato se to ogreva do določene temperature in uspeh je izreden. V tem kolhozu so nam pokazali tudi proizvodnjo več vrst vina iz jabolok. Moram priznati, v kolikor nisi strokovnjak, zelo težko ločiš jabolčna vina od pravega groznega vina.

Sledili so še razgovori na zvezi sindikatov Ukrajine, kjer smo poslušali, kako so organizirani, kako vzgajajo kadre za sindikat in še vrsto drugega, za sindikat potrebnega dela, ki je pri njih nekoliko drugačen kakor pri nas. V Ukrajini je 25 milijonov članov sindikata, ki pa se delijo na 19 strokovnih sindikatov. Ukrajina ima 124.000 osnovnih organizacij sindikata in veliko profesionalnih sindikalnih delavcev, ki se šolajo v Harkonu, to je v centru za izobraževanje v Ukrajini.

Zvečer smo se s spalnikom odpeljali iz prestolnice Ukrajine Kijeva v Moskvo. Vlak vozi 12 ur, vožnja je bila kar prijetna. V Moskvi smo se nastanili v sindikalnem hotelu Sputnik. Še isti dan smo bili sprejeti na Zvezi sindikatov SZ ter imeli tam krajše razgovore. Predsednik Barborič se je zahvalil za tople sprejem v vseh mestih, kjer je bila naša delegacija in povabil delegacijo Ukrajine, da obišče Slovenijo, predvsem pa je želel, da se pogledajo stiki med delovnimi organizacijami predvsem

tam, kjer ti že so. Po razgovoru smo si ogledali moskovski televizijski stolp, ki je visok 530 metrov. Z dvigalom se pelješ 330 metrov visoko in imaš občutek, kakor da si v letalu.

Zvečer smo si ogledali opero v dvorani kongresne palače v Kremlju, to je bila bajka o nevidnem mestu Kiteže in deklici Veroniki. Ta izredno lepa predstava se je zavlekla pozno v noč. Moram pripomniti, da ima dvorana 8.000 sedežev in je bila nabito polna. Zadnji dan našega bivanja v Moskvi in Sovjetski zvezi smo si ogledali še Leninov mavzolej. Nepregledne množice ljudi se pomikajo v koloni po dva, tiho in dostojanstveno, da počastijo tega velikega revolucionarja.

Naš čas obiska se je iztekel, nad Moskvo je legla megla in začelo je rahlo deževati, mi pa smo bili v skrbeh, ali bo letalo za Beograd poletelo ali ne. Na letališču za mednarodni promet Šermetevo smo se od naših gostiteljev še enkrat poslovili, se vsedli v JAT-ovo letalo Boeing 727 ter s polurno zamudo odleteli proti Beogradu. Ko smo urejali naše spomine v letalu, kaj vse smo videli lepega in zanimivega v teh sedmih dneh bivanja v SZ, smo le enotno ugotovili: najlepše je doma. Ko se je letalo spuščalo na beograjsko letališče in mehko pristalo, smo od veselja, da smo doma v Jugoslaviji, kar zaploskali. V Beogradu smo se še enkrat presedli v letalo za Ljubljano in tako zaključili naše skupno potovanje.

Franc Kobentar

OH, TE NAŠE KANTINE!

V deseti točki zapisnika dvajsete seje TOZD VET je bilo postavljeno vprašanje modernizacije kantin, »ker se ugotavlja, da je v naših kantinah precejšen nered in velika izguba delovnega časa«.

O teh nesrečnih kantinah smo že veliko razpravljali in tudi pisali v našem glasilu, kljub temu pa bi rad prispeval nekaj misli k tej kočljivi zadevi.

Tudi sam sem eden čakajočih v kantini strojne delavnice. Pred menoj so tri ali štiri ženske z vrečkami, v katere nalagajo »dvakrat po pet dekagramov pariške, pa trikrat deset dekagramov sira, pa štirikrat gorčico itd.«, za menoj pa tu in tam vzklik elektricarjev: »dejmo ženske!«.

Čakam in razmišljam: kdo je kriv temu čakanju? Kantinerke? Ne, svoje delo opravljajo, kolikor je v njihovi moči, hitro. Pa nabavljalka? Mislil, da tudi ne, saj naročniki tistih salam in sirčkov tudi morajo jesti, nabavljalka pa so kvečjemu žrtve, ne pa krivci. Najbrž sem kriv sam, ker hodim ob zgodnejši uri na malico. Toda kaj, ko po deveti uri v naši kantini večkrat ne dobiš več toplega obroka.

Čakam in opazujem. Okoli edine tehtnice se pririvajo kantinerke in druga druga čakajo. Prav tako okoli strojčka za rezanje salame (nabavili so ga šele pred kratkim). Tista, ki je zadolžena za pospravljanje posode pa nemo strmi v nas in čaka.

Salame v strojčku se stalno menjavajo. Enkrat suha, enkrat pariška, pa spet šunkarica. Enega nakupa je konec. Sledi zapisovanje cen in potem »ročno« seštevanje dolge kolone števil. Hopla, pomota, pa spet računanje znova, dokler ne pride prava vsota. Svinčnik iz rok, v roke denar — ali bone, saj je vseeno —, nakupa je konec. Potem pa spet v iste roke salamo in kruh, da se ustreže novemu naročniku.

Končno sem na vrsti; za tisto ubogo juho in kos kruha sem čakal tako dolgo. Za protiuslugo mi kantinerka uslužno postavi krožnik na pladenj.

Pred časom sem obiskoval seminar študije dela metode REFA in mi je nekaj ostalo v glavi. Zamislil sem: kako hvaležna tema za obdelavo! Koliko nepotrebnih gibov, koliko nepotrebnega truda, koliko nepotrebnih korakov. Kakšne prihranke pri delu, času ... bi odkril strokovnjak, ki bi obdeloval to področje! (V Že-

lezarni imamo Oddelek za študij časa in oblikovanje dela ...) Saj niso kantinerke pri tem čisto nič krive! Saj delajo in plačane so za delo, ne pa za organizacijo dela. Pa organizatorji dela? V desetih letih, kolikor hodim po naših kantinah, nisem videl še nobenega, ki bi delo opazoval in v njem iskal izboljšave. Izza pisalne mize pa se marsičesa ne da videti.

Nekdo (od prizadetih seveda) bo pripomnil: »Samo godrnja in zabavlja. Če je tako pameten, naj pove, kako izboljšati!« Bom povedal! Nekaj je gotovo! Današnji sistem kantinerke službe je zastarel. Vseposod se je uveljavil sistem samopostrežbe. Pred dnevi sem jedel v ljubljanski Emoni v času tako imenovane »špice«. Vrsta do vrat, dolga dvajset metrov. Postrežen pa sem bil v šestih minutah. V tovarni LIKO na Vrhniki, kjer sem bil slučajen gost v pol ure postrežejo dvestopetdeset delavcev.

Pa ni treba tako daleč. Restavracijo imamo tu, nasproti ceste, pa še naša je! Nič svinčnika, le ropot avtomatske blagajne. Roke servirke so čiste, ne umazane od denarja (ali nismo že pred leti v trgovinah udrihali po nehygienski kombinaciji kruh — denar?). Servirka nameče dvajset skodelic hrane na pult v istem času, kot mi postreže uboga Roza, ko gre po krožnik, odpre pokrov, zajame, spusti zajemalko, zapre pokrov, nese do pulta in mi krožnik uslužno spusti na pladenj. Pa še krepko se mora stegniti čez pult!

Samopostrežni sistem je lepa zadeva, je pa finančno nedvomno, vsaj pri uvajanju, nekoliko dražji. Toda v to bomo morali vgrizniti, saj je to del stabilizacijskih prizadevanj. Delavci, ki delajo na normo, si petin dvajsetminutnega čakanja na malico ne morejo privoščiti, saj jim za to, da použijejo hrano, ne preostane več kot pet minut. Pomnožite naših šeststisoč delavcev z dvajset minutami, pa boste dobili srhljivo številko dnevno zapravljenega časa. Ena od kantinerk mi je ondan zabrusila: »Saj gre vse v rok službe«. Saj to je pa tisto. Pri nas gre vse ZA ENKRAT še v rok službe ...

M. G.

NOV NAČIN DELOVANJA REPUBLIŠKIH DELEGATOV

Pri delovanju skupin delegatov, iz katerih delegirajo delegate občine za seje skupščine SRS, so se pojavljale različne težave. Zato so se na posebnem sestanku člani obeh skupin dogovorili o smotnejših načinih delovanja.

Problem se pojavi že pri tem, da noben delegat ne more dovolj temeljito preučiti gradiva za posamezno sejo skupščine SRS. Delegati so zato sklenili, da bosta vodji obeh skupin delegatov skupaj s centrom za proučevanje samoupravljanja in informiranje v železnari Jesenice pregledala celotno gradivo za vsako sejo skupščine posebej ter ugotovila, katere točke dnevnega reda so posebej zanimive za Železarno in občino Jesenice. O tem bodo delegati oblikovali stališča na skupnem sestanku s strokovnjaki za posamezna pod-

ročja ter s predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Treba pa bo biti pozoren na to, da se pripombe pripravijo že v fazi osnutka, ko so precej večje možnosti, da se jih upošteva. Kadar gre za odločanje o zadevah, ki so neodtujljiva pravica delavcev, pa se organizira javna razprava na zborih delavcev.

Drug problem je nepovezanost delovanja delegatov za občinsko skupščino in delegatov za republiško skupščino. Večjo povezanost (vsaj za zadeve, ki so neposredno pomembne za občino ali železarno) bi

Sodelavec pri žebljarskem stroju

RAZPRAVA ŽELEZARJEV O OSNUTKU SREDNJEROČNEGA PROGRAMA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V TOZD in delovni skupnosti skupnih služb železarne Jesenice je bila organizirana javna razprava o osnutku srednjeročnega programa zdravstvenega varstva od leta 1976 — 1980. Javna razprava je trajala le od 22. do 31. oktobra, ko je center za proučevanje stanovanja in informiranje organiziral posvetovalni sestanek delegatov in predsednikov osnovnih organizacij sindikata v Železnari. Na tem sestanku so se natančno seznanili z osnutkom programa ter sklenili, da bodo delavcem na sestankih samoupravnih delovnih skupin gradivo tolmačili delegati sami. Kljub temu, da analiza zajema podatke javne razprave le devetih dni (od 22. — 31. 10. 1975), pa je v njej sodelovalo kar 110 samoupravnih skupin (40 % vseh samoupravnih delovnih skupin). Razprava se še nadaljuje.

Stališča, predlogi in pripombe, ki so jih dali delavci na osnutek programa, so precej enotna. Večinoma so imeli naslednja stališča, predloge in pripombe:

Osnutek srednjeročnega programa zdravstvenega varstva od leta 1976 — 1980 je presplošen, hkrati pa predstavlja predvsem statistično analizo dosedanjega stanja zdravstva v gorenjskih občinah. Treba bi ga bilo vsebinsko obogatiti s konkretnimi potrebami in interesi skupnosti v skladu s predvidenimi finančnimi sredstvi in prioritarnimi nalogami. Tak program bi bil kratek, vsebinski, konkreten ter razumljiv za tolmačenje in razpravljanje. Program bi zato moral vsebovati minimalni program, ki ga bo moralo zdravstveno varstvo doseči v petletnem obdobju. Zato bi moral konkretno določiti, kakšna bo kadrovska politika, investicijska in stanovanjska politika ter kakšno bo razmerje med hospitalno in ambulantno službo.

Pri sestavljanju programa bi morali pri kadrovski politiki izhajati iz dejanskega stanja zdravstvenega kadra leta 1975 ter iz potreb, ki jih bo treba uresničiti do leta 1980. Zato

bi bilo treba podati pregled štipendistov na različnih nivojih, kdaj bodo končali šolanje oziroma študij, koliko in katere kadre bo treba štipendirati iz solidarnostnega sklada in podobno.

Osnutek programa bi moral predlagati, katere investicije v zdravstvu na Gorenjskem imajo v petletnem obdobju prioritetni pomen, predvsem pa bi bilo treba navesti, katere investicije, ki smo jih že začeli, je treba čimprej dokončati.

Pri reševanju kadrovskih vprašanj in hkrati problemov, ki zaradi tega nastopajo v zdravstvu, bi veliko pomagala ustrezna stanovanjska politika. Zato bi bilo v osnutku srednjeročnega programa treba navesti, koliko stanovanj bo potrebnih za zdravstvene delavce v petletnem obdobju, kakšni bodo viri financiranja stanovanj in podobno.

Osnutek programa bi moral predlagati tudi integracijske procese v ambulantni in bolnišnični službi, ker bi le s povezovanjem znižali stroške, zmanjšali dupliranje različnih opravil (npr. laboratorijski pregledi), investicij in podobno. To, da ambulantna in hospitalna služba ne delujeta bolj povezano, lahko pomeni, da ima celotna zdravstvena služba na razpolago preveč sredstev.

Ostale pripombe le še bolj konkretizirajo zgoraj navedena stališča, predloge in pripombe:

— program ni usklajen z družbenim načrtom občine Jesenice za obdobje od 1976 — 1980, stopnja rasti družbenega proizvoda 12 % je ne-realna,

— »beg možganov« v tujino bi zmanjšali tako, da bi vsak, ki se hoče zaposliti v tujini, moral predhodno vrniti ves dolg družbi (stroške šolanja, štipendijo, stanovanje),

— obrazložitev finančnega osnutka srednjeročnega programa zdravstvenega varstva za obdobje 1976 do 1980 ni ustrezna, saj ne argumentira razlik med občinskimi skupnostmi zdravstvenega varstva,

— več pozornosti je treba nameniti proučevanju vzrokov obolevnosti in nesreč na delovnem mestu, — precej pa je tudi pripomb na sedanjo kvaliteto zdravstvenih uslug.

N. Dejak

DEJAK Nada

VPLIV IZVOZNIH IN UVOZNIH CEN

(Nadaljevanje s 1. str.)

Iz prikaza je razvidno, da je v letošnjem izvozu zastopano le sedem TOZD. Od teh so najmočnejši izvozniki žebeljarna, valjarna debele pločevine in valjarna štel. Te TOZD pa ne kupujejo iz uvoza enakih količin in vrednosti.

Pri prodaji naših izdelkov na zunanje tržišče, kjer se srečujemo s konkurenco tujih proizvajalcev, z gibanjem svetovnih cen, konjunkturo ali recesijo, se naše cene formirajo v skladu s pogoji zunanjega tržišča, zato se razlikuje od cen, ki jih dosegamo doma. Pri tem so izvozne cene običajno nižje od domačih, kar vpliva tudi na nižje iztrženo realizacijo. Poleg tega pa so izvozni izdelki dodatno obremenjeni s posebnimi stroški izvoza kot so npr.: luške storitve, stroški špediterja, zastopniška provizija, carinske takse, zavarovanja blaga itd.

Ker pa je država zainteresirana za izboljšanje devizne bilance, podpira izvoz, kar se kaže v njeni izvozni politiki v obliki premij in izvoznih

kreditov. Premije so odvisne od vrste izdelka in države uvoznice in se za Železarno gibljejo od šest do osem odstotkov.

Pozitivni učinek izvoza je tudi takojšnji priliv denarnih sredstev. Običajni plačilni instrument v zunanji trgovini je akreditiv, ki ga po nalogu uvoznika naših izdelkov odpre njegova banka in nam preko naše banke izplača denar po predložitvi vseh zahtevanih blagovnih dokumentov. Ta proces traja dalj časa, zato imamo možnost, da izkoristimo kredit v višini vrednosti izvoženega blaga, ki nam ga nudi banka za dobo 90 dni pri izvozu na konvertibilno področje in 45 dni pri izvozu na klirsko področje. To pa je ugodno, ker s tem naša sredstva niso vezana v terjatvah do kupcev.

V dosedanjih praksi so tako stroški izvoza kot tudi negativne razlike med domačimi in izvoznimi cenami bremenili posamezne TOZD. Kot primer navedimo uspešnost izvoza debele pločevine v Nemčijo in hladnooblikovanih profilov v Avstrijo:

Izdelek	Domača prodajna cena	Izvozna cena s prem fco Jesenice	stroš. izvoza	razlika
1	2	3	4	5-2 (3-4)
Debela pločevina — Kotlovska	7.000	5.600	300	1.700
Hladno oblikovani profili	6.000	5.000	200	1.200

Pri vsaki toni izvoza se zmanjša uspeh TOZD za 1.700 din oziroma za 1.200 din. Z izvozom je bil ustvarjen pritok deviz v državo, Železarni pa je bila zagotovljena pravica do odkupa določenega deleža teh deviz, kar predstavlja retencijsko kvoto. Tako pridobljene devize Železarna porabi za nabavo rezervnih delov, plačevanja licenc, tujih strokovnjakov itd. TOZD — izvozniki, imajo pri uporabi deviz enak položaj kot ostali TOZD. Ker je izvoz v interesu celotne Železarne, je pravilno, da se breme izvoza v bodoče porazdeli. To je mogoče na dva načina:

1. v sorazmerju s celotno realizacijo TOZD;
2. v sorazmerju s porabo retencijske kvote po TOZD.

Menim, da bi v začetni fazi zaradi enostavnosti ustrezala prva možnost, sčasoma pa bo potrebno preiti na porazdelitev glede na dejansko porabo deviz. Omeniti pa moramo, da retencijska kvota ni edini vir deviz. Železarna lahko pridobi devize tudi iz drugih režimov, kot so globalni devizni kontingent, blagovni kontingent in prosti uvoz, kar pa ni vezano na višino izvoza.

Kot dodatno stimulacijo bi lahko TOZD — izvoznikom, uvedli interno premijo za pospeševanje izvoza, ali pa jim omogočili koristiti pripadajoče kredite.

CESTNI PROMET V ŽELEZARNI

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri občinski skupščini Jesenice je imenoval komisijo za varnost prometa v železarni Jesenice. Komisija, ki jo sestavlja pet članov je imela prejšnji teden svojo prvo sejo. Najvažnejše ugotovitve in sklepi te komisije so:

— Z ureditvijo in asfaltiranjem skoraj vseh cestnih površin v Železarni se je cestni promet v Železarni bistveno spremenil. Brez dvoma tako urejeno stanje cest dopušča večje hitrosti v cestnem transportu obenem pa tudi povečuje možnost prometnih nezgod. Izkazalo se je, da nekateri posamezniki ne znajo ceniti za varen promet še primerno hitrost in s svojo nevarno in hitro vožnjo ogrožajo varnost sebe in drugih.

Tudi pešci lahko s pazljivostjo in upoštevanjem predpisov mnogo doprinesejo k preprečevanju nezgod.

— Zaenkrat bi veljale za Železarno naslednje hitrosti:

Jesenice	30 km/h
HVZ	30 km/h
Javornik	30 km/h
Bela	40 km/h

— Pri vseh vratarjih bodo postavljene ustrezne opozorilne table. Seveda bodo na nevarnih mestih s prometnimi znaki te hitrosti tudi zmanjšane.

— Da se ugotovi koliko in kdo presega dovoljene hitrosti bodo v podjetje poklicani delavci milice z radarjem.

— Glavni vhod se zapre za vsa motorna vozila, razen za tiste, ki se jih posebej določi. Vhod za vsa motorna vozila je na novem odcepu ceste 1 a nasproti gasilskega doma.

— Prevozi z mopedi in motorji po podjetju so zaenkrat še dovoljeni, vendar je potrebno v najkrajšem času poskrbeti za ustrezne parkirne prostore pri vratarjih. Ko bo to urejeno, se bo prevoze po tovarni preporočalo.

— Na Beli je za upravno stavbo urejen parkirni prostor, katerega je potrebno še označiti in urediti enosmeren promet. Vsa osebna vozila, na Beli morajo parkirati na tem prostoru, kar se bo tudi s prometnimi znaki označilo.

— Komisija si bo v najkrajšem času ogledala vse ceste v Železarni in določila potrebne cestno prometne znake.

Š. J.

Med razgovorom o informiranju v Železarni

Iz take strukture nabave izhaja povprečna cena starega železa 2.500 din/t. Ta cena je sestavni del planske lastne cene jekla in samoupravno dogovorjene cene, po kateri bo prodajala vložek naslednjim TOZD.

V primeru, da Železarna ne bi mogla nabaviti predvidene količine starega železa na domačem trgu, bi bilo nujno povečati uvoz, kar bi v primeru večjih odstopanj spremenilo plansko strukturo nabave in zvišalo povprečno ceno starega železa. Predlagamo možnost, da se breme spremenjene strukture nabave porazdeli na vse TOZD v skladu s celotno realizacijo.

Poseben primer predstavlja podražitev nabavnih cen surovin in s tem povečanje stroškov proizvodnje. Porazdelitev teh stroškov bo obdelana v posebnem članku.

METALURŠKA MENJAVA

Poleg rednega izvoza in uvoza se v Železarni vedno bolj uveljavlja tudi metalurška menjava. V tem okviru zamenjavamo naše izdelke (elektrode, debela pločevina, vlečeno jeklo) za surovine in polizdelke. Metalurška menjava je pozitivna, ker se postavlja na realnem razmerju vrednosti blaga, ki je predmet menjave, hkrati pa pripomore tudi k zvišanju produktivnosti obeh strani.

Kljub vezanemu poslu sta izvozno in uvozno poslovanje ločena postopka. Obravnavamo jih enako kot redni izvoz in uvoz, zato naj bi tudi nastalo razliko med domačo in izvozno ceno ter spremembo v strukturi nabave porazdelili enako kot v zgornjih primerih. Uspeh posameznega posla je namreč interes celotne Železarne, zato ne more biti vezan samo na TOZD uvoznike in izvoznike.

ZAKLJUČEK

V Železarni leži breme izvoza in uvoza le na nekaterih TOZD. Vpliv izvoznih in uvoznih cen je za posamezne TOZD premočan, zato je pravilno, da se porazdeli. Ker so TOZD med seboj povezane preko vložka, je vsaj za začetek možen bolj enostaven princip delitve izvoznih in uvoznih bremen glede na realizacijo TOZD ali po drugem sorodnem kriteriju.

Maruša Drolc in
Katarina Kos SEO

RAZGOVOR O INFORMIRANJU

njem izpopolnjevanju sistema samoupravnega informiranja v delovni organizaciji Železarna, kakor nasploh pri urejanju tega sistema v Sloveniji. Seveda pa ni manjkalo tudi kritičnih mnenj tako o informiranju znotraj Železarne, kakor nasploh o delegatskem informiranju od občinske skupščine do zvezne skupščine.

Predvsem pa je bilo poudarjeno, da delovni ljudje morajo sami določiti politiko obveščanja in da informacije morajo segati na vsa področja življenja in dela, kjer se delavci samoupravno vključujejo. To pomeni, da informiranje mora zajemati vse temeljne interese delavcev, to je od pridobivanja dohodka in njegove razdelitve ter perspektive glede dohodka in njegove delitve, pogojev dela in njihov razvoj v prihodnosti, proizvodnje in realizacije kot temeljna pogoja za pridobivanje dohodka ter razvojne možnosti na tem področju, kadrovske politike, planiranje, raziskovanje, nadalje njegove interese pri urejanju okolja oziroma zagotovitve ustreznih življenjskih pogojev, to je od stanovanjske problematike, otroškega varstva, šolstva, družbenega izobraževanja, kulture, telesne kulture itd. Skratka vsa tista področja, kjer se srečujejo delavčevi interesi in kjer po ustavni pravici samoupravno deluje. To pa je praktično zelo široko območje od temeljnih organizacij združenega dela, do krajevnih in samoupravnih interesnih skupnosti ter celotnega skupščinskega sistema. To praktično pomeni, da je potrebno politiko obveščanja oblikovati v takem okviru, prav tako pa vsebinsko zasnovano informacijskih sredstev, pri čemer je bilo poudarjeno, da je tovarniško glasilo Železar s svojo vsebinsko zasnovo že zdavnaj prešlo plotove Železarne.

Sekretar Marin je ob sklepu razgovora ponovno poudaril, da v SR Sloveniji nimamo izoblikovanega celovitega sistema informiranja in vloge informacijskih medijev v tem sistemu, kakor tudi ne opredeljene vloge posameznih vrst teh medijev v tem sistemu. Še vedno govorimo o štirih podsistemih in zato je nujno, da vsa prizadevanja usmerimo v oblikovanje celovitega in enotnega sistema informiranja v republiki. Ko se je zahvalil za razgovor, je poudaril nekaj spodbudnih rešitev v naši železarni in dejal, da bodo te izkušnje lahko koristno služile pri urejanju sistema informiranja v posameznih delovnih organizacijah, kakor tudi enotnega sistema v republiki. Temu pa je bil namenjen tudi razgovor.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 10. 11.	ROŠAR VINKO	PRAPROTNIK NIKO
TOREK — 11. 11.	TUMA SLAVKO	LEBAR ALOJZ
SREDA — 12. 11.	MLAKAR FLORIJA	ROZMAN JANEZ
ČETRTEK — 13. 11.	STARE BRANKO	RAVNIHAR PETER
PETEK — 14. 11.	FALETIČ JANEZ	ERŽEN STANE
SOBOTA — 15. 11.	DROLČ MARJAN	ISKRA BRANE
NEDELJA — 16. 11.	ARH JANEZ	ULČAR MARJAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: od 6.00 do 18.00 ure
dnevni dežurni od 18.00 do 6.00 ure
nočni pa

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
popoldan: IV. obratna ambulanta
V soboto, 15. novembra, samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 15. novembra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI — OKTOBER

V tem mesecu je bilo sprejetih 48 delavcev, 42 delavcev pa je prekinilo delovno razmerje.

Starostno je bil upokojen Miroslav DETIČEK, 1914, nabavni sektor — 26 let v ŽJ.

Invalidsko so bili upokojeni: Malči PENIČ, 1921, DE-DP — 21 let v ŽJ, Franc POTOČNIK, 1947, valjarna Bela — 10 let v ŽJ in Janez PUKŠIČ, 1923, elektro energija — 31 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

Umrli so: Drago KOS, 1928, elektro vzdrževanje — 26 let v ŽJ in Peter KRNIČAR, 1930, valjarna profilov — 27 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

V JLA je odšel Marjan Ros, 1956 — valjarna profilov.

Izključeni: Dubravko Anušič, 1954, OTK, Branko Ažman, 1953, strojne delavnice, Simo Begič, 1954, valjarna Bela, Borislav Bjelajac, 1957, valjarna žice, Franc Endliher, 1951, profilarna, Redžep Halitaj, 1952, martinarna, Vehid Krdžić, 1953, valjarna 2400, Darko Marolt, 1957, sektor novogradenj, Savo Popović, 1952, žičarna in Sead Sušić, 1957, elektro jeklarna.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE

RAZPISUJE

za nedoločen čas naslednja prosta delovna mesta na strokovnih šolah ŽIC:

- a) 2 učitelja za poučevanje strojnih predmetov
- b) 2 učitelja za poučevanje metalurških predmetov
- c) 1 učitelja za poučevanje obrambe in zaščite

Pogoji za sprejem:

- a) diplomirani inženir strojništva (absolvent II. stop.)
- b) diplomirani inženir metalurgije (absolvent II. stop.)
- c) priznana strok. usposobljenost

Nastop službe takoj, oz. po dogovoru, OD po pravilniku ŽIC. Na razpolago imamo stanovanja. Vloge poslati tajništvu ŽIC.

GRIPA NI NEPREMAGLJIVA

Nevarna gripa se javlja v hladnejšem jesenskem času in napade predvsem nezaščitene slabotne in tudi zdrave ljudi. Že nekaj let se uspešno borimo proti njej z zaščitnim cepljenjem prebivalstva in delavcev v podjetjih ter tako preprečujemo škodo na zdravju ljudi in gospodarsko škodo zaradi izostankov od dela.

Letos bomo cepili s preizkušenim cepivom BEGRIVAC-S zahodno-nemške trdnice Behring, ki vsebuje ekstrahirane influenza — virus antigene, ki so v zadnjih letih povzročali največ obolenj in škode (tip Scotland, Port Chalmers Hongkong). S TEM CEPIVOM DOSEŽEMO ZAŠČITO Z ENKRATNIM CEPLJENJEM ŽE PO OSMIH DO DESETIH DNEH. TA ZAŠČITA TRAJA OKOLI ENEGA LETA IN JE USPEŠNA OD 80 DO 90 Odstotkov.

Cepljenje (aktivno imunizacijo) priporočamo posebno osebam, ki so močno izpostavljene okužbi med drugim delavcem v grupah in v podjetjih, nadalje srčnim bolnikom, ljudem ki imajo kronične spremembe dihalnega sistema ter posameznikov nad 60 let starosti ter sladkornim bolnikom.

Cepljenja pa ne priporočamo osebam, ki so preobčutljive na beljakovine, ki imajo vročino oziroma vročinsko bolezen ter gnojne izpuščaje na koži.

Večletno spremljanje uspešnosti cepljenja proti gripi je pokazalo, DA 100 CEPLJENJ PRIHRANI DELOVNEMU KOLEKTIVU 180 BOLNIŠKIH DNI SEVEDA V PRIMERU, ČE SE CEPI 75 DO 80 Odstotkov KOLEKTIVA ter tako zmanjša število prenašalcev gripe na minimum.

Tako kot preprečujemo tetanus, otroško paralizo, pasjo steklinu in še kaj z zaščitnim cepljenjem, sta nam dali sodobna medicina in farmacevtska industrija s cepivom tudi možnost za uspešno obrambo proti gripi in njenim včasih zelo hudim in usodnim posledicam. Od nas vseh pa zavisi ali bomo znali to možnost in priliko izkoristiti.

Obratna ambulanta
Železarne Jesenice

RAZPORED CEPLJENJA PROTI GRIPI V DNEH od 11. do 13. novembra 1975

Rešilna I dr. Branko Dražič — sr. Saša Čerček

torek, 11. novembra, 5.—9., 13.—17., 21.—24. ure
sreda, 12. novembra, 5.—9., 13.—16., 21.—23. ure
četrtek, 13. novembra, 5.—8. 13.—16. ure (dr. Jensterle)

Rešilna II (Javornik) dr. Branimir Čeh — sr. Ivanka Kosmač

torek, 11. novembra, 5.—8. 13.—16. ure
sreda, 12. novembra, 5.—7., 13.—16. ure
četrtek, 13. novembra, 5.—7. 13.—15. ure

Rešilna IV (Hrenovca) dr. S. Šemrov-Novak — sr. Magda Vidmar

torek, 11. novembra, 5.—8., 13.—16. ure
sreda, 13. novembra, 5.—7. 13.—16. ure
četrtek, 13. novembra, 5.—7., 13.—15. ure

Rešilna V (valjarna Bela) dr. Jože Jensterle — sr. Marija Brgant

torek, 11. novembra, 5.—8. 13.—16. ure
sreda, 12. novembra, 5.—8., 13.—16. ure od 21.—23. ure (rešilna I)
četrtek, 13. novembra, 5.—8., 13.—16. ure

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz KALAN, je sklical 14. sejo delavskega sveta Železarne v petek, 31. oktobra z naslednjim dnevnim redom: podelitev Pantzove plakete in nagrade Novator leta, pregled izvrševanja sklepov zadnje seje, devetmesečno poslovno poročilo, povečanje stopnje amortizacije, ugotovitveni sklepi, imenovanje razpisne komisije, izvolitev delegatov ter informacije in vprašanja članov delavskega sveta Železarne.

Na predlog odbora za raziskave, izume in racionalizacije je predsednik delavskega sveta Železarne dodelil v imenu delavskega sveta Železarne Pantzovo plaketo za 1975. leto Bogomilu Homovcu – direktorju sektorja za novogradnje, za življenjsko delo na področju metalurške dejavnosti in nagrado Novator leta Francu Potokarju – obratovodju šamotarne, za svojo tehnično izboljšavo, s katero je med obravnavanimi tehničnimi izboljšavami v letu 1974, prihranil Železarni največ.

Sprejeli so poročilo pomočnika glavnega direktorja kako so se izpolnjevali sklepi 13. seje delavskega sveta Železarne in ugotovili, da so izvršeni, nekateri pa so daljšega pomena in se še izvajajo.

Razpravljali so o devetmesečnem poslovnem poročilu in ga sprejeli na podlagi soglasja delegacij, skupaj s stališči odbora za gospodarstvo, ki so objavljena v poročilu 38. seje odbora za gospodarstvo pri DSŽ.

Poleg sprejetih stališč odbora za gospodarstvo so naročili, da moramo še naprej vztrajati v prizadevanjih za izpolnjevanje že sprejetih sklepov glede zmanjšanja zaostankov. Na osnovi že izdelanih analiz v zvezi s povečanjem odtokovnosti z dela zaradi bolezni in poškodb pri delu, pa so naročili kadrovskemu sektorju, da predlaga ukrepe za izboljšanje stanja, ki jih morajo posredovati v razpravo in potrditev samoupravnim organom.

Priporočili so TOZD Talilnice, da vložijo maksimalne napore za doseganje čim višje proizvodnje jekla, da se bo železarna Jesenice vključila z največjim možnim deležem v prizadevanju za proizvodnjo jekla v Slovenskih železarnah – 800.000 ton.

Strinjali so se tudi s predlogom odbora za gospodarstvo in sprejeli sklep o povečanju amortizacije ter naročili skupnim službam, da pripravijo ustrezen predlog za nove amortizacijske stopnje in predlog prioritarnih projektov, ki bi jih s povečano amortizacijo financirali.

V nadaljevanju so sprejeli še ugotovitvene sklepe, ki so jih sprejeli ali delavski sveti TOZD in DSSS ali pa zbori delavcev TOZD in DSSS.

Sklepi so:

- združevanje potrebnih dodatnih sredstev za investicije iz amortizacije za hladno valjarno, vročevodni kotel in valjarno žice;
- sprostitev sredstev povečane amortizacije v letošnjem letu za kritje podražitev že odobrenih in začelih projektov v TOZD;
- povečanje stopnje prispevka za stanovanjsko izgradnjo z 9 na 13 % za september, oktober in november;
- pravilnik o napredovanju na delovnem mestu;
- dopolnitev poslovnega predmeta Železarne;
- pravilnik o pospeševanju izvoza v Slovenskih železarnah,

– prenos proizvodnje diskastih nožev za brane iz železarne Ravne na Jesenice in združevanje sredstev za to investicijo.

Na predlog kadrovskega sektorja, pa so v soglasju z delegacijami TOZD in DSSS namenili skupščini občine Jesenice – štabu za civilno zaščito 600.000 din za pomoč pri odpravi posledic elementarnih nesreč, predvsem zemeljskih plazov. Planinskemu društvu Jesenice pa so odobrili 50.000 din za obnovo planinske postojanke Tičarjev dom, ki ga je potrebno obnoviti zaradi poškodb, ki so posledica snežnega plazov. Pomnili pa so, da se namenjena sredstva štabu za civilno zaščito lahko nakažejo šele potem, ko bodo pokrite vse potrebe po sredstvih v okviru družbenega standarda za letošnje leto.

Ker v skladu z določili temeljnega samoupravnega sporazuma o zdru-

žitvi TOZD v delovno organizacijo Železarne, poteka štiriletna mandatna doba pomočniku glavnega direktorja, direktorju prodajnega sektorja in direktorju sektorja za ekonomiko in organizacijo so sklenili, da je treba ta delovna mesta razpisati v sredstvih javnega obveščanja. Zato so imenovali tudi razpisno komisijo, ki jo sestavlja sedem članov Železarne, dva člana pa bo naknadno delegirala Sob. Jesenice. Za delegata v svetu fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani so imenovali Iva Arzenška, pomočnika glavnega direktorja, za delegata v svetu VEKŠ Maribor pa Stanko Vulelija, ekonomistko s prodajnega sektorja.

Ob koncu seje so sprejeli nekaj informacij in na osnovi vprašanja predstavnika delegacije TOZD Hladna predelava, zakaj je odbor za dohodek in nagrajevanje pri DSŽ povečal vrednost obračunskih postavk za 5 %, ne pa v fiksnem znesku, glede na povečanje življenjskih stroškov, kar velja s 1. 10. 1975, naročili odboru za dohodek in nagrajevanje, da na naslednji seji DSŽ poroča, kaj je odbor vodilo k sprejetju povečanja obračunskih postavk v procentih in ne v fiksnem znesku. J. Š.

38. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo Emil AŽMAN je sklical 38. sejo odbora za četrti, 30. oktobra, z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, periodično poslovno poročilo za tri kvartale, cilji in poslovna politika železarne Jesenice v letu 1976, ocena izvršitve operativnega programa za oktober, operativni program za november, predlog samoupravnega sporazuma z Univerzalom Jesenice in reklamacije.

Najprej so pregledali, kako so bili realizirani sklepi zadnje seje in kako se izpolnjujeta še neizvršena sklepa dveh prejšnjih sej.

Zatem so razpravljali o periodičnem poslovnem poročilu za tri kvartale 1975. leta in sprejeli podrobno obrazložitev, ki jo je podal direktor finančno računskega sektorja Mitja Medvešek. S poslovnim poročilom so se strinjali in ga posredovali delavskemu svetu Železarne v razpravo z naslednjimi ugotovitvami:

– V devetih mesecih 1975. leta nismo izpolnili po količini planiranih proizvodnih obveznosti. Iz tega izhaja, da plana za letošnje leto ne bomo izpolnili, ker izpadle proizvodnje v celoti ni mogoče nadomestiti, presegli pa bomo lanskoletno proizvodnjo.

– Preskrba s surovinami in polizdelki je bila sorazmerno ugodna, k čemur je prispevala tudi blagovna menjava.

– Delovna sila ne bi smela biti problematična, saj je planirano število zaposlenih v nekaterih obratih preseženo, predvsem pa pisarniški delavci, istočasno pa v nekaterih obratih plana delovne sile ne izpolnjujejo.

– Izvoz je izvršen v okviru plana, do konca leta pa bodo še velike težave z izpolnitvijo obvez po okoliščini Narodne banke.

– Še vedno je največ neizdobavljenih naročil za kvaliteta jekla, saj celotni zaostanki znašajo za eno in pol mesečno proizvodnjo.

– Ker se pri prodaji nekaterih izdelkov kaže stagnacija na tržišču, je potrebno predvsem usklajeni proizvodnji in prodaji posvetiti vso pozornost.

– Dohodek je kljub slabšemu delu še vedno zadovoljiv, slabša pa se relativno z naraščanjem stroškov.

– Finančni rezultat poslovanja za prvih devet mesecev letošnjega leta kaže, da je možna delna prerazporeditev dohodka v korist večjega deleža amortizacije. Da bi zadržali lanskoletni nivo reprodukcijske sposobnosti so predlagali delavskemu svetu Železarne, da sprejme sklep o povečanju amortizacije za 50 milijonov din.

Finančno računski sektor naj pripravi ustrezen predlog za nove amortizacijske stopnje, sektor za novogradnje pa predlog prioritarnih projektov, ki bi jih s povečano amortizacijo financirali.

Razpravljali so o ciljih in poslovnih politiki železarne Jesenice v letu 1976, kar je na seji tolmačil pomočnik glavnega direktorja Ivo Arzenšek in jih predlagali delavskemu svetu TOZD v potrditev skupaj s preliminarim planom skupne proizvodnje Železarne v letu 1976, ki ga je obširno tolmačil Martin Šketa, vodja oddelka za ekonomske analize in planiranje. Centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje pa so naročili, da o tem seznani z ustrežno informacijo v Železarni samoupravne delovne skupine.

SAMOUPRAVNIM ORGANOM IN SDS TOZD

V današnji številki ŽELEZARJA objavljamo predlog ciljev in poslovne politike železarne Jesenice v letu 1976 ter preliminarne plan skupne in blagovne proizvodnje v letu 1976. Gradivo, ki ga objavljamo je zlasti namenjeno članom odborov za gospodarstvo v TOZD in članom delavskih svetov TOZD ter delovne skupnosti skupnih služb, ker bodo skladno z našimi internimi predpisi in zakoni imeli odločilno besedo pri sprejemanju predloga prav ti organi samoupravljanja v Železarni. Hkrati opozarjamo vse člane samoupravnih organov TOZD in predsednike teh organov, da je to gradivo za naslednje seje in da jim drugega gradiva ne bomo več posredovali.

V zvezi s predlogom ciljev in poslovne politike železarne Jesenice v letu 1976 priporočamo vsem vodjem samoupravnih delovnih skupin, da na sestankih skupin v novembru, tudi če ga niso imeli namen sklicati, sestanek vseeno skličejo in ta predlog skupaj s preliminarim planom skupne in blagovne proizvodnje obravnavajo in posredujejo svoja stališča. Stališča samoupravnih delovnih skupin bodo vsekakor vodilo delavskim svetom TOZD, ki naj bi se končno odločili za predlog.

Vodjem samoupravnih delovnih skupin pa sploh priporočamo, da v novembru skličejo (prosimo brez urgenc!) sestanke svojih skupin in na njih skladno z določili pravilnika o napredovanju na delovnih mestih, ki smo ga na zborih delavcev TOZD v avgustu sprejeli, izvolijo delegata ali več (odločitev je prepuščena samoupravni delovni skupini) zaradi ocenjevanja uspešnosti na delovnem mestu. Ker večina delovnih skupin v naši tovarni že odločno zahteva uvedbo takšnega dopolnilnega in stimulativnega nagrajevanja prosimo vse vodje samoupravnih delovnih skupin, da v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami v obratu pripravijo sestanke in izvolijo delegate. V nasprotnem primeru bomo zopet prišli v časovno stisko in s 1. januarjem 1976 ne bomo mogli v tovarni uvesti ta način dopolnilnega nagrajevanja.

Vodje samoupravnih delovnih skupin obveščamo, da se za vsa dodatna tolmačenja ali nejasnosti obračajo na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, lahko kar preko telefona številka 950 ali 265.

Center za proučevanje samoupravljanja in inform.

Sprejeli so poročilo vodje oddelka za ekonomske analize in planiranje o izvršitvi operativnega programa za oktober in ugotovili, da lahko pričakujemo večjo gotovo proizvodnjo, kot je bila sprejeta z operativnim programom, še vedno pa ne izpolnjujemo proizvodnje po družbenem planu, kar ne bomo dosegli niti do konca letošnjega leta.

Razpravljali so o operativnem programu za november in ugotovili, da je zopet nižji kot je predviden z družbenim planom, TOZD pa niso posredovale odboru obrazložitve zakaj zahtevajo nižji operativni program od družbenega plana.

Obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma z Univerzalom Jesenice in ga po podrobnih proučitvi in razpravi posredovali v razpravo delavskim svetom TOZD s priporočilom, da dajo soglasje k podpisu samoupravnega sporazuma. Naročili so, da je na delavskih svetih TOZD treba zagotoviti strokovno tolmačenje predloženega samoupravnega sporazuma.

Ob koncu seje so razpravljali o reklamaciji hladno vlečenega jekla ATJ 100 PB, ki ga je reklamirala firma DORO ALUMINUM PLAINVIEW iz ZDA in reklamacijo odobrili, ker so ugotovili, da je upravičena in je nastala zaradi malomarnosti pri delu. Reklamirano jeklo ima slabo kvaliteto površine, analizirani vzorci pa so pokazali

vključke, razpoke in druge napake. Zato so naročili glavnemu direktorju, da bo imenoval posebno strokovno komisijo, ki bo raziskala podrobnosti v zvezi s to reklamacijo in predlagala potrebne ukrepe za ta primer in za ostale če bodo še sledili. Komisija bo odboru za gospodarstvo poročala o ukrepih, ki bodo na podlagi ugotovitev izvedeni. O tej reklamaciji bosta na podlagi razprave na odboru za gospodarstvo in ugotovitev strokovne komisije, razpravljala še odbor samoupravne delavske kontrole Železarne in odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Hladna predelava.

Odobrili so tudi reklamacijo firme HERMANN SCHMIDT iz Essna, ker so ugotovili, da je upravičena, ker smo kupcu dobavili žičnike slabe kvalitete. Upravičenost reklamacije je ugotovil tudi oddelek tehnične kontrole.

Soglašali so tudi z reklamacijo firme FEHR BROS MANUF. NEWYORK, ki je reklamirala del pošiljke žičnikov zaradi ekscentričnosti glav, krivljenja žičnikov in slabega odstranjevanja kril na koncih.

V vseh treh primerih so soglašali z plačilom odškodninskega zahtevka, tudi za zadnja dva pa bo glavni direktor imenoval posebno strokovno komisijo, da bo raziskala in ugotovila vzroke ter predlagala ukrepe. J. Š.

TOZD Talilnice

28. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Franc Golba je, 29. oktobra sklical 28. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Talilnice, na kateri so pregledali sklepe prejšnje seje, obravnavali poročilo o poslovanju za mesec september in oktober, potrdili devetmesečno poslovno poročilo in sprejeli obvezo za zadnje tromesečje, sprejeli program proizvodnje za mesec november in pregledali program varčevanja za mesec oktober. Nadalje so bili informirani o predlogu plana za leto 1976 in o poslovnih politiki, obravnavali so predlog za odobritev sredstev investicijskega vzdrževanja in predlog odobritve sredstev amortizacijske zamrje.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so vsi realizirani. Vsi člani odbora za gospodarstvo so prejeli tudi pisno obrazložitev o podražitvi gradnje vročevodnega kotla v kotlovnici Jesenice, katero je podalo vodstvo elektro toplotne energije.

O finančnih rezultatih, doseženih v mesecu septembru je poročal računovodja TOZD Talilnice Boris Pesjak. Obračun stroškov pokaže zvišanje stroškov v že običajnih okvirih. TOZD Talilnice v primerjavi s celotnim zvišanjem v Železarni ne izstopa.

Pri pregledu proizvodnje za mesec oktober je odbor ugotovil, da mesečnega operativnega programa ne bo dosegla martinarna. Zelo dobre rezultate so v oktobru zabeležili v obratu šamotarna, ki je trenutno več kot 250 ton nad planom in je to v letošnjem letu največja mesečna prekoračitev plana.

Odbor je bil seznanjen s poslovanjem v devetih mesecih letošnjega leta. Iz poročila je razvidno, da je rezultat poslovanja v TOZD Talilnice sicer zadovoljiv, vendar pa ostanek dohodka ni adekvaten vloženemu delu v primerjavi z ostanekom dohodka v ostalih TOZD (interne cene).

Odbor tudi ugotavlja, da bo letni plan dosegel obrat elektro jeklarna in livarna, ostali obrati pa bodo ostali nekaj pod letnim planom.

Potrdili so predloženo obvezo za zadnje tromesečje. Obrat plavž mora še nadalje stremeti za čim nižjo porabo koksa, obrata martinarna in elektro jeklarna pa morata bolj dosledno izpolnjevati naročila valjarn in se prizadevati za čimboljši izplen pri valjanju. Elektro jeklarna mora zmanjšati porabo elektrod.

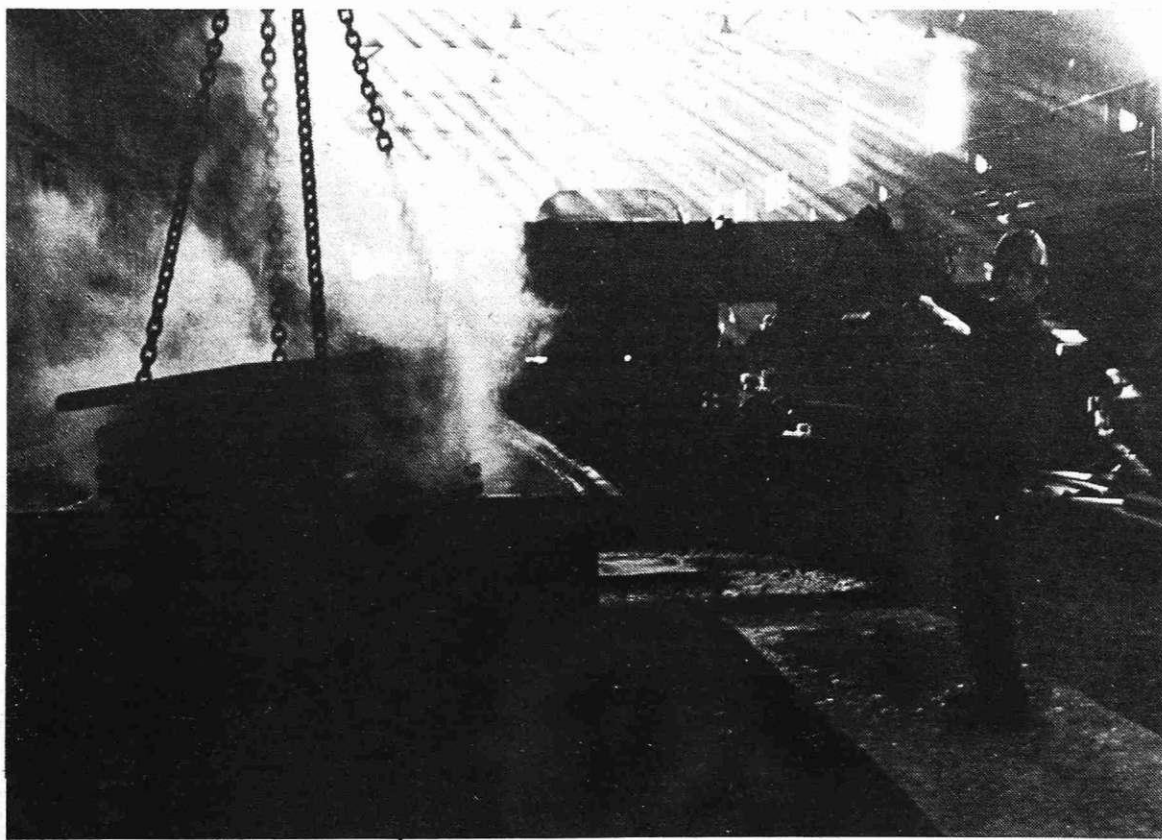
Livarna ima nalogo, da kvaliteto izdelka in odlije zahtevane in naročene izdelke, šamotarna pa naj v bodoče izdeluje ponvično opeko take kvalitete kot leta 1972 in 1973.

Program proizvodnje za mesec november so člani odbora potrdili v naslednjih količinah:

plavž 12.800 t grodija martinarna 28.000 t martinskega jekla el. jeklarna 14.900 t elektro jekla livarna 135 t jeklotitine in 5 t barvnih kovin

Šamotarna 1.260 t opek in mas. Problem za doseganje planskih nalog bo v obratu plavž, če ne bo na voljo v vsipu nekaj brazilske rude.

(Nadaljevanje na 6. str.)

Človek in jeklo (Foto: Alojz Habjančič)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

STANOVANJSKO VPRAŠANJE MLADIH DELAVCEV

RAZPRAVA NA VOLILNI SEJI KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

Stanovanjski problem je ena najbolj perečih točk današnje družbene problematike. Tema tega referata so stanovanjski problemi mladih, samskih in poročenih. To sta dva različna problema. Mlad samski človek potrebuje predvsem drugačno rešitev svojega stanovanjskega problema kot dva mlada zakonca.

Zaradi velike fluktuacije v Železarni prihaja na Jesenice veliko samskih delavcev. Za te je sedaj na razpolago 557 postelj, vendar je to premalo.

Za bivanje v štiriposteljni sobi se plača 80 din, za bivanje v dvoposteljni pa 180 din. Glede na celotne stroške, ki jih ima Železarna s tem (okrog 600 din na mesec v povprečju), vidimo, da z najemnino ti stro-

ški sploh niso pokriti in jih krije Železarna.

Zakaj so ti stroški tako veliki? Tu je vračunano centralno ogrevanje, elektrika, čiščenje prostorov, voda, vratarji in poleg vsega še stroški, ki jih ima Železarna z vzdrževanjem in nadomeščanjem uničenega inventarja.

Slednji je sploh zelo velik problem. Stanovalci se ne ozirajo na domske predpise, po katerih je v sobah prepovedano kuhanje. Po svoje je to razumljivo, na Kor. Beli, Plavžu sploh nimajo nobene primerne restavracije, v kateri bi se lahko hranili kvalitetno in po zmerni ceni.

Prav tako je veliko inventarja uničenega zaradi objestnosti in malomarnosti. Stanovalci samskih domov se pritožujejo, da je premalo poskrbljeno za njihov prosti čas in rekreacijo. To je resnično velik problem, vendar lahko rečemo, da je bilo že veliko storjenega za rešitev tega problema in je le premajhna samoiniciativa prizadetih vzrok, da so ti problemi še vedno prisotni.

Tako imajo vsi prebivalci samskih domov polno možnost, da se vključijo v rekreativno športno dejavnost, ki jo omogoča Železarna (kegljanje, drsanje, šah), prav tako se lahko vključijo v dejavnost športnega društva ali TVD Partizan na Jesenicah ali na Kor. Beli. Če se ne zanimajo za šport, se lahko vključijo v delovanje amaterskega gledališča ali drugih amaterskih skupin. Na razpolago je tudi čitalnica v Delavskem domu na Jesenicah in knjižnica na Jesenicah in Javorniku.

V vseh samskih domovih so klubske sobe, kjer stanovalci lahko gledajo televizijo, sáhirajo, čitajo časopise. Prav tako imajo možnost, da igrajo v domu namizni tenis. Za razne druge oblike rekreativne dejavnosti so pri sindikatu na razpolago sredstva, ki pa marsikdaj ostanejo neizkoriščena, ker ni pobude za njihovo uporabo.

Torej lahko rečemo, da je za probleme prostega časa z materialne strani zadovoljivo poskrbljeno, treba je le malo dobre volje.

Kar se tiče prehrane pa je stanje tako: v kratkem se bo pričelo graditi

samopostrežno restavracijo, ki bo odpravila to pomanjkljivost.

Premajhno število postelj pa se bo v kratkem povečalo z izgradnjo novega samskega doma s 150 posteljami. Po predvidevanjih glede na izgradnjo Železarne in gibanje stanja zaposlenih — bo to zadostovalo.

Problemi mladih zakoncev so še bolj pereči. Marsikdaj se zgodi, da se v premajhni sobi stiskajo trije, štirje pa tudi več ljudi. Če po regularni poti zaprosijo za stanovanje, pridejo na spisek čakajočih. Prioritetne liste ni. Kako dolg je ta spisek smo imeli priliko videti v Železarni. Druga možnost je solidarnostni sklad. Tam se zbirajo sredstva, za reševanje socialno ogroženih upokojencev in mladih družin. Pogoj za mlade pa je: da je zaposlen, da je prijavljen v občini Jesenice in da je soliden delavec, ker mu drugače Železarna ne bo dala zahtevane garancije. Vsak, ki dobi stanovanje solidarnostnega sklada ima pravico bivanja v njem samo pet let, Železarna pa mu jamči, da bo po petih letih dobil stanovanje. Seveda pa se vsak lahko odloči za individualno stanovanjsko gradnjo, kjer mu Železarna omogoča ugoden kredit.

Ponuja se še ena možnost, vendar še ni povsem jasna, ali bo reševala stanovanjske probleme samcev ali mladih zakoncev. Po končani izgradnji hladne valjarne bo izprazen blok na Kor. Beli v katerem stanujejo monterji. Ta blok bo potem postal ali samski dom ali pa bodo v njem dobile prehodno stanovanje mlade družine. Odločitev bo padla pač na tisto stran, kjer bodo takrat potrebe večje, ali po samskih sobah ali po stanovanjih za mlade družine.

Gotovo so še vprašanja v tej obširni stanovanjski problematiki, ki se jih nisem dotaknil, vendar upam, da je iz tega jasno razvidno, da družba in z njo Železarna ne stojita prekrizanih rok.

Valentin Jekler

Pripis uredništva: Na volilni seji koordinacijskega sveta ZSMS Železarne so mladi železarji spregovorili o problemih z najrazličnejših področij svojega dela. Najbolj zanimive razprave bomo v tej in še naslednjih številkah objavili tudi v naši rubriki.

URESNIČEVANJE AKCIJE SPREMLJANJA IN SPODBUJANJA INFORMATIVNE DEJAVNOSTI

V akciji spremljanja in spodbujanja informativne dejavnosti, ki poteka v jeseniški občini, se že kažejo vidni uspehi. Res, da je bilo v preteklosti na področju informiranja precej slabosti, ki se danes le počasi odстранjujejo, toda dosežki v zadnjem času so za nas spodbudni.

Komisija za informiranje pri OK ZSMS Jesenice bo odslej redno vsak mesec izdajala informativni bilten Horizont. Lahko rečemo, da je to glasilo med mladimi vzbudilo zanimanje, saj nam s prispevki pomagajo soustvarjati naš bilten. Tudi število članov komisije za informiranje

se je povečalo, tako da sedaj šteje sedem članov.

Prav tako sta obliki obveščanja mladih mladinska rubrika v Železarni in mladinska oddaja na lokalnem radiu Jesenice. V rubriki Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah se pojavlja več dopisnikov, dolgo časa pa je zanjo skrbel pravzaprav le en član, ki pa ni mogel z vseh vidikov zajeti problemov, ki se pojavljajo v najrazličnejših sredinah dela.

Občinska konferenca ZSMS pripravlja seminar za mlade informatorje, katerega se bodo udeležili nosilci informiranja iz osnovnih organizacij. Osnovne organizacije, ki še niso v svoji sredini izbrale nosilca te dejavnosti, naj to čimprej napravijo in sporočijo njegovo ime komisiji za informiranje pri OK ZSMS Jesenice.

Marjeta Dolenc

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

RASTLINSKI STRUPI – RESNA NEVARNOST V SPLOŠNI VOJNI

DELOVANJE RASTLINSKIH STRUPOV NA ČLOVEŠKI ORGANIZEM

Defolianti imajo zmerno strupeno delovanje na organizem, če se uporabljajo tudi v zmernih dozah. Toda velike koncentracije na ogromnih površinah so povzročile v Vietnamu akutne in kronične zastrupitve.

Večina rastlinskih strupov in zmesi povzroči manjše ali večje dražljaje na koži in sluznici. Po svojem delovanju so podobni dražljivcem. Kakodilna kislina ima tipično delovanje arzenika. Če ta strup pride v želodec, ga je treba nujno izprati. Spojine fenoksi očetne kisline delujejo nevrotropno, kvarijo jetra in ledvice, povzročijo izgubo zavesti in akutno prenehanje bitja srca ter krvnega obtoka.

Spojina dinitrofenola spada med najbolj strupene herbicide. V organizem prihaja z dihanjem. Povzroči izgubo zavesti, krče, delirij in končno smrt. Spojina butilester ima škodljiv vpliv na potomstvo ter resno poškoduje vitalne človekove organe.

DELOVANJE NA RASTLINSTVO

Herbicidi ne delujejo le na listne in stebelne dele rastlin, temveč uničujejo tudi korenine. Prvi znaki okvare so takojšnji. Še istega dne (po sovrzmem razprševanju) se listje zvije, pecelj se zavije in skrči — tok prehranjevanja rastline je blokiran. Listni deli venijo in rumenijo ter v kratkem času odpadejo. Spojine z vsebnostjo arzena povzročijo sušenje rastlin, druge spojine zaustavijo rast trave na pašnikih in rast na riževih poljih. Nekatere mešanice spojin so krajši čas obstojne v zemlji, kar je odvisno od vlage in temperature tal. Končno produkti razpada lahko za daljši čas uničijo mikro floro tal, s tem pa porušijo biološko ravnovesje.

Spojine pikloram (derivat pikrinske kisline) dolga leta škodljivo deluje na rast. Kakodilna kislina pa v zemlji preide v strupeni arzenov trioksid, ki resno ogroža pitno vodo, ribji zarod in rastlinska živila. Postopki za razstrupljanje (dekontaminacijo) še niso znani.

EKOLOŠKE POSLEDICE

Naravno ravnovesje po uporabi rastlinskih strupov v Vietnamu je porušeno. Najbolj so prizadeti gozdovi mangrovc v delti Mekong. Ti gozdovi so še danes, že več let po razprševanju, še vedno goli. Ocenjujejo, da bo za njihovo popolno obnovo potrebnih nekaj desetletij. Podobno je tudi z višinskimi gozdovi, ki so tudi odmrli. Vpliv del strupov na živali in odpadanje listja v gosti džungli ter spremembe v naslednji generaciji so prisilile živali k selitvi, ker so tukaj izgubile varstvo in hrano. Število nekaterih vrst živali se je zmanjšalo, nekatere pa so povsem izumrle. Ptice so skoraj popolnoma izginile, večje živali pa so bile resno prizadete, kar velja za opice in plazilce.

Z volilne seje koordinacijskega sveta ZSMS Železarne

MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA – MALA ŠOLA S

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

70

— o Leninu, ki je 6. novembra 1917 ponoči prišel v Smolni, da bi vodstvo oborožene vstaje vodil neposredno

— o Leninu in revolucionarnih vojakih in rdečegardistih, katerih oddelki so vso noč prihajali k štabu revolucije — k Smoljnemu, od koder so jih boljševiki pošiljali v središče Petrograda, da bi obkolili Zimski dvorec, kjer se je pod zaščito kontrarevolucionarnih junkerskih oddelkov vkopala začasna vlada in bila prisiljena samo poslušati poročila, kako so Rdeča garda in revolucionarne čete 7. novembra 1917 zavzele kolodvore, pošto, telegraf, sedeže ministrstev, državno banko, o razpustu Predparlamenta, o Smolnem kot štabu revolucije, ki je že obvladal glavno mesto, o kronštadtskih mornarjih, ki so iz Kronštadta napravili trdnjavo boljševiške revolucije, nato pa so strelj iz topov križarke Aurore, naprjeni na zimski dvorec, dne 7. novembra 1917 oznanili Rusiji in svetu začetek novega obdobja v zgodovini človeštva — obdobje Velike socialistične revolucije

— o Leninu, tvorcu boljševiškega razglasa »Državljanom Rusije«, v katerem je bilo rečeno, da je buržoazna začasna vlada strmoglavljena in da je državna oblast dne 25. oktobra 1917 po ruskem pravoslavju, oziroma 7. novembra 1917 po našem koledarju prešla v roke sovjetov, ponoči od 7. na 8. november 1917 pa so rdečegardisti in revolucionarni vojaški oddelki z naskokom zavzeli Zimski dvorec, s tem pa je oborožena vstaja v Petrogradu zmagala, II. Vseruski kongres sovj-

tov, ki je začel zasedati 7. novembra 1917, ko je bila zmagovita vstaja že v polnem razmahu, pa je z ogromno večino potrdil boljševiško politiko, menjševiki, židovski bundovci in eseri pa so zapustili kongres z izjavo, da se z delom kongresa ne strinjajo, veliko socialistično oktobrsko revolucijo pa so označili samo kot »vojaško zaroto«. Odhod teh sil s kongresa pa je pravzaprav le koristil, saj je iz II. Vseruskega kongresa sovjetov napravil resnični kongres delavskih in vojaških odposlancev, nato pa v svojem proglasu poudaril: »Opirajoč se na voljo ogromne večine delavcev, vojakov in kmetov, opirajoč se na zmagovito vstajo delavcev in garnizije... v Petrogradu, jemlje kongres vso oblast v svoje roke.« in v noči na 8. november 1917 sprejel ODLOK O MIRU, s katerim je predlagal vojskujočim se deželam, naj sklenejo takoj premirje vsaj za tri mesece, ki naj bi jih izrabili za mirovna pogajanja. V pozivu na narode in vlade vseh vojskujočih se dežel. je hkrati pozival tudi »zavedne delavce treh najnaprednejših narodov človeštva in največjih v vojno zapletenih držav Anglije, Francije in Nemčije, naj se prizadevajo, da bi uspešno uresničili stvar miru in hkrati s tem osvobodile delovne in izkoriščane množice vsakršnega suženjstva in vsakršnega izrabljanja. Revolucionaren je bil tudi ODLOK O ZEMLJI, s katerim je II. Vseruski kongres sovjetov odpravil zemljiško lastnino zemljiške gospode brez sleherne odkupnine. Tako je zemljiškogospodski, cerkvena in samostanska zemlja prešla v roke vsemu delovnemu ljudstvu na brezplačno izkoriščanje, mimo tega pa je kongres oprostil kmete vsakoletnih zakupniških odplačil zemljiški gospodi (okoli 500 milijonov rubljev v zlatu), v roke ljudstva pa so prešla tudi vsa naravna bogastva — nafta, premog, rude, itd. —, gozdovi, vode in naposled izvolili tudi novo vlado — Sovjet ljudskih komisarjev, za predsednika le-tega pa so izvolili Vladimirja Iljiča Uljanova — Lenina...

Tako smo besedovali z Janezom Mlakarjem, Jožetom Knificem — s prvimi tajniki in prvimi predstavniki Neodvisne delavske partije na Jesenicah, o Leninu, ko smo se ustavili ob njegovi smrti in o oktobrski revoluciji, ki jo je komaj tri mesece poprej (novembra 1923) proslavila javno krajevna orga-

nizacija NDPJ — prvič in zadnjič med obema vojnoma — vendar z velikim in neuničljivim upanjem, takim kakor ga je izrazil tudi pesnik Majakovski v svoji nesmrtni poemi o Leninu:

... Minil bo čas
današnjih tegob
in nezdod,
Poletje komune
bo geslo stoletja
in sreča in slast,
ogromnih jagod plod
zorel bo
z rdečega
oktobrskega cvetja.
In kdor se kdaj
zamilil bo
nad Leninovimi odloki
in listal
nad naredbami orumenelimi,
privr —
— tedaj že izven rabe —
mu solzá potoki
in ginjen
v sencih
čutil bo utrip krvi.
Kadar premišljam
tiste doživljaje
in grebem v dnevi,
ki žar jim večnosti je vžgan,
tedaj
pred mano
zmerom isto vstaja —
in to je petindvajseti,
je prvi dan.
Razklan
na tisoče bajonetov
blisk vesoljni.

mornarji
z bombami
igrajo nogomet.
Bobneč
v razburjenju
se stresa Smoljni.
In spodaj
mitraljezev, vseh odred...
Tovariši,
v dvorano,
kaj ste tu obstali?
Z oklopnim vozom,
brž na poštni urad! —
Da! —
se okrene,
jadrno izgine.
Za hip
na traku le mornarjem
pod lučjo sine:
»A v r o r a !«
Kurirji s pošto,
gruča, ki kriči in vzklika,
ta tu
nabija puško
na levem si kolenu.
In tam
z dna
tega dolgega hodnika
s strani prihaja
neopazno
Lenin.
(Nadaljevanje prihodnjic)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Odbor je potrdil program varčevanja za mesec oktober. Podatki kažejo, da je v obratu martinarna in elektro jeklarna nekoliko porasla poraba energije (v martinarni mazut in poraba elektro energije v elektro jeklarni).

Odbor je obravnaval tudi predlog plana proizvodnje za leto 1976 in je soglasen s predlogom, ki so ga podali posamezni obratovodje. Odbor je menil, da je predlog obratovodij realnejši od predloga SEO, ker so v predlogu obratovodje upoštevali

predvidene pogoje obratovanja, kot so remontit itd.

Nadalje odbor priporoča, da DS TOZD Talilnice predloži v razpravo »Poslovno politiko ŽJ za leto 1976« delovnim skupinam, kakor hitro bodo na razpolago materiali.

Predlog izgradnje in financiranja odtočnega kanala na plavžu je odbor obravnaval in ga priporočil DS TOZD Talilnic v obravnavo in potrditev. Delavskemu svetu so posredovali tudi predlog združevanja sredstev za ureditev nasipa in nabavo desetih dihalnih aparatov v vrednosti 112.000 din. DM

28. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Talilnice Stanko Podobnik je 23. oktobra sklical 28. sejo odbora, na kateri so ob navzočnosti kadrovskega pregledal sklepe prejšnje seje, obravnavali devetmesečno kadrovske poročilo ter obravnavali premetitve in razporeditve delavcev iz posameznih obratov. Na seji so govorili tudi o nekaterih zadevah s področja kadrovske problematike.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so realizirani. Nerešeni so ostali tisti sklepi, ki se nanašajo na premetitve iz enega v drug obrat, ker ni na voljo delavcev za zamenjavo.

Kadrovič talilnic Polde Lomovšek je podal devetmesečno poročilo o gibanju zaposlenosti v TOZD Talilnic. Iz poročila je razvidno, da je bilo povprečno število zaposlenih v devetih mesecih, v primerjavi z letom 1974, za 28 delavcev večje. Povečanje izkazuje predvsem obrat martinarna, ker so obratovali s petimi peči. Sprejem novih delavcev je bil večji nasproti lanskemu letu za pet delavcev, odhod pa za dva delavca. Odsotnost z dela se je povečala za 1,86 %. Najbolj je poraslo bolovanje do 30 dni in je za 1,63 % večje kot v istem obdobju lani. Porasli so tudi neopravičeni izostanki za 0,08 %.

Tudi v letošnjih devetih mesecih so nastopale težave zaradi prevelike in neenakomerne odsotnosti z dela. To je bilo najbolj očitno predvsem v poletnih mesecih, ko je odsotnost znašala tudi 25 in več odstotkov. Ker se v celoti ni spoštovalo plana koriščenja letnega dopusta in se je ta koristil neenakomerno, je bila v posameznih mesecih tudi dnevna odsotnost z dela zelo velika in je znašala na posameznih izmenah tudi 25 do 30 odstotkov.

Iz poročila je tudi razvidno, da so bili v TOZD Talilnice sprejeti predvsem delavci iz drugih republik, to pa je pri uvajanju na delovno mesto povzročalo določene težave, predvsem v pogledu pravičnega in varnega dela.

Pri zaposlovanju novih delavcev so nastajale težave tudi zaradi pomanjkanja samskih stanovanj.

Odbor je bil seznanjen tudi s poškodbami v preteklih devetih mesecih.

Število poškodb je za 18 primerov višje kot v istem času lani. Prav tako

je naraslo tudi bolovanje in je za približno 300 dni večje kot v istem obdobju lanskega leta.

Vzroki poškodb so bili v najpogostejših primerih zaradi:

- nepravilnega načina dela,
- poškodb povzročenih po sodelavcu,
- neorganiziranosti delovnega mesta in delovišča.

Iz tega so povzeli, da je zmanjšanje števila poškodb bolj odvisno od organizacijskih in nadzorstvenih ukrepov kot pa od drugih tehničnih varnostnih ukrepov. Pri tem je potrebno stalno in organizirano usposabljanje novosprejetih in premeščenih delavcev.

V nadaljevanju se je obravnavala predloge razporeditev in premetitev posameznih delavcev kot so jih predlagala obratovodstva TOZD Talilnice. Na predloge člani niso imeli pripomb in so jih v celoti potrdili.

Odbor je ugodno rešil dve vlogi za ponovno zaposlitev v TOZD Talilnic, tri vloge pa je iz upravičenih razlogov zavrnil.

Na vlogo občinskega komiteja ZK Jesenice za odobritev izredno plačnega dopusta za štiri delavce člane ZK, za obiskovanje politične šole — B programa v času od 20. do 25. oktobra, je odbor dopust soglasno odobril.

Na znanje so vzeli sklep odbora za kadre in medsebojna razmerja pri DS železarni Jesenice, kateri je bil sprejet na izredni seji dne 29. septembra in sklenili: »da tisti delavci, ki zapustijo železarno zaradi neupravičenih izostankov ali podanih izjav ali da delo samovoljno zapustijo, ne morejo biti ponovno sprejeti v železarno, oziroma v TOZD Talilnice najmanj eno leto«.

Odbor je naročil vsem obratovodstvom, da preko obratnih personalov ugotovijo še preostalo število dni neizkoriščenega letnega dopusta in poskrbijo, da se bo le-ta do konca leta koristil enakomerno. MD

TOZD Valjarne

22. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Franc Ravnihar je 30. oktobra sklical 22. sejo delavskega sveta TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: obravnavanje devetmesečnega poslovnega poročila TOZD Valjarne, informacija o izgradnji naprav za predelavo žlindre, sprememba normativa v valjarni žice in sprejem sklepa o obravnavi preliminarne plana za leto 1976.

Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba je posredoval članom devetmesečno poslovno poročilo, računovodja Martin Lah pa ga je dopolnil z analizo finančne realizacije TOZD Valjarne in železarn.

V razpravi o poslovanju obratov TOZD Valjarne v obdobju januar-september je bila pripomba, da se iz poslovnega poročila vidi, da so valjarne v tem obdobju delale dobro in ustvarile 55 milij. din ostanka dohodka, vendar pa so v primerjavi z ostalimi TOZD pri izplačilu OD za 3,4 % pod planiranim osebnim dohodkom.

Direktor Karba je v nadaljevanju povedal, da so naročila do konca leta še zagotovljena, vendar pa se predvideva trgovska zapora v določenem asortimentu. Zaradi znane situacije v svetu, kjer so cene nekaterim artiklom padle, se zapira tržišče za štekel pločevino in hladno oblikovane profile. Ker se stanje zaostrojuje je potrebno, da delavci pripravijo dela in neposredni delavci v proizvodnji bolj pazijo pri izdelovanju tega asortimenta.

Obratovodja valjarne bluming-štel je v zvezi z zalogo štel pločevine, ki je izredno narasla, pojasnil, da je sicer nastala tudi po krivdi valjavcev, vendar pa je vzrok tudi v slabem vzdrževanju.

Postavljeno je bilo vprašanje v zvezi s prenosom proizvodnje diska-

stih nožev za brane iz železarn Ravne v železarno Jesenice, s pripombo, da se ne bi ponovila situacija, kot je z obratom vratnih podbojev, kjer so vse TOZD sovlagale denarna sredstva za ureditev obrata, danes pa za to proizvodnjo ni naročil.

Po obravnavi dnevnega reda je delavski svet sprejel naslednje sklepe in ugotovitve:

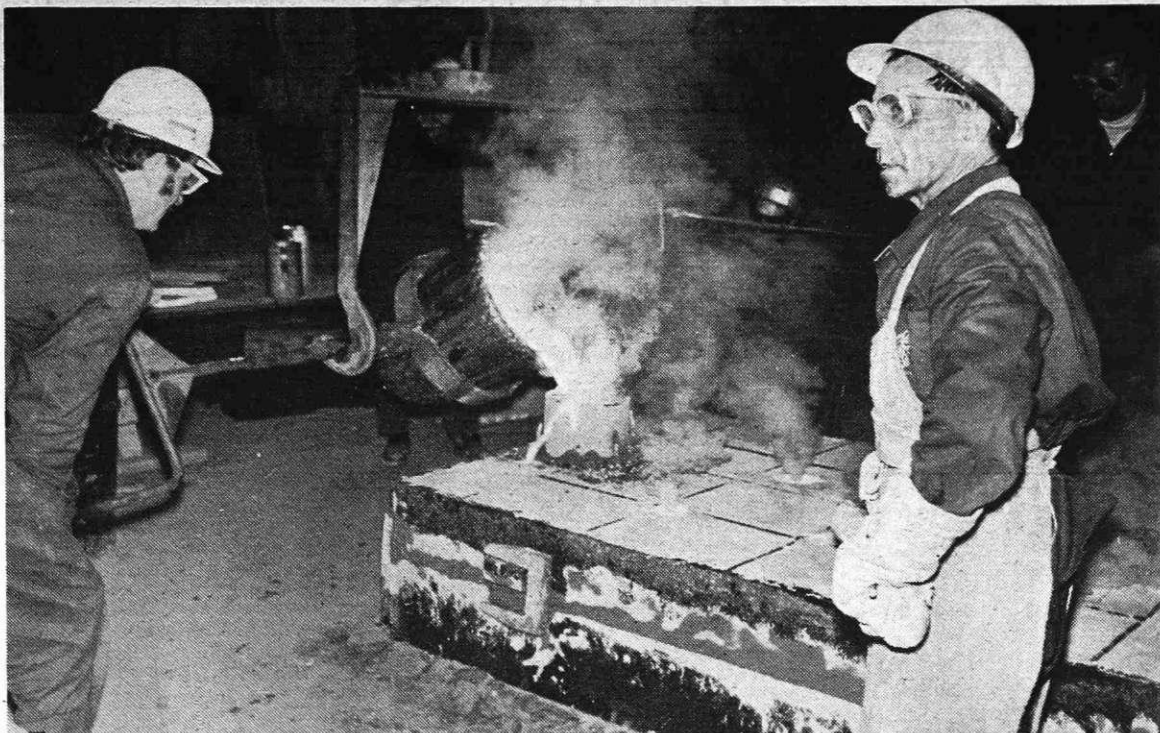
1. Delegacija TOZD Valjarne v DS ŽJ naj na prihodnji seji DS posreduje vprašanje o upravičenosti prenosa projekta izdelave diskastih nožev za brane in uvedbo te tehnologije v železarno Jesenice.

2. V zadnjem času se je situacija na štel ogrožju znatno poslabšala. Posamezni deli so že zelo izrabljeni in je normalen potek valjanja zelo otežkočen. Zato je zaradi neustreznih dimenzij narasla količina pločevine v zalogi, ki ne gre več v prodajo. Nujno je tudi čimprej izvesti večji remont na tem valjarskem ogrožju.

DS TOZD Valjarne obvešča o tem perečem problemu DS TOZD VET, ker smatra, da je prav, če so obveščeni tudi pristojni samoupravni organi. Pri tem računa DS TOZD Valjarne na pripravljenost vzdrževalnih sodelavcev TOZD VET, da bodo ta problem čimprej rešili.

3. Potrdi se devetmesečno poslovno poročilo TOZD Valjarne in železarn.

4. V zvezi z izgradnjo naprav za predelavo žlindre se sprejmejo naslednji sklepi:

Sodelavci livarne pri odlivanju reliefa, ki je že nameščen na pročelju novih mrlških vezic. Relief je izdelal akademski slikar Jaka Torkar

— Odobri se celotni projekt predelave žlindre v višini 36.000.000 din.

— Odobri se dodatna sredstva v višini 31.000.000 din. Od tega odpade na:

TOZD Talilnice

7.905.000 din ali 25,5 %

TOZD Valjarne

11.563.000 din ali 37,3 %

TOZD Hl. predelava

4.743.000 din ali 15,3 %

TOZD VET

6.789.000 din ali 21,9 %

5.000.000 din za avans je bilo

odobrenih v letošnjem letu z ugotovljenim sklepom DS ŽJ, dne 27. 2. 1975.

Zaprosi se pri Ljubljanski banki za garancijo lastnih sredstev event. finančno sodelovanje pri projektu.

5. Potrdi se sprememba normativa v valjarni žice in sicer:

Povišanje normativa in sprememba kvalifikacije:

8406 U-5 dninski vodja proizvodnje 4 os. se spremeni v

8406 U-4 dninski vodja proizvodnje 5 oseb

Znižanje normativa delovnih mest:

8411 D-5 delovodja iz 5 na 4 osebe. Sprememba velja od 1. 11. 1975 dalje.

6. Vse SDS v obratih TOZD Valjarne morajo v mesecu novembru obravnavati preliminarni plan za leto 1976.

7. Potrdi se odobritev sredstev AZ za plačilo črpalke za solno kislino v adjuštaži štel na Javorniku v višini 60.564,00 din.

8. Podpira se akcija ZSMS v zvezi z organizacijo delovnih brigad za Kozjansko in sprejme sklep, da se omogoči udeležbo trem brigadirjem iz TOZD Valjarne.

9. Oddelek za družbeni standard ŽJ naj poskusi urediti vprašanje prevoza delavcev z avtobusom iz železniške postaje Podkočna do valjarn na Javorniku in Beli.

HZ

13. SEJA ODBORA ZA DELOVNO VARNOST

Predsednik Ivan Dolenc je 28. oktobra sklical 13. sejo odbora za delovno varnost pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: devetmesečno poročilo o poškodbah v obratih TOZD Valjarne in pred izpolnjevanja sanacijskega programa.

Varnostni tehnik Franc Svetina je poročal o obratnih nezgodah v obratih TOZD Valjarne za obdobje januar — september 1975. Iz poročila je razvidno, da se je v primerjavi z istim obdobjem v letu 1974, stanje

nekoliko poslabšalo. To velja za valjarno bluming in valjarno žice, medtem ko je bilo v valjarni 2400 in valjarni profilov poškodb manj. Stanje je razvidno iz razpredelnice:

Obrat	Stalež	1975		1974	
		pošk.	dni	pošk.	dni
Valjarna bluming-štel	437	35	846	15	741
Valj. debele ploč.	199	6	102	14	177
Valjarna žice	143	22	472	3	164
Valjarna profilov	172	9	319	16	550
Skupno:	951	72	1732	48	1632

24 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

20 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

8 manj

19 več

7 manj

24 več

8 manj

19 več

7 manj

V nadaljevanju je navedel nekaj kritičnih primerov v posameznih obratih, z vidika varnosti pri delu.

Pri obravnavi sanacijskega programa za leto 1975/76 je bilo ugotovljeno, da od 27 točk ni dokončno urejenih šest in bodo rešene predvidoma v letu 1976. Poleg teh je odbor sprejel sklep, da je v letu 1976 potrebno sanirati oz. izboljšati delovne pogoje v naslednjih obratih:

1. V valjarni debele pločevine je treba urediti zbiralni bazen, kamor se bo odplakovala okujina z vseh štirih jaskov. S tem bi odpadlo težko fizično in nevarno delo.

2. V valjarni debele pločevine je treba povečati higienske prostore, da bodo vsi delavci imeli primerne garderobe.

3. Valjarna profilov mora na podlagi zapisnika ob pregledu obrata urediti manjše pomanjkljivosti, da bo odstranjen prepih v obratu.

4. Obratovodstvo valjarne žice mora nabaviti in prilagoditi signalne

naprave za boljši pregled valjancev za proge profilov 270, 300 in 250.

5. Zaradi velike količine materiala v striper hali se mora urediti redno čiščenje in odvažanje s primernimi vagoni (dogovor s transportom).

6. Urediti je treba nadaljnjih šest stojev za varno zlaganje svitkov v adjuštaži štel na Beli.

7. Potrebna je dokončna proučitev za zmanjšanje ropota na liniji rezanja, ker presega mejo preko 100 decibelov.

8. Nabavijo naj se primerna vhodna vrata v adjuštaži štel, da ne bo prepiha.

9. Dokončno je treba namestiti zaščitne mreže v kanalu pod blumingom.

10. Sklep odbora je, da se na predlog obratovodstva valjarne Bela odobri dodelitev srajc kot zaščitnega sredstva za žerjavovodje kleščnih in striper žerjava v oddelku valjarne bluming-štel.

HZ

28. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 29. oktobra sklical 28. sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: proizvodnja, asortiment, izplen in stroški v septembru; izpolnjevanje programa varčevanja v septembru; devetmesečno poslovno poročilo TOZD Valjarne; prekoračitev stroškov remonta v valjarni 2400 in operativni program obratov TOZD Valjarne za november 1975.

Direktor Avgust Karba je poročal o doseženi proizvodnji in izplenu v mesecu septembru v obratih TOZD Valjarne. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 101,9 %, blagovna pa s 104,7 %. Janez Rozman je poročal o izvrševanju asortimenta, Martin Lah pa je poročilo dopolnil z analizo stroškov vložka in predelave.

Iz poročila o izpolnjevanju programa varčevanja v TOZD Valjarne v mesecu septembru je razvidno:

Valjarna bluming: obveza za stoji — 22 %, doseženo 21,99 %; poraba mazuta na globinskih pečeh — obveza 24 kg/t vložka, doseženo 21,5 kg/t vložka; izplen valjarne bluming — obveza enak ali boljši kot planiran, dosežen 1,9 % pod planom. Izplen v valjarni štel — obveza enak ali boljši kot planiran, dosežen 0,7 % nad planom.

Valjarna žice: obveza za stoji — 34 %, doseženo 37,45 %; izplen — obveza 90,3 %, doseženo 90,5 %; žica

na petem navijalcu in preklasificirana — obveza 500 ton, doseženo 537 ton.

Valjarna 2400: obveza za stoji — valjarski 4,5 %, doseženo 2,37 %; mehanski — 4,0 %, doseženo 1,51 %; izplen — obveza 79,70 %, doseženo 81,06 %; pločevina na zalogo — obveza 300 ton, doseženo 459 ton.

V nadaljevanju je direktor posredoval poslovno poročilo TOZD Valjarne za obdobje januar—september 1975, iz katerega je razvidno, da je proizvodnja v primerjavi s planskimi nalogami dovolj dobro realizirana. Seznanjeni so bili tudi s poročilom finančne realizacije za TOZD Valjarne in železarno.

Obratovodja valjarne 2400 Božo Bartelj je obrazložil vzroke prekoračitve stroškov remonta v valjarni 2400 v letu 1975. Eden od vzrokov je, da v planu remonta ni bil upoštevan remont OTOP-a t.j. kalilne peči in kalilne naprave Quetta, katerega stroški so znašali 567.744,21 din.

Drugi vzrok pa je bila podražitev materialov, računano v povprečju za 22 % in podražitev izdelavnih ur.

Predlog operativnega programa za mesec november je posredoval Janez Rozman. Skupne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 70.470 ton, programirane pa 67.500 ton. Blagovne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 21.080 ton, programirane pa 18.420 ton.

Po obravnavi dnevnega reda je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Rezultati proizvodnje, izplena, izpolnitve asortimenta in stroškov za mesec september 1975 v obratih TOZD Valjarne so dobri, z izjemo pločevine predane na zalogo v valjarni 2400 in izplena v valjarni bluming. V naslednjih mesecih je z dobrim delom treba nadaljevati.

2. Izpolnjevanje programa varčevanja v obratih TOZD Valjarne kaže v septembru izboljšanje in je od desetih obvez izpolnjenih šest, v ostalih obvezah pa so rezultati boljši kot v avgustu. Edini problem še vedno predstavlja pločevina na zalogo v valjarni 2400, ki je še vedno previsoka nasproti obvezi.

Vsa prizadevanja je treba usmeriti v izpolnjevanje obvez iz programa varčevanja, oziroma se jim maksimalno približati.

3. Devetmesečno poslovanje obratov TOZD Valjarne v letu 1975 je kljub nekaterim težavam dosti dobro in je treba do konca leta tudi tako nadaljevati. S tem je devetmesečno poslovno poročilo TOZD Valjarne potrjeno.

4. Prekoračitev stroškov remonta v valjarni 2400 v letu 1975 oziroma podražitev v znesku 1.097.838,85 din se potrdi.

5. Potrdi se predlog operativnega programa za mesec november 1975.

6. V zvezi s predlogom za preračun dohodka v korist večjega deleža amortizacije je sklep za povečanje amortizacije za 50.000.000 dinarjev.

HZ

(Nadaljevanje na 7. str.)

Železarski globus

AVSTRALIJA

Rudarske družbe, ki upravljajo nahajališča železove rude v Severozahodni Avstraliji, si prizadevajo, da bi dobile nove odjemalce na Srednjem vzhodu in v jugozahodni Aziji. Tako so v bližini indonezijskega glavnega mesta Jakarte zgradile nov obrat za direktno redukcijo železove rude. Letno bodo porabili 500.000 ton železove rude. Podobne objekte gradijo tudi v Iranu in Saudski Arabiji.

24. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 29. oktobra se je sestel odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava na svoji 24. seji. Predsednik odbora Stane Horvat je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava devetmesečnega poslovnega poročila, operativni program za mesec november in razno.

Člani odbora so pregledali sklepe prejšnje seje in pri tem ugotovili, da so v celoti izvršeni. Zato so takoj prešli k razpravi o devetmesečnem poslovnem poročilu. O proizvodnih rezultatih v tem obdobju je poročal direktor TOZD. Povedal je, da proizvodni rezultati niso najbolj zadovoljivi zaradi znanih težav, kot so — pomanjkanje vložka, pomanjkanje naročil, velika bolezenska odsotnost oziroma pomanjkanje delavcev.

O finančnih rezultatih je odboru poročala Majda Pesjakova. Pregledana je bila analiza odstopanj stroškov, iz katere je razvidno, da so se stroški v obratih TOZD Hladna predelava gibal tako:

Hladna valjarna je v devetih mesecih letošnjega leta obratovala z višjimi stroški. Skupno zvišanje stroškov znaša 13.125.898 din. To zvišanje se z upoštevanjem delnih stroškov uprave in povečane amortizacije zniža, vendar znaša povečanje stroškov še vedno 9.202.025 din. Od tega je zvišanje stroškov pri vložku za 8.998.600 din, pri predelavi pa 303.425 din. Stroški so večji največ zaradi višjih cen nabavljenih toplih valjanih trakov in zaradi nedoseganja plana.

Žičarna je uspela znižati stroške obratovanja. Skupno znižanje znaša 5.625.669 din. Z upoštevanjem povečane amortizacije in delnih stroškov uprave pa se to znižanje še poveča na 10.332.937 din. Znižanje stroškov znaša pri vložku 3.899.820 din in to zaradi boljše izpolnitve, pri predelavi pa 6.433.117 din in sicer največ pri embalaži zaradi težjih kolotov VAC žice in porabe rabljenih vreten.

Profilarna je stroške obratovanja povišala za 1.232.791 din. Ti stroški pa se zmanjšajo z upoštevanjem delnega kritja stroškov uprave in s povečano amortizacijo ter izkazuje znižanje za 132.287 din. Stroški

so znižani pri vložku za 175.860 din zaradi višjih planskih cen. Pri predelavi pa so stroški v porastu za 43.573 din. Stroški so večji predvsem zaradi remonta Rossi proge.

Obrat vratnih podbojev ima prav tako zvišanje stroškov, skupno za 6.613.037 din. To zvišanje se zmanjša z upoštevanjem delnih stroškov uprave in povečane amortizacije na 5.684.226 din. Od tega odpade zvišanje na vložek za 753.290 din, zaradi slabšega izplesa. Pri predelavi pa znaša povišanje kar 4.930.936 din in to zaradi začetne proizvodnje.

Jeklovlek je uspel znižati stroške in sicer skupno za 11.291.620 din. Znižanje stroškov je tako pri vložku za 2.616.805 din, kot pri predelavi za 8.674.815 din. Pri vložku so stroški znižani zaradi boljše izpolnitve, pri predelavi pa zaradi presejanja plana in delno zaradi boljše izpolnitve, pri predelavi pa zaradi presejanja plana in delno zaradi manjše porabe.

Elektrodni obrat izkazuje zvišanje stroškov skupno za 6.103.864 din. Ti stroški pa se zmanjšajo z upoštevanjem delnih stroškov uprave in povečane amortizacije in dosežejo 2.918.577 din. Zvišanje stroškov pri vložku znaša 230.393 din zaradi slabšega izplesa, pri predelavi pa 2.688.184 din. Stroški so povišani delno zaradi nedoseganja plana, delno pa zaradi večje porabe.

V želbljarni pa so dosegli ponovno znižanje stroškov za 1.320.751 din. Stroški so znižani tako pri vložku kot pri predelavi. Pri vložku so nižji za 1.135.470 din in to zaradi boljše izpolnitve, pri predelavi pa za 185.281 din zaradi manjše porabe.

Člani odbora so nato pregledali še stroške po stroškovnih vrstah, investicijsko vzdrževanje, osnovna sredstva, kolavdirane objekte in opremo, objekte v gradnji in izdelavi. Dalj

časa so se zadržali pri kadrovski problematiki, iz katere je razviden velik porast bolniške odsotnosti in povečanje števila poškodb pri delu. Poraslo je tudi povprečno število zaposlenih in to predvsem zaradi novega obrata vratnih podbojev. Sprejem novih delavcev se je zmanjšal za 46 delavcev ali 30,5 odstotkov, prav tako se je znižalo število prenehanj lastnosti delavca v temeljni organizaciji. Vzroki za prenehanje lastnosti delavca v TOZD so predvsem zaradi upokojitve, po pogodbi, še vedno pa je največ prenehanj zaradi odpovedi po izjavi.

Na osnovi teh ugotovitev odbor za gospodarstvo zadolži HTV službo, da analizira vzroke povečanja števila poškodb pri delu, kadrovski sektor pa naj ukrene vse potrebno za znižanje bolniške odsotnosti.

Nato so bile pregledane še prodajne cene dosežene v mesecu septembru in znašajo za obrate TOZD Hladna predelava:

hladna valjarna	9.889 din
žičarna	9.672 din
profilarna	8.189 din
vratni podboji	22.553 din
jeklovlek	12.745 din
elektrodni obrat	11.489 din
želbljarna	8.878 din

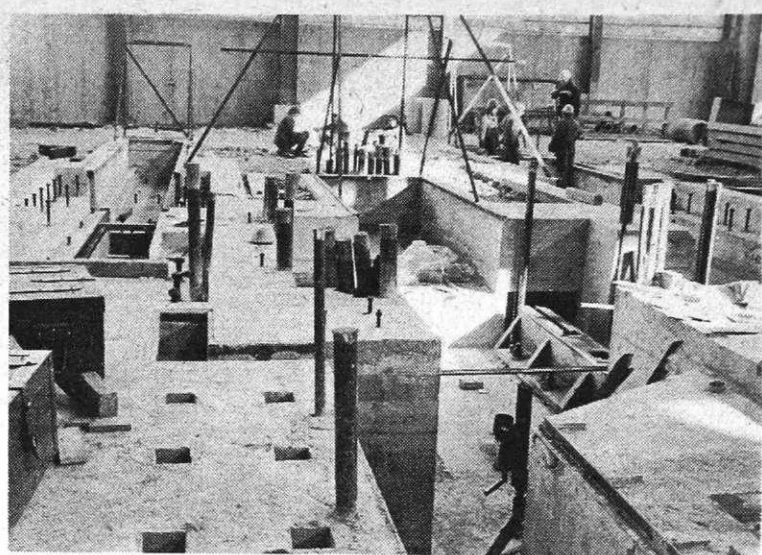
Sledila je razprava o operativnem programu za mesec november. Za obrate TOZD Hladna predelava je predlagan naslednji operativni program:

	družbeni plan ton	operativni plan ton
hladna valjarna	2.450	2.350
žičarna	5.350	5.150
profilarna	1.945	1.260
vratni podboji	280	30
jeklovlek	1.630	1.700
elektrodni obrat	1.340	1.340
želbljarna	1.060	1.015

Vzroki za nižji operativni program v primerjavi z družbenim so naslednji:

— Hladna valjarna ima znižan operativni program za 100 ton zaradi proizvodnje HVT za profile in zaradi drobnih naročil.

— Žičarna ima znižan operativni program za 200 ton zaradi pomanjkanja štirih žičarjev.

Z gradbišča nove hladne valjarne

— Profilarna ima znižan operativni program za 685 ton zaradi pomanjkanja naročil.

— Vratni podboji imajo znižanje za 250 ton zaradi pomanjkanja vložka in naročil.

— Želbljarna ima operativni program znižan za 45 ton zaradi velike bolniške odsotnosti.

— Jeklovlek pa ima povišan operativni program za 70 ton, ker je preskrba z vložkom in naročili zadovoljiva.

— Elektrodni obrat ima operativni program enak družbenemu planu.

Odbor je bil mnenja, da je predlagano znižanje operativnega programa upravičeno, zato ga je potrdil. V kolikor pa profilarna dobi naročila, se operativni program za ta obrat korigira. Predvidene izvozne količine za mesec november so naslednje:

profilarna	65 ton
jeklovlek	150 ton
elektrodni obrat	450 ton
želbljarna	640 ton

V nadaljevanju so bili odboru posredovani še naslednji predlogi:

— **Povečanje amortizacije za 50.000.000 din.** Povečanje je pred-

lagano z namenom, da bi zadržala lansoletni nivo reprodukcijske sposobnosti. Ker finančni rezultati po slovanju za devet mesecev letošnjega leta kažejo, da je mogoča delna prerazporeditev dohodka v korist večjega deleža amortizacije, je odbor soglasen s predlaganim povečanjem amortizacije.

— **Združevanje sredstev za projekt predelave žlindre.**

Ta projekt je bil že sprejet. Odobreno je bilo tudi že združevanje sredstev za 13,0 milijonov din, ker je bila gradnja predvidena s skupnim vlaganjem ameriških firm. Zaradi slabih pogojev, ki so jih nudile firme, bo investicija izvedena z lastnim financiranjem, za kar pa bo potrebno 36 milijonov in ponovno združevanje sredstev. TOZD Hladna predelava naj bi prispevala sredstev za ta projekt v višini 4.743.000 din.

Člani odbora so bili mnenja, da je ta investicija nujno potrebna in so združevanje sredstev v predlagani višini soglasni.

Soglasali so tudi s samoupravnim sporazumom o poslovnem sodelovanju med železarno Jesenice in Univerzalom Jesenice. JS

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu so obravnavale: predlog elaborata za pripojitev Monter Dravograd in Kovinoservis Jesenice, predlog za spremembo 23. člena pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne ter srednjeročni program za zdravstveno varstvo za obdobje 76—80.

Samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale predlog elaborata za pripojitev Monter Dravograd in Kovinoservis Jesenice so se strinjale s pripojitvijo razen samoupravnih delovnih skupin: **hladna valjarna 2**, **žičarna 2/3**, ki nista navedli vzroka, zakaj sta se odločili proti pripojitvi ter **VMR**, ki je bila tudi proti in so menili, da lahko z obema organizacijama sodelujemo uspešno, dolgoročno brez pripojitve. Samoupravne delovne skupine so se strinjale s spremembo 23. člena pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarne razen samoupravnih delovnih skupin: **obratovodstvo plavž**, **EMP**, **KER**, ki so bile le proti, ker so menile, da je sprememba preveč rigorozna.

TOZD TALILNICE

Samoupravna delovna skupina **vodstvo TOZD Talilnice** je obravnavala vprašanja navedena v uvodu.

V obratu **plavž** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo plavž, plavž 1, 2, 3, 4, kamnolom, apnenica 1, 2, aglomeracija 2, ki so obravnavale vprašanja naštet v uvodu. Samoupravna delovna skupina **plavž 1** je tudi obravnavala problem garderobe in sanitarij, varnost pri delu in delovno disciplino. Ker prihaja do pogostih vlomov v garderobne omarice in kopalnico, ki jo tudi uporabljajo delavci iz tujih podjetij, je nered v kopalnici. Člani delovne skupine želijo, da naj se to uredi in želijo pregled uporabnikov in ko bo to storjeno naj se ukrepa. O varnosti pri delu so govorili o uporabi zaščitnih sredstev, o varnostnih predpisih. Vodstvu varnostne službe priporočajo, da naj bi pogostejše kontrolirali nabavljena zaščitna sredstva, če so ta sredstva kvalitetna, če ustrezajo kajti dogaja se, da so zelo slabo izdelana in neprimerna za uporabo.

V obratu **martinarna** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo martinarne, ponvični zidarji, SM peči 3, 2, livna jama 1, ki je imela dva sestanka in livna jama 2. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. V samoupravni delovni skupini **SM peči 3** so tudi obravnavali varnost pri delu in so govorili o zaščitnih sredstvih, ki naj jih redno uporabljajo. Talilci in čistilci prebodov se pritožujejo, da so azbestne rokavice slabe kakovosti.

V samoupravni delovni skupini **livna jama 1** so se obravnavali ogrožanje varnosti delavcev, ker je prišlo na 120 tonskem žerjavu do nesreče zaradi malomarnosti, kjer so bili ogroženi delavci. Smatrajo, da naj bi poostri kontrola do vzdrževanja žerjave, krivca je potrebno klicati na odgovornost.

V obratu **elektrojeklarna** so imele sestanek samoupravne delovne skupine elektro peči 1, 2, 4, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu in tudi predlog pravil DIATI.

V obratu **livarna** je imela sestanek samoupravna delovna skupina: jeklolivarna 1, ki je obravnavala vprašanja naštet v uvodu.

TOZD VALJARNE

V obratu **adjustaža bluming** so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu in tako so v tem obratu zaključili z razpravo. V samoupravni delovni skupini **adjustaža bluming 2** niso bili zadovoljni z odgovorom, ki ga je posredovalo vodstvo TOZD Valjarne glede remonta 20 tonskega žerjave. Smatrajo, da odgovor ni resničen. Na vprašanja samoupravnih delovnih skupin se odgovarja z reševanjem svoje situacije, in ni resničen prikaz njihovega dela s sprejemanjem ukrepov za izboljšanje delovnih rezultatov kolektiva.

V obratu **valjarna Bela — bluming** je imela sestanek samoupravna delovna skupina bluming 1, ki je obravnavala vprašanja navedena v uvodu in še pregled dela za mesec september ter izplen.

V obratu **adjustaža štekel** je imela sestanek samoupravna delovna skupina adjustaža štekel 2, ki je obravnavala vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **valjarna žice** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: valjarna žice 4, obratovodstvo valjarne žice, lahka proga 1, 2, adjustaža Javornik 1/1, valjarna žice 2, lahka proga 3. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **valjarna 2400** sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini: odprema 2400, adjustaža 2400/1, ki sta obravnavali vprašanja naštet v uvodu.

TOZD HLADNA PREDELAVA

Samoupravna delovna skupina **vodstvo TOZD Hladna predelava** je obravnavala vprašanja navedena v uvodu.

V obratu **hladna valjarna** so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. Vse samoupravne delovne skupine so tudi obravnavale: izpolnjevanje planskih obveznosti, program varčevanja v obratu hladna valjarna.

V samoupravni delovni skupini **žarilnica hladne valjarne 1** želijo, da kadrovski sektor pojasni, kaj se piše delavcu, če je na rednem letnem dopustu na republiški praznik, kateri je neplačan, če je na nedeljo, za delavca pa je to delovni dan, ker dela po sistemu 6+2. V samoupravni delovni skupini **skladšče vložnega materiala** kljub stalnim opozorilom še niso dobili zaboja za odvažanje odpadnega železa. V samoupravni delovni skupini **žarilnica hladne valjarne 4** žarilci zvonastih peči želijo zvedeti, kdaj bodo dobili naprave za prečiščenje zraka. Naredijo naj se garderobe za vse zaposlene v žarilnici. Žarilci in žerjavovodja globinskih peči želijo, da bi popravili na pokrovnih kotlov ležišče palic. Opozorili so tudi hladne valjavce, da ne bi delali velike kolobarje za peči in da jih vežejo z močnejšo žico. V samoupravni delovni skupini **žarilnica hladne valjarne 3** so se pogovarjali o delovni disciplini, o predčasem zapuščenju delovnega mesta ter o poznejšem prihodu na delo. V samoupravni delovni skupini **lužilnica hladne valjarne** so žerjavovodji postavili vprašanje, kaj je s popravilom pettonskega žerjave, ker so okvare na njem pogostejše in zaradi tega prihaja do zastojev.

V obratu **žičarna** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, patentirnica žice 1, 2, pocinkovalnica žice 1, 2, žičarna 1/1, žičarna 2/2, žičarna 1/3, adjustaža žičarne. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu. Samoupravne delovne skupine so tudi obravnavale: proizvodne rezultate in rezultate varčevanja v devetih mesecih leta 1975. V samoupravni delovni skupini **pocinkovalnica žice 2** vprašujejo, kdaj bodo uvedli pranje delovnih oblek.

V obratu **profilarna** je imela sestanek samoupravna delovna skupina profilarna 3, ki je obravnavala vprašanja naštet v uvodu in tudi proizvodno problematiko. Oblikovalci želijo, da bi dobili tabelo za izračun norme, katero jim obljublja že več mesecev.

V obratu **jeklovlek** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: hladna predelava 1, adjustaža jeklovleka 1, brusilnica 2. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu.

TOZD VET

Samoupravna delovna skupina **centralna priprava dela** je obravnavala vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **strojne delavnice** so imele sestanek samoupravne delovne skupine obratovodstvo, priprava dela, orodjarna 2, strugarji Jesenice 1, materialna služba, konstrukcijska delavnica 2. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. V samoupravni delovni skupini **strugarji Jesenice 1** so imeli vprašanje, ker se predvideva

premakljiv delovni čas v skupnih službah, zakaj se ne uvede tudi v drugih obratih Železarne, mislijo predvsem tiste obrate, kjer delajo samo na eno ali na dve dni.

V obratu **strojno vzdrževanje** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: SV ključavničarji delavnice 1, 2, SV plavž 1, 2, 3, SV Javornik 1, SV žerjavi 1, 2, SV jeklarna 1, 2, 4, SV-HVZ in SV instalacija Javornik. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. Samoupravne delovne skupine **SV jeklarna 1, 2, 3, 4**, so še obravnavale spremembo in zasedbo delovnih mest, popravila in vprašanja ter odgovore.

V obratu **RTA** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: VMR, TMK, EMP elektro zveze, KER, PMA. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu. V samoupravni delovni skupini **VMR** je asistent obrazložil problem in stališča glede nadurnega dela. Izredni dela se plačajo kot nadure, ostale pa se koristijo med tednom. Po možnosti naj se razporedi prilagoditve, to je v kritični meseci ko ni proste sobote, ki so pripravljeni za zamenjavo. Glede ženske delovne sile, katerih del zadolžitev je prešel n vzdrževalce, se bo njihova perspektiva rešila z novo reorganizacijo.

V obratu **VEN** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: VEN-jeklarna, VEN-DES 2, VEN-Javornik, VEN-ERD, VEN-DES 1, ki so obravnavale vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **ETE** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: dispečerji elektro energije 1, parne naprave 1, 3, 4, delavnica toplotne energije. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **gradbeno vzdrževanje** so imele sestanek samoupravne delovne skupine kleparji, obratovodstvo, zidarji, mizarji plastika, gradbena skupina Javornik, ki so obravnavali vprašanja naštet v uvodu.

V obratu **strugarna valjev** je imela sestanek samoupravna delovna skupina strugarna valjev Javornik, ki je obravnavala vprašanja naštet v uvodu. V tem obratu je razprava zaključena.

V obratu **PIV** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: PIV delavnica, PIV 1, 2, 4. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu. V samoupravni delovni skupini **PIV delavnica** se pritožujejo glede obratovanja kantine, da ni dobra razporeditev po obratih in morajo predolgo čakati na malico in prav zato prekoračijo čas ki je namenjen za malico.

V obratu **transport** so imele sestanek samoupravne delovne skupine: vodstvo transporta, avtomobilski prevozi, tehtale transport, delavnica motornih vozil, vozovna delavnica tovor 4, vzdrževanje proge, promet vleka 1, 3, ki so obravnavali vprašanja naštet v uvodu.

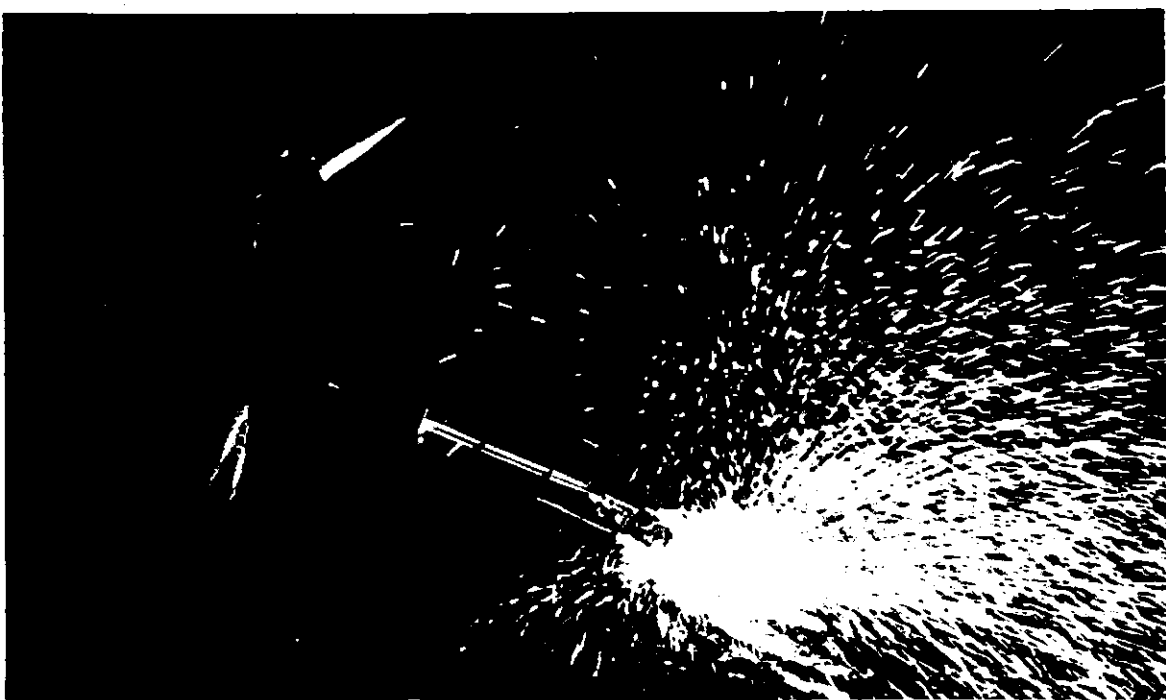
V samoupravni delovni skupini **avtomobilski prevozi** so imeli pripombe glede sanitarij, ki kljub večkratnim popravilom niso brezhibne in naj to dokončno uredijo. Od obratovodstva transporta so dobili spodbuden odgovor, da se bo začela adaptacija kopalnice toda o tej adaptaciji ni še nič čutiti in zahte vajo, da se to čimprej uredi.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

V delovni skupnosti skupnih služb so imele sestanek samo upravne delovne skupine: vodstvo enote družbene prehrane, restavracija Železarne, varnostna služba, raziskovalni oddelek energetsko gospodarstvo, tehnološki laboratorij, oddelek splošne administracije, kontrola kvalitete, požarno varnostno službo, mehanična delavnica OTK, kadrovski sektor, družben standard, jeklarski laboratorij, priprava vzorcev, glavni laboratorij, socialno zdravstvena služba. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja naštet v uvodu.

Pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin je na rejen na osnovi zapisnikov, ki smo jih prejeli od samoupravnih delovnih skupin. Pregled pripravila: Vlasta Vidic.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Človek in jeklo (Foto: Alojz Habjanič)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEMINAR ZA PREDSEDNIKE OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

Na osnovi sklepa seje izvršnega odbora sindikata Železarne bo v soboto, 8. novembra v Kazini na Jese-nicah seminar za predsestnike osnovnih organizacij sindikata in predsestnike sindikata v TOZD. Seminarja se bodo udeležili tudi člani izvršnega odbora sindikata.

Udeleženci seminarja bodo razpravljali o pomenu sindikalne liste ter v zvezi s tem o nalogah osnovnih organizacij sindikata ob javni razpravi.

Spregovorili bodo tudi o kadrovanju v novih TOZD ter o osnovnih ekonomskih kategorijah gospodarjenja.

Uvodne misli k posameznim točkam dnevnega reda seminarja bodo posredovali odgovorni strokovni sodelavci Železarne.

4. SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA V TOZD VALJARNE

V torek, 21. oktobra je bila 4. seja koordinacijskega odbora za spremljanje programa za stabilizacijo gospodarstva v TOZD Valjarne. Poročilo o izpolnjevanju stabilizacijskega programa obratov v TOZD Valjarne ter o položaju glede izvoza je posredoval direktor TOZD Valjarn Avgust Karba.

Predsednik sindikata TOZD Valjarn Miha Hostnik je v razpravi opozoril na večja prizadevanja, ki bodo potrebna, da se valjarna 2400 približa obveznostim, ki jih vsebuje program varčevanja glede pločevine na zalogo. O problematiki izvoza je razpravljajl Tomaž Kavčič in menil, da bodo potrebni konkretni ukrepi, za to so odgovorni pa obratovodje in vodje oddelkov.

Koordinacijski odbor ugotavlja, da so bile obveznosti izpolnjene glede zastojev v bluming valjarni ter porabe goriva na globinskih pečeh. Izpolnjene so bile tudi obveznosti v valjarni štekel, valjarni žice in prav tako tudi izplen v valjarni 2400. Pri izpolnjevanju stabilizacijskega programa v TOZD Valjarne je v septembru dosežen boljši rezultat kot v avgustu. Uspešni so bili predvsem v valjarni žice, kjer so zmanjšali zastoje, vendar so še vedno višji od predvidenih. Delavce v valjarni 2400, ki so zajeti oziroma upoštevani pri vključevanju valjavskih napak na progi v sistem nagrajevanja je treba seznaniti s poslabšanjem položaja glede prodaje pločevine ter jih usmerjati k boljšemu delu. Prek sestankov SDS je treba pospešiti akcijo za boljše izpolnjevanje programa varčevanja v TOZD Valjarne.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA TOZD VALJARNE

V četrtek, 23. oktobra je bila redna seja izvršnega odbora sindikata v TOZD Valjarne. Izvršnemu odboru je bil posredovan program varčevanja TOZD Valjarn za mesec september. Z ozirom na neustrezen izplen je bilo rečeno, da bodo napake odpravljene z remontom.

Predsednik sindikata TOZD Valjarn Miha Hostnik je navzoče seznanil z nalogami, ki jih bo treba opraviti pri kadrovanju v novi TOZD. Pravčasno bo treba pripraviti kandidate za člane novoizvoljenih delavskih svetov TOZD ter za komisije. Predsedniki osnovnih organizacij sindikata bodo morali začeti s pripravi za delovne konference, ki naj bi bile zaključene do 10. januarja 1976, medtem ko bo konferenca osnovne organizacije TOZD Valjarn

prav tako v prvi polovici januarja prihodnjega leta.

O izgradnji rekreacijskega centra na Kresu je razpravljajl že koordinacijski odbor TOZD Valjarn. Skladno s predlogom, ki je bil sprejet na tem sestanku, naj bi nakazali denarna sredstva iz sklada skupne porabe Železarne za dokončno ureditev rekreacijskega centra. Omenjeni predlog predvideva tudi prenos objektov na izvršni odbor sindikata, med tem ko naj bi Železarna prevzela patronat nad rekreacijskim centrom. Odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne je predlog za izgradnjo rekreacijskega centra podprl in odboru za življenjske pogoje pri delavskem svetu Železarne priporočil, da odobri denarna sredstva v letu 1976 iz sklada skupne porabe.

ADJUSTAŽA BLUMING

V četrtek, 23. oktobra, je bila 6. redna seja osnovne organizacije sindikata. Odbor osnovne organizacije sindikata je ugotovil, da so bili sklepi sprejeti na prejšnji seji izpolnjeni. V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o pripravah za izvedbo delovne konference. Delovno konferenco bodo organizirali tako, da bodo poleg članov odbora osnovne organizacije sindikata iz vsake izmene navzoči še po štirje člani sindikata. Poročilo o opravljenem delu je treba pripraviti do 8. decembra.

Tomaž Kavčič je odboru osnovne organizacije sindikata posredoval analizo izpolnjevanja programa varčevanja in izpolnjevanja planskih nalog. Iz poročila je razvidno, da je bil dosežen rezultat v septembru boljši kot v avgustu, saj je bilo v septembru izpolnjeno šest obveznosti, v avgustu pa le pet.

25-LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

NOVEMBER 1950

V novembru 1950 je imel delavski svet Železarne eno samo sejo in sicer 24. novembra 1950, na kateri so obravnavali izpolnjevanja plana v letu 1950, higiensko tehnično zaščito delavcev in razno.

Razprava na tej seji je bila zelo živahna, da ne rečemo celo revolucionarna, saj so člani delavskega sveta diskutirali zelo samokritično pa tudi zelo kritično posebno o prvi točki dnevnega reda, ko so obravnavali izpolnjevanje plana za leto 1950. Takšna kritična razprava v zvezi s planom za leto 1950 je bila vzrok, da je razprava o drugi točki, prav tako pomembni, saj so obravnavali higiensko tehnično zaščito delavcev, izvodnena in je pravzaprav ostala le v poročilu referenta. Značilno za o obdobje je, da so se člani delavskega sveta zavzemali za aktivistično sodelovanje članov delavskega sveta pri izpolnjevanju nalog v zvezi s programom proizvodnje. Po tako živahni diskusiji so na tej seji sprejeli naslednje sklepe:

1. Od 26. novembra 1950 je treba uvesti nedeljsko delo zlasti v proizvodnih obratih, vzdrževalni obrati pa morajo tem obratom nuditi vso pomoč. Zato naj organizirajo prostovoljno delo zlasti za martinarno in adjustažo valjarn. 30. novembra je za te obrate normalen deloven dan.

2. Pri takšni obvezi dela pa ne sme trpeti kvaliteta dela in vzdrževanje obratov in mora izpolnjevanje plana temeljiti na doseganju programiranega asortimenta in finančnega uspeha.

3. Tehnični sektor mora boljše organizirati delo po brigadnem sistemu, zlasti pa medsebojno tekmovanje. Kdor tega ne bi izpolnjeval naj se pokliče na odgovornost.

4. Upravni odbor mora dosledno nadzirati izpolnjevanje sprejetih sklepov, po potrebi mora sprejemati ustrezne ukrepe in o tem poročati na naslednji seji delavskega sveta Železarne.

5. Obratovodstva morajo skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami in ob sodelovanju s člani delavskega sveta Železarne izdelati ustrezen načrt tekmovanja za izpolnitev obveznega odstotka plana.

V tem mesecu je upravni odbor delavskega sveta Železarne imel dve seji, na katerih je poleg osnovnih vprašanj: potrditev operativnega programa in poročila o izgleidih za izpolnitev programa v letu 1975, obravnaval še vrsto drugih vprašanj, več ali manj pomembnih, od problematike gradnje montažnih hišic, prek problematike počitniškega doma v Crikvenici, problematike industrijskega magazina, premiranja, inventurnih razlik, štipendiranja, prevedbe zvanj in plač uslužbencev, oskrbovanja voz za martinarno do kadrovskih problemov in nalog, ki so vezane s proizvodnjo in izpolnjevanjem programa za leto 1950.

M. Polak

Železarski globus

KANADA

Kanadska železarska družba Sidbec - Dosco bo v železarni Consoeur v predmestju Quebeca gradila nov obrat v katerem bodo uporabljali Midrex postopek direktne redukcije železove rude. To bo drugi takšen obrat te železarske družbe. Tako bo proizvodnja surovega jekla narasla na milijon ton letno.

JAPONSKA

Družba Kawasaki Steel Co. bo v železarni Chiba instalirala šesti plavž. Z redno proizvodnjo naj bi pričel v začetku leta 1977. Njegova dnevna proizvodnja bo 10.000 ton grodlja. V isti železarni bodo instalirali tudi nov 230-tonski kisikov konvertor.

SENEGAL

Vlada Zvezne republike Nemčije je z domačo vlado podpisala sporazum o finančni pomoči, ki znaša šest milijonov zahodnonemških mark. S tem denarjem bodo financirali raziskave o novem nahajališču železove rude, ki se nahaja v pokrajini Faleme.

SOVJETSKA ZVEZA

Železarno Magnitogorsk bodo rekonstruirali. S tem bodo povečali njene proizvodne zmogljivosti od sedanjih 11 milijonov ton surovega jekla na 15 milijonov ton. Namesto sedanjih šestih manjših plavžev bodo zgradili novega, katerega koristna prostornina bo znašala 5.000 kub. metrov. Instalirali bodo tudi tri nove konvertorje in rekonstruirali že obstoječo valjarno.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

ITALIJANSKA ŽELEZARNA TARANTO

2

Vzporedno z rastjo železarne se je hitro razvijala tudi ostala industrija. Ta nova podjetja, ki zaposlujejo od 100 do 1000 delavcev, so precej utišala tiste, ki so kritizirala gradnjo železarne na tem področju s pikro pripombo, da je bila zgrajena »katredala v puščavi«.

Vendar zaposlovanje domačih prebivalcev v železarni ni potekalo brez težav. Vodstvo železarne je imelo precej problemov predno je naučilo zaposlene delavce za delo pri izdelavi jekla, težave pa so imeli tudi pri lokalnih dejavnikih, predno so spoznali pomen tega dela. V obdobju 1967 do 1969, ko je potekala druga faza izgradnje, so letno priučili 4.000 oseb za različne železarske dejavnosti.

Bilo je tudi precej stavk, posebno v prvih letih obratovanja. Danes se je situacija normalizirala. Letos so imeli samo eno stavko, ki pa je bila izvedena zaradi političnih razlogov v vsej državi.

Problem hladilne vode za potrebe železarne so rešili s kombinacijo sladke in morske vode. Sladko vodo črpajo iz dveh majhnih lokalnih rek in planinskega rezervoarja. To vodo mešajo z morskovo vodo, kateri so odstranili sol v posebni napravi. Vse odpadne vode čistijo pred izpustom v morje.

Morsko pristanišče je za železarno življenjsko važno. Z ladjami dovažajo surovine (železovo rudo, premog za koksiniranje itd.) in odvažajo velike količine proizvedenih izdelkov. Danes lahko sprejema ladje z nosilnostjo 150.000 ton. V teku pa je poglobitev morskega dna in bo pristanišče lahko že v prihodnjih letih sprejemalo ladje z nosilnostjo 250.000 ton.

Železovo rudo kupuje železarna v raznih delih sveta. Doba-vitelji so: Liberija, Južnoafriška unija, Brazilija, Kanada.

Avstralija, Alžirija in Sovjetska zveza. Polovico potrebnega premoga za koksiniranje dobavljajo ZDA, ostalo polovico pa Zvezna republika Nemčija in Poljska.

V razdobju od leta 1964, ko so v LD jeklarni št. 1 odlili prvo šaržo do konca leta 1974, so v tej železarni proizvedli 35,5 milij. ton surovega jekla. Leta 1964 so proizvedli 68.000 ton in leta 1972 4,38 milij. ton. Ko je leta 1973 pričela obratovati nova LD jeklarna št. 2, se je povečala proizvodnja surovega jekla na 5,4 milij. ton in leta 1974 na 6,89 milij. ton.

Večina v Tarantu proizvedenega jekla je bila odlita v kokile. Leta 1971 so zgradili prvo in leta 1974 drugo napravo za kontinuirno vlivanje slabov. Tako so lani lahko proizvedli 2,31 milij. ton kontinuirno odlitih slabov. V bodoče predvidevajo, da bodo kontinuirno odlili 30 % vsega izdelanega surovega jekla.

Od pričetka obratovanja leta 1964 do konca leta 1974 je železarna v Tarantu proizvedla skupno: 2,35 milij. ton hladno valjanih trakov in pločevine; 7,27 milij. ton debele pločevine; 2,45 milij. ton vzdolžno in spiralno varjenih cevi; 23,80 milij. ton toplo valjanih trakov in pločevine; 19,15 milij. ton koksa; 36,64 milij. ton sintra in 31,15 milij. ton grodlja.

Osnovne proizvodne naprave so naslednje:

Koksarna - šest baterij s 5 m pečmi, skupno 270 peči in štiri baterije s 6,5 m pečmi, skupno 182 peči. Peta baterija s 43 pečmi bo pričela obratovati v februarju leta 1976.

Naprave za sintranje - trije trakovi s površino 168 kvadratnih metrov in dva trakova s površino 400 kvadratnih metrov.

Plavži - dva s premerom talilnika 10,2 m, dva s premerom talilnika 10,6 m in eden s premerom talilnika 14 m.

Jeklarne - trije 300 tonski in trije 350 tonski LD konvertorji.

Naprave za kontinuirno vlivanje - ena naprava z dvema žilama za vlivanje slabov širokih 1500 mm in debelih 140 mm in dve napravi z dvema žilama za vlivanje slabov širine 900 do 2200 mm in debeline 160 do 300 mm.

Valjarne slabov - ena za valjanje slabov širine 2280 in druga za slabe širine 2440 mm.

Valjarne toplo valjanih trakov - ena za valjanje trakov širine 1730 mm in druga za trakove širine 2280 mm.

Valjarne debele pločevine - ena za valjanje pločevine široke 3550 mm in druga za pločevino širine 4830 mm.

Hladne valjarne - ena s petimi ogroddji in dve z enim ogroddjem.

Cevarne - ena za vzdolžno varjenje cevi s premerom od 1066 mm in dolžino 12 m in druga za cevi s premerom od 762 mm do 1422 mm. Ena za spiralno varjene cevi s premerom od 1625 mm in dolžino 12 mm in druga s premerom 2540 mm in dolžino 18 m.

Izmed vseh naprav, ki so pričele obratovati v tretji fazi izgradnje te železarne, je najbolj zanimiv plavž št. 5. S premerom talilnika 14 m in dnevno proizvodnjo grodlja 10.000 ton, se uvršča med pet največjih plavžev na svetu. Ostali štirje obratujejo v sovjetski železarni Krivoj Rog, v japonski železarni Fukuyama in v Kawasaki ter v francoski železarni Dunkerque.

Prišel je obratovati ob koncu preteklega leta in je letos aprila že dosegel dnevno proizvodnjo 7.500 ton. Plavžarski strokovnjaki v Tarantu računajo, da bo ta plavž lahko dosegel kasneje, ko bodo dobili potrebne izkušnje pri vodenju procesa, tudi dnevno proizvodnjo grodlja 11.000 ton.

Projektirala in zgradila ga je skupina italijanskih strokovnjakov ob sodelovanju inženirjev japonske železarske družbe Nippon Steel Co. Proces kontrolirajo s pomočjo elektronskega računalnika in televizijskimi kamerami. Obratuje lahko s povečanim pritiskom na žrelo do 2,5 kg na kvadratni centimeter. Zaenkrat uporabljajo pritisk 1,6 kg na kvadratni centimeter, skušali ga bodo postopoma povečati na 2,0 kg na kvadratni centimeter. Ima štiri prehodne odprtine, 36 pihalnic in temperaturo vpihanega zraka 1200 stopinj Celzija. Vpihanemu zraku je dodano 3 % kisika. Poraba koksa se giblje med 440 in 450 kg/t grodlja pri dodatku mazuta 35-45 kg/t grodlja.

Ta kratek opis železarne Taranto kaže, da je to moderno projektirana železarna za proizvodnjo ploščatih proizvodov in cevi. S svojo proizvodnjo krije velik del potrebe italijanske industrije po teh proizvodih. Zato prodaja 85 % svoje proizvodnje doma, medtem ko samo 15 % izvozi. Največjo pogodbo za izvoz je sklenila s Sovjetsko zvezo. Po tej pogodbi bo v razdobju petih let izvozila v to državo 2,5 milij. ton cevi velikih premerov. Uporabili jih bodo za gradnjo cevovodov, potrebnih za transportiranje zemeljskega plina.

KONEC

CILJI IN POSLOVNA POLITIKA ŽELEZARNE JESENICE V LETU 1976

(Nadaljevanje s 1. str.)

c) doseči dohodek vsaj v višini 770 mio din in ostanek dohodka vsaj v višini 100 mio din;

d) obdržati sedanjo strukturo virov sredstev, enak odstotek poslovnega sklada v celotnih virih;

e) znižati delež zalog in terjatev v poslovnih sredstvih.

2. Doseganje teh ciljev zavisi od: a) krepitve samoupravnega odločanja, zlasti v ostvartvi predvidenih sprememb v ekonomskih odnosih in organizaciji TOZD;

b) smotne investicijske politike. Še večji poudarek bo dan investicijam glede na njihovo uspešnost in kontroli uspešnosti. Tako priprava kot izvajanje investicij bosta izredno pomembni;

c) poseben poudarek bo dan razvoju organizacije, organizacijskih sprememb in metod, ki v uporabi lahko bistveno povečajo uspešnost. Kot primer navedimo metodo delovnih ciljev, ki bo v okviru plana predstavljala glavno spodbudo za doseganje načrtovanih zalog;

d) zniževanje zalog, zlasti tistih materialov, rezervnih delov in podobno, ki niso neobhodno potrebni; e) motiviranja zaposlenih, ki bo poudarjeno zlasti v povezavi z doseženim dohodkom TOZD;

f) ohranitev likvidnosti, ki zavisi od uspehov proizvodnje, prodaje, višine zalog itd. na eni ter prizadevanj v zvezi s terjatvami do kupcev, dobavitelji, krediti in podobno na drugi strani.

3. Poseben poudarek bo dan organizaciji in opredelitvi odgovornosti dela tako, da bo na osnovi novih metod organiziranja dela in medsebojnega zaupanja dosežena večja prisotnost na delu in boljše izkoriščanje razpoložljivega delovnega časa. Zahtevane naloge bo potrebno opravljati v rednem delovnem času, s čim manj nadurnega, pogodbenega in drugih oblik dela, ki dodatno obremenjujejo zaposlene ter brez bistveno povečanega števila zaposlenih za načrtovano količino proizvodnje.

4. Železarna bo še naprej delala na združitvi zlasti s predelovalci njenih izdelkov. Usklajevanje dela mora voditi k večjim rezultatom zainteresiranih strani.

5. Zaradi zastarelosti naprav in težkih pogojev dela bo v letu 1976 prišlo do znižanja in ukinjenja proizvodnje v samotarni in profilnih valjarnah. Za obe spremembi bo potrebno izdelati podroben program ustavitve s posebnim poudarkom na ustrezni preusmeritvi zaposlenih v obratih.

II. PROIZVODNA POLITIKA

1. Osnovni cilj proizvodne politike v prihodnjem letu bo, v okviru svojih možnosti slediti ciljem prodajne politike. Dvigu storilnosti naj bi v prihodnjem letu posvetili posebno skrb. Prvenstveno naj bi bili za to področje zadolženi organizatorji proizvodnje, ki so dolžni zahtevati od ustreznih strokovnih služb vso potrebno pomoč, ki jo le-te nudijo.

2. Specifične porabe materialov, surovin in energije planirati na doseženih devetmesečnih rezultatih leta 1975, vendar tudi z upoštevanjem vseh podrobnih sprememb. Cilj na tem področju naj bi bil ne samo doseganje planiranih porab, temveč znižanje le-teh. V tem okviru je najpomembnejši cilj doseganje v letu 1975 planiranih izplenov tam, kjer jih nismo dosegli, oz. izboljšanje dejansko doseženih izplenov.

3. Planirati in dosegati tako višino zastojev, ki nam bo zagotavljala doseči planirano proizvodnjo. Posebno skrb na področju zastojev bo potrebno posvetiti ključnim TOZD (jeklarna, bluming, valjarna žice), od katerih je odvisna preskrba finalnih TOZD. To ekstenzivno ob-

liko večanja proizvodnje je potrebno dopolniti z dvigom storilnosti.

4. Osnovni cilj proizvodnje bo izpolnjevanje naročil tako po količini, kvaliteti in rokih. To velja tako za TOZD, ki prodaja izdelke na zunanjem trgu, kot za TOZD, ki proizvajajo polizdelke za finaliste. Izven programske proizvodnje naj bo čim manj.

Skrbeti za čim boljše organizacijo in pripravo proizvodnje ter v ta namen ustrezno organizirati pripravo dela.

5. Zaloge gotovih izdelkov in polizdelkov držati na minimalnih mejah, ki se zagotavljajo normalno obratovanje ter redno izpolnjevanje zunanjih in notranjih naročil.

6. Delovne naprave izkoristiti enakomerno in z optimalno obremenitvijo skozi vso osemurno izmeno preko vsega meseca.

Organizirati vodenje proizvodnje v obratih, kjer je proces kontinuiran tako, da bo kvaliteta dela zagotovljena ob vsakem času.

7. Inventivni dejavnosti, kot elementu, ki lahko prispeva k cenejši in kvalitetnejši proizvodnji ter dvigu storilnosti posvetiti v prihodnjem letu še večjo skrb kot do sedaj.

III. PRODAJNA POLITIKA

1. Osnovni cilj prodaje v letu 1976 bo dobiti naročila za izdelke predvidene z letnim planom in z ustreznimi roki v teku leta in s tem prodati več naših izdelkov kot v letu 1975 ob istočasnem premiku v kvalitetnejši asortiment. Prodaja bo skušala prodati čim ugodnejše tudi izvenprogramske izdelke, ki niso predvideni na naročilo.

2. Kljub predvidenim težavam ne samo na domačem, marveč še v večji meri na tujih tržiščih, bo prodaja skušala zadržati sedanjo višino izvoza ter pospešiti metalurško menjavo. Čisti izvoz bo znašal okrog 17.000 ton v vrednosti med 4,5 do 4,8 mio dolarjev, metalurška menjava pa okrog 15.000 ton v vrednosti okrog 6 mio dolarjev. V okviru metalurške menjave je potrebno dobiti predvsem manjkajoče osnovne surovine in reprovromaterial, ki jih ne bo možno nabaviti v zadostnih količinah na domačem trgu (jeklen odpadki, koks, slabi, TVT).

Naloga bo tudi razširiti asortiment izdelkov v izvozu, zlasti tistih, ki jih bomo izvažali v sklopu metalurške menjave ter okrepiti sodelovanje s predelovalci (Veriga, Plamen) in Elektrodo Zagreb.

3. Politika prodaje bo v dolgoročnem povezovanju s predelovalci naših izdelkov v okviru reprodukcijske celote ne samo na ravni republike, temveč tudi na ravni federacije.

4. Pri politiki prodaje velja pri zaključevanju okvirnih pogodb in pri sprejemanju naročil na domačem trgu naslednji vrstni red:

a) prednost ima oskrba lastnih TOZD, tako obstoječi kot na novo priključeni;

b) kupci z že sklenjenimi dolgoročnimi pogodbami;

c) kupci, ki so redni plačniki;

d) kupci izdelkov, ki prinašajo Železarni največji rezultat, pod b, c in d imajo pri enakih pogojih prednost člani SZ;

e) ostali.

5. Spremembe prodajnih cen izdelkov 114 in 117 panoge bo prodaja poskušala prilagoditi spremembam cen osnovnih surovin in reprodukcijskih materialov. Z bolj prilagodljivo politiko cen bo poskušala doseči ustrežnejše skupne rezultate.

6. Prodaja bo začela z akcijo, da s skupnim nastopom z ostalimi jugoslovanskimi podjetji v okviru reprodukcijske celote, pa tudi sama — pričnemo s sodelovanjem z deželami v razvoju.

7. Prodaja bo več pozornosti posvetila odnosom kupec-prodaja TOZD in obratno in s tem večjemu izpolnjevanju sprejetih nalog.

8. Prodaji novih izdelkov, ki so že v rednem proizvodnem programu Železarne in tistih, ki se bodo, bo potrebno posvetiti vso skrb in pozornost.

IV. NABAVNA POLITIKA

1. Osnovna naloga nabavne politike v prihodnjem letu bo zagotoviti proizvodnji planirane količine surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov ob istočasnem količinskem znižanju izvoza. Dinamiko dobave surovin je potrebno uskladiti s potrebami proizvodnje na eni ter možnostmi nabave na drugi strani.

2. Zaradi manjka v domačem jeklu bo potrebno usmeriti napore za nabavo večjih količin polizdelkov, posebno tistih na začetku proizvodnega procesa (slabi, TVT). Na ta način bo omogočeno optimalno koriščenje proizvodnih zmogljivosti začenši na blumingu in nadalje v hladni predelavi.

3. Usmeriti napore v preskrbo Železarne iz domačih virov in krepiti že začete poslovne odnose z domačimi proizvajalci na osnovi dolgoročnih pogodb in sovlaganja (Smederevo, Lukavac).

4. Še nadalje delati na tem, da z inozemskimi dobavitelji sklepamo dolgoročne pogodbe za dobavo tistih surovin in reprovromaterialov, za katere ni možnosti preskrbe iz domačih virov.

5. Še nadalje delati na optimalizaciji nabave surovin in reprovromateriala na nivoju SOZD SZ predvsem za surovine, energijo in reprovromaterial.

V. POLITIKA VZDRŽEVANJA, ENERGETSKEGA NAPAČANJA IN MEDOBRATNEGA TRANSPORTA

1. Osnovni cilj v vzdrževanju, energetiki in transportu, ki imajo storitveni značaj, je ustrezna količina opravljenih ur na enoto proizvodnje ali stroški teh storitev v celotnih stroških. Zato bo cilj teh dejavnosti, da se delež njihovih stroškov v enoti proizvodnje ne poveča.

2. Organizacija teh dejavnosti mora omogočiti čim bolj kompletne storitve. Zato bo vzdrževalna funkcija reorganizirana tako, da bodo celoto zase predstavljale:

— preventivno in tekoče vzdrževanje;

— tekoči letni in glavni remont;

— izdelava rezervnih delov in konstrukcij.

3. Preventivno vzdrževanje je potrebno okrepiti in ustvariti pogoje za njegovo uveljavitev. Nepredvidene zastojne je potrebno znižati na normative, ki zagotavljajo ustvaritev letnega načrta.

4. Pripravi dela v vseh področjih vzdrževanja je potrebno posvetiti vso skrb in s tem doseči tako večjo storilnost kot večjo točnost pri držanju rokov.

5. Pred naročanjem zunanjih delovnih organizacij za opravljanje nalog v Železarni, je potrebno preveriti vse možnosti, da se delo opravi z lastnimi oddelki.

6. V skladu s prejšnjo točko je potrebno povečati proizvodnjo rezervnih delov za nadaljnjih 5 %, upoštevaje posebej potrebe nove hladne valjarne.

7. Občasni višek proizvodnih zmogljivosti bo namenjen prodaji na trg. Te storitve se obračunavajo po tržni ceni. Isto velja tudi za proizvodno konstrukcijo, ki jo je treba načrtovati v količini 70 ton.

8. Energetika mora usmeriti svoje delo v preskrbo z vsemi vrstami energije. Zaloge mora držati v ustrezni višini in imeti v pripravljenosti domače vire elektro energije.

Posebno skrb je potrebno posvetiti varčevanju z energijo in ustrezno znižati porabo energije na enoto proizvoda.

9. V transportu je potrebno težiti k zniževanju deleža transportnih storitev, zlasti k znižanju števila kamionskih ur na enoto proizvodnje. Težiti k večji učinkovitosti dispečerske organizacije.

Urediti je potrebno nasip in težiti k znižanju stojnin s tem, da se razmeji odgovornost za prekoračitve časov stojnin.

VI. SOCIALNA IN KADROVSKA POLITIKA

1. Osnovni cilj kadrovske politike v prihodnjem letu bo v doseganju manj kot 1,8 % stopnje rasti zaposlenosti, vključno s predvidenim povečanjem za potrebe hladne valjarne II in ostalih novih dejavnosti. V nadaljevanju politike strožjih kriterijev pri sprejemanju novih delavcev doseči cilj znižanja nepredvidene fluktuacije za 4–5 %. Posebna pozornost bo posvečena znižanju bolezenske odsotnosti.

2. Politiko izobraževanja in štipendiranja prilagoditi in voditi tako, da bo le-ta sledila potrebam, ki se bodo odražale predvsem v premiku v višjo stopnjo kvalifikacijske oziroma izobrazbene strukture zaposlenih.

3. Na področju družbenega standarda zadržati trend izgradnje družbenih stanovanj v višini 100–120 in še nadalje pospeševati individualno gradnjo predvsem namensko s posojili za nakup stanovanj in za novogradnje ter dograditi samski dom.

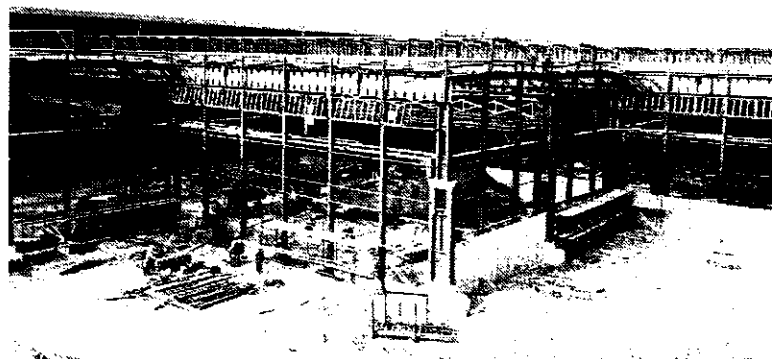
4. Organizacijsko in kvaliteto izboljšati delo družbene prehrane z namenom kvalitetnejše ter hitreje postrežbe ob istočasnem povečanju števila obrokov toplih malic.

5. Razmeroma visoka bolezenska odsotnost, ki jo dosegamo v letošnjem letu, narekuje sprejem ukrepov z namenom zmanjševanja le-te.

6. Na področju varstva pri delu bodo napore usmerjeni v prizadevanja za preprečevanje poškodb pri delu in zdravstvenih okvar delavcev. Prav tako bo močno prizadevanje za ukinjanje težkih pogojev dela na kritičnih delih in za ukinjanjem nočnega dela žena.

VII. INVESTICIJSKA POLITIKA

1. Prednost pri investiranju v letu 1976 bodo imeli že začeti projekti. Dokončana ali izgradnja hladne valjarne Bela, nadaljevala pa se bo rekonstrukcija valjarne žice.

Del gradbišča nove hladne valjarne

V prihodnjem letu bo nabavljen vročevodni kotel in stroj za vlečenje žice v žičarni. Pričelo se bo z deli na projektu predelave žilindre na napisu, na projektu proizvodnje dodatnega materiala v elektrodnom obratu in v žičarni na projektu povečanja proizvodnje VAC žice.

V letu 1976 začnejo pripravljati dela na projektu »Kontiliv za gredice«.

2. Kriterij za odločitve v nova investicijska vlaganja naj bodo tudi v bodoče ekonomski in tržni pokazatelji. Ob enaki uspešnosti imajo prednost pri realizaciji tiste investicije, ki odpravljajo ozka grla v proizvodnji, zmanjšujejo onesnaženosti okolja, odpravljajo težko fizično delo in nočno delo žena. Zaželena je vsaj 16 % diskontirana stopnja ostanaka dohodka in ustrezno pokrivanje finančnih potreb. Stremeti in delati je na tem, da bo čas odločitve o investiciji do realnega izkoriščanja naprav čim manjši, po možnosti krajši ali enak kot ga bo predvideval investicijski elaborat. V ta namen bo morala biti tudi v prihodnje vsaka odločitev in investicija skrbno pripravljena in utemeljena.

VIII. FINANČNA POLITIKA

Osnovni cilji finančne politike za leto 1976 so:

1. Ohraniti likvidnost poslovanja z vsemi oblikami dela (hitrost obračanja kapitala, izterjava kupcev, plačevanje dobaviteljem, najemanje in odplačevanje kreditov, jačanje poslovne moči podjetja in učinkovit ekonomski uspeh na osnovi dobrega dela in ne samo na osnovi ugodnih premikov na področju cen).

2. Zagotoviti potrebna investicijska sredstva za dokončanje začelih investicij in njihovih podražitev, za enostavne zamenjave in drobne investicije. Glede na prosta sredstva (amortizacija ali kredite) sofinancirati najbolj utemeljene nove investicije.

3. Pri skladu skupne porabe se mora upoštevati začrtana politika sprejema v začetku leta, oziroma določiti prioriteten vrstni red črpanja in roke, tako da bo finančna služba lahko opravljala delo nemoteno skozi vse leto.

IX. POLITIKA NAGRAJEVANJA IN ORGANIZACIJE

1. Sistem motiviranja, zlasti nagradevanja in napredovanja mora še

v večji meri kot doslej odražati rezultat dela. Zato je potrebno načrtovati OD v neposredni odvisnosti od dohodka TOZD oziroma dohodka DO.

2. Izpopolniti je potrebno kategorizacijo delovnih mest tako, da se malenkostno poveča število kategorij in s tem pravilneje razporedi delovna mesta. Pri tem je potrebno rešiti vse večje probleme, ki so se doslej pojavljali. Odnos med najvišjo in najnižjo kategorijo naj ostane okrog 3:1.

3. V nagradevanje je potrebno vključiti neposredno odvisnost OD od dohodka TOZD, kar naj bi nadomestilo tudi doseganje operativnih planov.

4. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti merljivim kriterijem uspešnosti. Prizadevati si bo potrebno poiskati take merljive kriterije, ki bodo pogojevali dobro delo zaposlenih in prispevali k čim boljši uspešnosti poslovanja.

5. Sistematično bo potrebno obdelati vse organizacijske spremembe, ki bodo pogojene z novo organiziranostjo Železarne. Vso pozornost bo potrebno posvetiti nalogam, ki bodo vezane na organizacijske odnose med TOZD ter vzpostaviti matrične in projektne organizacije.

6. Obstoječi informacijski sistem dopolniti predvsem z namenom boljšega informiranja, kar naj bo osnova za odločanje pri uresničevanju poslovnih politik Železarne. Nadaljevati že začeto delo na uvajanju so-

dobnih metod organizacije dela s poudarkom na vodenju s pomočjo delovnih ciljev in vključevanju računalnika pri formiranju in spremljanju proizvodnje.

7. Nadaljevati je začeto delo na pripravi popisov delovnih mest in organizirane delitve dela z namenom, da se sistematizacija delovnih mest čim uspešneje opravi. S tem bo dana solidna osnova za uvajanje organizacijskih sprememb delovnih mest, oddelkov, TOZD in služb, za določitev nalog, pravic in dolžnosti ter za izvajanje večje decentralizacije v organizacijskem pogledu.

8. Organizacijske rešitve in uvajanje organizacijske metode dela naj v čim večji meri prispevajo k povečanju storilnosti, varčevanju in realizaciji stabilizacijskih ciljev.

X. POLITIKA RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

1. Na področju talinitivnosti bodo naloge in cilji usmerjeni v optimalizacijo kvalitete sintra, uvedbi odzveplanja grodja izven peči, ugotavljanju uporabnosti jeklarske žilindre za vsip v plavže in osvajanju proizvodnje nerjavnega in dinamo jekla v električnih pečeh.

2. Na področju vroče predelave bo težišče dela usmerjeno na osvajanje postopka predelave nerjavnega in dinamo jekla po licenci ARMCO, tehnologije predelave kvalitetnih jekel v valjarni žice in v raziskave valjanja debele pločevine, kjer naj bi s programiranim valjanjem s termomehansko obdelavo nadomestili klasičen postopek toplotne obdelave pločevine.

3. Na področju hladne predelave bo težišče dela usmerjeno v osvajanje tehnologije predelave nerjavnega in dinamo jekla po licenci ARMCO, v raziskave, ki bodo vezane na nadomeščanje uvoznih surovin z domačimi in osvajanju tehnologije varjenja s polnjeno žico in aglomeriranim praškom.

4. Znanstveno raziskovalno delo bo usmerjeno predvsem v tista področja in naloge, kjer naj bi dobljeni rezultati služili predvsem namenom proizvodnje.

5. Na področju izplenov bodo napore usmerjeni v smeri doseganja planiranih izplenov, ki ostanejo isti kot v letu 1975.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Z gradbišča nove hladne valjarne

(Nadaljevanje z 9. str.)

6. Na področju kvalitete kontrole bodo naloge in cilji usmerjeni v smeri poostre kontrole izdelkov tako v medfazni kot tudi v finalni proizvodnji predvsem z namenom količinskega znižanja reklamacij in izboljšanja kvalitete naših izdelkov.

Uvesti poostreno kontrolo tudi za vse polizdelke, surovine in reproto material, katerih kvaliteta odločilno vpliva na kvaliteto izdelave naših izdelkov.

Glavni direktor ob sodelovanju ostalih izvršnih in poslovnih organov železarn Jesenice

PRELIMINARNI PLAN SKUPNE PROIZVODNJE ŽJ V LETU 1976 IN PRIMERJAVA Z IZVRŠITVIJO 1974 IN 9 MESECEV 1975 (Podatki so v tonah)

Obrat	Izvršenje 1974	Izvršitev 9 mesecev 1975	Prelimi- narni plan 1976	Indeks pl. 76. izvrš. 1974
Plavž	160.666	110.726	153.000	95
SM jeklarina	327.068	244.133	330.000	101
El jeklarina	174.202	136.681	185.000	106
Livarna	1.822	1.399	1.860	102
Šamotarna	17.103	12.143	14.200	83
TOZD TALILNICE	680.861	505.083	684.060	100,5
Bluming	427.655	335.292	451.108*	105
Štekel	116.797	96.380	154.000	132
Valjarna žice	113.540	81.686	115.000	101
Valjarna profilov	33.820	26.092	31.200	92
Valj. debele ploč.	92.877	70.373	95.000	102
TOZD VALJARNE	784.689	609.822	846.300	108
Hladna valjarna I	31.821	23.287	30.000	94
Hladna valjarna II	—	—	21.000	—
Žičarna	69.173	48.550	66.500	96
Profilarna	22.552	18.738	27.200	121
Profilarna diski	—	—	520	—
Podbojarna	182	446	1.600	—
Jeklovlek	20.966	16.906	21.500	103
Elektrodni obrat	15.987	12.812	17.300	108
Žebeljarna	12.926	9.274	13.000	101
TOZD PREDELAVA	172.907	130.012	198.620	115
SKUPAJ ŽELEZARNA	1.639.157	1.244.917	1.728.980	105
Monter Dravograd	—	—	7.100	—
Kovinoservis Jesenice	—	—	680	—
SKUPAJ	1.639.157	1.244.917	1.736.760	106

* = Brez upoštevanja proizvodnje 12.000 ton nenamenskih slabov.

Plan nabave polproizvodov v letu 1976

Slabi za bluming — štekel	22.000 t
TVT za hladno valjarno I	19.000 t
Toplovaljani profili za jeklovlek	2.000 t
Vlečena žica za žebeljarno	2.000 t
SKUPAJ	45.000 t

PRELIMINARNI PLAN GOTOVE PROIZVODNJE ŽJ ZA LETO 1976 IN PRIMERJAVA Z IZVRŠITVIJO 1974 IN 9 MESECEV 1975 (Podatki so v tonah)

Obrat	Izvršenje 1974	Izvršitev 9 mesecev 1975	Prelimi- narni plan 1976	Indeks pl. 76. izvrš. 1974
Bluming	14.737	12.144	11.800	80
Štekel	69.911	64.889	82.000	117
Valjarna žice	38.302	22.181	32.000	84
Valjarna profilov	3.056	1.717	1.000	33
Valjarna deb. ploč.	92.866	70.310	94.000	101
TOZD VALJARNE	218.872	171.240	220.800	101
Hladna valjarna I	31.623	22.562	27.550	87
Hladna valjarna II	—	—	21.000	—
Žičarna	47.383	33.070	45.840	97
Profilarna	22.271	18.109	23.950	108
Profilarna diski	—	—	520	—
Podbojarna	182	446	1.600	—
Jeklovlek	20.966	16.906	21.500	103
Elektrodni	15.965	12.794	17.300	108
Žebeljarna	12.926	9.274	13.000	101
TOZD PREDELAVA	151.716	112.918	172.260	114
Livarna	1.822	1.400	1.860	102
Šamotarna	17.103	12.143	14.200	83
TOZD TALILNICE	18.925	13.543	16.060	85
SKUPAJ ŽELEZARNA	389.113	297.944	409.120	105
Monter Dravograd	—	—	7.100	—
Kovinoservis Jesenice	—	—	680	—
SKUPAJ	389.113	297.944	416.900	107

PRELIMINARNI PLAN PRODAJE ZA LETO 1976 IN PRIMERJAVA Z IZVRŠITVIJO 1974 IN 9 MESECEV 1975 (Podatki so v tonah)

Obrat	Izvršenje 1974	Izvršitev 9 mesecev 1975	Prelimi- narni plan 1976	Indeks pl. 76. izvrš. 1974
Bluming	14.551	11.896	11.600	80
Štekel	69.968	63.735	81.900	117
Valjarna žice	37.583	21.858	31.900	85
Valjarna profilov	2.392	1.328	—	—
Valjarna debele ploč.	93.410	68.609	93.000	99,6
TOZD VALJARNE	217.904	167.426	218.400	100,2
Hladna valjarna I	31.525	22.510	27.450	87
Hladna valjarna II	—	—	21.000	—
Žičarna	47.007	33.063	45.640	97
Profilarna	22.525	17.937	23.850	106
Profilarna diski	—	—	520	—
Podbojarna	19	193	1.600	—
Jeklovlek	21.177	17.150	21.430	101
Elektrodni obrat	16.296	14.610	17.230	106
Žebeljarna	12.805	9.266	12.990	101
TOZD PREDELAVA	151.354	114.729	171.710	113
Livarna	596	557	600	101
Šamotarna	3.232	1.827	2.000	62
TOZD TALILNICE	3.828	2.384	2.600	68
SKUPAJ ŽELEZARNA	373.086	284.539	392.710	105
Monter Dravograd	—	—	7.100	—
Kovinoservis Jesenice	—	—	680	—
SKUPAJ	373.086	284.539	400.490	107

Človek in jeklo (Foto: Alojz Habjanič)

ZDRUŽENJE JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

— da predstavlja organ za izmenjavo in oblikovanje mišljenj s področja proizvodnje in prometa jeklarne industrije,

— da zbira in obdeluje statistične podatke in svojim članom nudi ustrezne informacije s področja jeklarstva,

— da prevzema in izdeluje znanstveno raziskovalne tehnološke, socialne in druge študije,

— da iz zbranih gradiv in ugotovitev svojega dela nudi nacionalnim in internacionalnim organizacijam in javnosti objektivne informacije o stanju in perspektivi proizvodnje jekla.

Redni člani IISI so neposredno delovne organizacije, ki letno proizvajajo najmanj 1,8 milijona ton surovega jekla. Skupščina lahko sprejme v članstvo tudi subjekte, ki predstavljajo več proizvajalcev v isti državi, toda tudi njihova skupna proizvodnja mora presegati 1,8 milijona ton surovega jekla. Poleg rednih članov ima IISI tudi pridružene člane, katerih letna proizvodnja je manjša kot je omenjena spodnja meja in strokovnjaki, ki lahko s svojim delom doprinesejo k uresničevanju nalog oziroma ciljev organizacije. Tretje področje prisotnosti v organizaciji je odprto za znanstvene institucije in društva ter druge asociacije.

IISI ima za uresničevanje svojih nalog in ciljev skupščino, izvršni organ, komiteje za posamezne sektorje dela in profesionalni kader, ki opravlja strokovno administrativna dela organizacije.

Skupščina se sestaja enkrat letno. Redni člani imajo v skupščini po pet predstavnikov, pridruženi pa po dva. Redne člane sprejema v članstvo skupščina, pridružene pa izvršni odbor. Prispevek za stroške dejavnosti IISI redni člani plačujejo v razmerju s proizvedeno količino jekla, pridruženi pa plačujejo nižji prispevek, medtem ko članstvo znanstvenih in strokovnih institucij ni pogojeno z denarnim prispevkom.

Iz tega je razvidno, da IISI izhaja iz neposrednih interesov proizvajalcev, ki se ne združujejo zaradi dogovarjanja o nastopanju na tržišču, temveč zaradi izmenjave mišljenj, zbiranja podatkov in skupnega informacijskega sistema.

Za posamezna področja dela ima IISI naslednje komiteje: za statistiko; za tehnologijo; za ekonomsko študije; za javne odnose in zadeve; za pravna vprašanja; za industrijske odnose in za surovine.

Člane komitejev imenuje izvršni odbor. Vse študije, ki jih pripravijo v komitejih, so dane na voljo članom IISI. Statistične podatke o proizvodnji jekla daje IISI mesečno, podatki pa zajemajo okrog 99 % proizvajalcev jekla, brez socialističnih dežel. To pomeni, da so v IISI prisotni proizvajalci jekla iz vseh razvitih držav Zahoda in držav v razvoju. S tem, ko je Združenje jugoslovanskih železarn postalo član IISI, ima vse pravice kakor ostali člani, toda predstavniki združenja ne morejo biti imenovani v izvršni odbor, niti v posamezne komiteje. Razumljivo pa je, da je naše združenje med drugim tudi dolžno, da bo redno dajalo statistične podatke. Poleg drugega je tudi obveza našega združenja, da v primeru sklica skupščine v Jugoslaviji, omogoči prisotnost vsem članom združenja.

V ZNAMENJU VELIKIH EKONOMSKIH SPREMENB

Letošnja skupščina IISI se je sestala devet let v to v Mexico Cityju, kar ni bilo slučajno. Skupščina je bila namreč posvečena Latinski Ameriki, to je kontinentu v razvoju. Zbralo se je okrog 300 predstavnikov proizvajalcev jekla, ki so bili neposredno ali posredno povezani z delom skupščine.

Skupščina je prvi dan sprejela finančno poročilo, izvršni odbor pa je odobril vključitev Združenja jugoslovanskih železarn med pridružene člane IISI. Po sprejemu letnega poročila so tekla tri dni predavanja in razprave, dva dni pa sta bila na voljo za obiske podjetjem črne metalurgije v Mehiki.

Letošnje posvetovanje predstavnikov IISI je potekalo v znamenju velikih ekonomskih sprememb in krčev, ki pretresajo kapitalistični svet oziroma v katerem se leta nahaja. Ob vsem tem ni brez osnove razmišljanje, ali se bo iz takega stanja izlekel. Pretresa ga anahronizem neusmerjenega tržnega gospodarstva, doseganje konkurenčne sposobnosti na račun delavcev, ki ne dovoljujejo več sanacije nekega sistema na njegov račun. Nihče še ni odkril vzroka, zakaj je naenkrat postalo tržišče prenasajeno, kako zadržati inflacijo, ki poleg povečevanja števila nezaposlenih najbolj pogloblja jezo med delodajalci in delavci. Poleg kompleksnega zmanjševanja proizvodne aktivnosti, so še posebno prizadeti proizvajalci jekla.

V državah, članih IISI, je bila proizvodnja jekla v osmih mesecih letošnjega leta za skoraj 13 % manjša, kakor v istem času lanskega leta, v poletnih mesecih pa je padla za več kot 20 %, pri posameznih proizvajalcih pa celo do 30 %. Izgledov za izboljšanje ni, zato ni dvoma o težkih ekonomskih posledicah takega stanja. Se posebno težke posledice se kažejo v Evropi, kjer se poleg zmanjševanja proizvodnje tudi cene jekla nekontrolirano znižujejo. Tisti, ki je v tej situaciji med klavdom in nakovalom, je delodajalec, še posebno tehnični kader. Od njega se zahteva, da vzdrži pritisk delavcev za povečanje plač in da s raznimi racionalizacijami kompenzira druge podražitve, od energije do surovin. To je težka naloga, ki pa je doslej vedno dala take rezultate napredka v ekonomiki in produktivnosti dela, da se je kapitalizem izlekel iz vročice in dokazoval svojo gospodarsko učinkovitost. Toda vsaka stvar ima svoje meje.

PRIMER KORFA

V veliki tekmi za dokazovanje prednosti v družbenih sistemih se še vedno najdejo posamezniki, ki dosegajo nove, boljše gospodarske rezultate. Tako je na primer mladenič Korf, ko je v Zvezni republiki Nemčiji vodil proizvodnjo vlečene žice, naletel na problem z dobavitelji vrolo valjane žice in s tem na idejo lastne proizvodnje take žice. In tako je potem svetu dokazal, da niso samo velike integralne železarne sposobne konkurirati na tržišču, temveč da so lahko tudi tako imenovane mini železarne pod določenim pogojem sposobne nastopati na tržišču in da so pri tem tudi konkurenčne. S svojim modelom mini železarn je predvsem dosegel visoko produktivnost in nizke proizvodne stroške, kar je osnova konkuren-

nosti in razširjene reprodukcije proizvodnje.

Toda Korf je šel še naprej. Dokazal je, da je konkurenčno sposobna tudi železarna, ki sloni na direktni redukciji rude. Od Midreksa je kupil licenco in v Hamburgu zgradil železarno, ki kontinuirano dela od rude do valjanih proizvodov. Po obdobju poskusne proizvodnje ta železarna dosega 50.000 ton valjanih proizvodov mesečno z 800 zaposlenimi. Iz 30 % vložka železne gobe v začetku, je danes to razmerje obrnjeno: 30 % starega železa in 70 % železove gobe. Korf je dokazal, da je Midreks dober postopek za vložek v električne peči, uporabljen za industrijsko proizvodnjo. Tako se je celo Sovjetska zveza, ki proizvajala prek 100 milijonov ton surovega železa in prek 140 milijonov ton surovega jekla, ki ima na tisoče metalurških inženirjev, doktorjev inženirjev in drugih strokovnjakov, obrnila na gospoda Korfa za sodelovanje pri izgradnji železarn. Kursk za proizvodnjo 2,5 milijona ton jekla iz direktno redukcije.

Taki Korfi potiskajo napredek, prebujajo konkurente, da prihajajo z novimi idejami. V tem je tudi vzrok, da so nekateri na deveti skupščini IISI pozivali k optimizmu. Opazilo pa se je nasprotje med tehničnim kadrom, ki meni, da pri sedanjih cenah jekla ni mogoče računati na razširjeno reprodukcijo, in tisti, predvsem ekonomisti in finančnimi strokovnjaki, ki menijo, da vsaka, tako tudi sedanja recesija prinaša napredek v tehnologijo in gospodarjenju, ker so samo nizke prodajne cene orodje za zniževanje proizvodnih stroškov in novih tehnoloških dosežkov.

KAKO IZ TRŽNIH ANAHRONIZMOV

Sedanje stanje na področju proizvodnje in potrošnje jekla in komponent črne metalurgije je v svojem prvem govoru podal kot predsednik g. Simpson. Dopolnil so ga strokovnjaki iz ZDA, ZR Nemčije, Mehike in drugi.

Osnovna ugotovitev je bila, da je bil v zadnjih osmih mesecih, odkar so v IISI združeni proizvajalci jekla, dosežen velik napredek v črni metalurgiji. Pri tem ima svojo pozitivno vlogo mednarodna institucija za železo in jeklo z izmenjavo informacij na področju razvoja tržišča, tehnologije, surovin, zaščitnih in socialnih vprašanj. V tridesetih državah sveta, ki dosegajo 98 % svetovne proizvodnje, se je v letih od 1965 do 1974 proizvodnja jekla povečala od 451,7 milijona na 696,3 milijona ton ali za 5,4 %.

Proizvajalci jekla so iz revežev postali bogataši, toda situacija se je letos obrnila v nasprotno smer. Zaloge na eni strani, podražitev surovin in energije na drugi strani, so zaustavile povpraševanje, povečale stroške proizvodnje in onemogočile njihovo kompenzacijo s senami. Cilusno spreminjanje gospodarstva v kapitalizmu je spet pripeljalo do recesije, ki se zelo slabo odraža pri proizvajalcih jekla, ker se v lestvici prodaje nahajajo na repu. Predsednik Simpson je tudi za bogata leta 1973 in 1974 ugotovil, da so proizva-

... PRIDRUŽENI ČLAN IISI

jalcji jekla kljub odrejenim korekturam cen ostali izpod poprečja akumulativnosti predelovalne industrije. To pomeni pomanjkanje lastnih sredstev za razširitev in modernizacijo naprav in tehnologije.

Institucija IISI je naredila študijo kako se bo v petnajstih letih povečevala poraba jekla, in sicer do leta 1985. V letih od 1970 do 1974 se je povečala poraba od 596 na 710 milijonov ton. Letos nismo več na predvidenem nivoju, toda pričakuje se, da bo dosežen. Simpson je menil, da je študija še vedno realna osnova za predvidevanje razvoja proizvodnje jekla v svetu. IISI bo morala v tem procesu odigrati svojo sugestivno vlogo. Dogovarjanje in usmerjanje svetovne trgovine z jeklom ne sme iti v smeri protekcionizma, ker je samo svobodna trgovina rešitev gospodarstva.

Poleg trenutnih težav pri prodaji jeklarskih proizvodov, jeklarsko industrijo še nadalje obremenjujejo problemi osnovnih oziroma ključnih surovin, predvsem premog za koksiranje in staro železo. S tem v zvezi je inflacija stroškov, podražitev vseh energetskega medijev in surovin. Trenutna cena starega železa ne bo ostala, toda IISI računa na vpliv uvoza iz ZDA, ki bo v svetovni trgovini ceno tej surovini stabiliziral na znosni nivo.

G. Simpson je pri razvijanju optimizma v svetovni proizvodnji in porabi jekla ugotovil, da je varčevanje doseglo rekorden nivo in da bo plačilna zmogljivost prebivalstva pripeljala do povečanja potrošnje vseh blaga, tako tudi jekla. Nadalje je ugotovil, da:

— Jeklo je in ostane tudi v bodoče najvažnejše reprodukcijsko sredstvo, ki v barvastih kovinah in plastičnih masah nima konkurence. Zato bo z novim impulzom razvoja v razvitem svetu in v deželah v razvoju, proizvodnja jekla ponovno hitro naraščala.

— Novi tehnološki dosežki omogočajo kvalitetnejšo in cenejšo proizvodnjo. V proizvodnji surovega železa se uvaja »form koks«, v proizvodnji surovega jekla direktna redukcija rude, v predelavo jekla kontinuirano vlivanje gredic in slabov, v valjarne kontinuirne proge in drugo. Enostavno rečeno: proizvodnja jekla se nahaja v veliki revoluciji.

— Na osnovi slabih izkušenj je svetovna trgovina na dobrem potu, da proizvajalce jekla reši sedanje nestabilno stanje. Prodaja jekla izpod stroškov poslovanja ni zdrava in ne služi niti metalurgiji, niti ostalemu gospodarstvu.

Tudi drugi govorniki so nastopali proti pesimizmu in proti tistim, ki sedanjo recesijo smatrajo kot dokaz, da bo v potrošniški družbi prišlo do velikih sprememb. Profesor Clausen, predsednik Bank of America je trdil, da tržišče in tržni sistem obstojata, odkar obstoji človeštvo in da zato ni strahu, da bi propadla. Prišlo bo samo do spremembe, kjer se bo kupovalo in prodajalo, kdo bo proizvajal in kdo bo dobival surovine in delovna mesta, kje se bo pojavljala kapital in kje se bo plasiral. Ugotovil je, da se človeštvo ne bo odreklo niti za sebe, niti za svojo novo generacijo doseženega življenjskega in družbenega standarda, temveč bo vedno zahtevalo še več. Za nadaljnji razvoj tržišča je vprašanje razpoložljivih virov kapitala, kakor tudi njegove porabe.

Študija Fordhamske univerze je pokazala, da industrijski razvoj ZDA zahteva od leta 1985 3,4 do 5 bilijonov dolarjev kapitala, industrija jekla pa samo do leta 1980 okrog 25 milijard dolarjev. Če se k temu dodajo še potrebe Japonske, Evrope in dežel v razvoju, se pride do fantastično visokih potreb, ki ne bodo pokrite z zagotovljenim oblikovanjem sredstev. Toda dokaz, da poraba nima meja, obstoji. Poraba pospešuje proizvodnjo in ustvarjalna proizvodnja reproducira kapital.

Ameriški tržni sistem je poleg inflacije in recesije v letih od 1971 do 1974 dajal povprečno okrog 170 milijard neto akumulacije, v prvem polletju letos pa okrog 142 milijard dolarjev. To pomeni, je dejal g. Clausen, da je tržni sistem tudi v času velikih ekonomskih pretresov še čvrst in učinkovit. To pa ne pomeni, da mora ostati nespremenjen. Pri tem se mora po njegovem mnenju:

— zadržati in dalje razvijati gospodarski sistem sodelovanja in dinamike. Strategija, da »eden dobi in drugi izgubi« nima bodočnosti. Vsak mora dobiti svoje;

— s posebno pozornostjo obdelovati vprašanje surovin, ker izkoriščanje surovin ne sme pomeniti zapiranje drugih virov človeškega življenja;

— v ta proces se morajo predvsem vključiti strokovnjaki iz proizvodnje z novimi tehnološkimi dosežki in s popolnejšim koriščenjem energije in surovin, povečati in kvalitetno izpopolniti proizvodnjo.

Skupna naloga je: najti tako bodočnost, ki bo človeštvu ustrezala. Eden od tistih, ki računajo na velika investicijska vlaganja, so nerazvite dežele, med katerimi je tudi Latinska Amerika. Na posvetovanju IISI v Mexico Cityju, je bilo z nekaj predavanji prikazano stanje in predvideni razvoj proizvodnje jekla.

LATINSKA AMERIKA SE OSVOBAJA

Latinska Amerika, čeprav razpolaga s surovinami, je v proizvodnji jekla relativno mlada. To nam kažejo tudi naslednji podatki o proizvodnji:

(v milij. ton)	1960	1967	1974
surovo železo	3,3	6,3	11,9
surovo jeklo	4,7	9,7	17,5
valjani izdelki	4,1	7,8	14,5

V štirinajstih letih se je proizvodnja jekla povečala skoraj za štirikrat. Največji proizvajalci surovega jekla v letu 1974 so bili (milijonov ton):

Brazilijska	7,502
Mehika	2,352
Argentina	2,352
Venezuela	1,039
Čile	0,632
Peru	0,481
Kolumbija	0,310
Urugvaj in Centralna Amerika skupaj	24,000

Latinska Amerika ima velike ambicije tako v pogledu proizvodnje kot porabe jekla tudi v bodoče. Študija IISI je pokazala, da se leta 1980 predvidevajo zmogljivosti za 55,2 milijona ton, leta 1985 pa 87,3 milijona ton surovega jekla.

V strukturi bo pomembno vlogo odigrala direktna redukcija ali proizvodnja jekla z železovo gobo. V letu 1980 predvidena proizvodnja surovega jekla bo predstavljala:

10 % SM jekla,
57 % konvertorskega jekla,
33 % elektro jekla.

Struktura proizvodnje v letu 1974 pa je: 42 % SM jekla, 31 % elektro jekla in 27 % konvertorskega jekla. Tendenco do leta 1980 je torej na povečanju elektro jekla, predvsem pa na povečanju konvertorske proizvodnje jekla.

Bistvene spremembe so predvidene v tehnologiji vlivanja. Zmogljivosti kontinuirnega vlivanja gredic in slabov se bodo povečale od sedanjih treh milijonov na 26,8 milijona ton letno.

Predvidena proizvodnja valjanih proizvodov bo leta 1980 43 milijonov ton in bo večja od potrošnje. Del jekla bo za izvoz, kar pa ne pomeni, da bodo vse države avtarktične. Neodvisne od uvoza bi morale postati: Argentina, Mehika in Venezuela.

Latinska Amerika računa, da bo v naslednjem desetletnem razdobju udeležbo v svetovni proizvodnji jekla povečala od 2,5 na 8 %. Taki načrti so upravičeni glede na proizvodnjo surovin. Latinska Amerika je bogata na rudah. Leta 1974 je od proizvedenih 132 milijonov ton, izvozila 108 milijonov ton bogate železove rude, kar je tretjina svetovne prodaje na tuja tržišča. V letu 1980 računajo na proizvodnjo 230 milijonov ton, od tega bodo 160 milijonov ton izvozili, razliko pa porabili za domačo proizvodnjo surovega železa, železovo gobo in za zalivanje.

S premogom za koksiranje razpolagata samo Kolumbija in Mehika, računa pa se z zalogo okrog 63 milijard ton.

PROIZVODNJA JEKLA ZAHTEVA VEČJO PROIZVODNJO PREMOGA

Po predvidevanjih IISI se bo svetovna proizvodnja surovega jekla do leta 1980 povečala na 945 milijonov ton, do leta 1985 pa na 1.111 milijonov ton letno. Ker je proizvodnja jekla pogojena z energijo, morajo biti zagotovljeni tudi energetski viri. Masovna proizvodnja jekla se bo tudi v bodoče odvijala v velikih metalurških napravah, integralnih železarnah od priprave rude, vsipa, proizvodnje surovega železa do valjanih izdelkov. Koks je edino tehnološko gorivo, ki omogoča ta kontinuiran proces, zato je nujno potrebno predvideti tudi povečano proizvodnjo koks, kakor tudi razviti proizvodnjo in porabo »form koks«. To in podražitev nafte zahteva povečano proizvodnjo premoga, še predvsem metalurškega premoga. To se vidi tudi iz predvidevanj proizvodnje surovega železa. Le-ta mora leta 1980 znašati 682 milijonov ton, leta 1985 pa 803 milijone ton.

Svetovna proizvodnja črnega premoga je leta 1974 znašala 2.278 milijonov ton. V posameznih državah pa so ga proizvedli (v milijonih ton):

ZDA	536,9
Kanada	17,4
SSSR	524,0
Poljska	162,0
Avstralija	59,5
Japonska	20,3
EEZ	236,0
LR Kitajska in ostali	723,0
SKUPAJ	2.279,1

Od te količine je bilo izvoženega samo 4,7 % črnega premoga. Največji izvozniki so bili: ZDA, Avstralija in SEV.

Vprašanje je, kdo bo razvijal proizvodnjo premoga za povečano proizvodnjo jekla v državah, ki nimajo lastne proizvodnje te energije.

Svetovna poraba premoga za koksiranje je leta 1973 znašala 477 milijonov ton. Od te proizvodnje je prišlo na mednarodno tržišče samo 16 %, iz ZDA, Kanade, SEV in Avstralije.

Za leto 1980 predvidevajo 584 milijonov ton, leta 1985 pa 639 milijonov ton premoga za koksiranje. Po mišljenju nekaterih govornikov, bi morali računati še na večjo porabo, ker se bo zaradi visokih cen zmanjšala poraba tekočih goriv za plavže. Prognoze porabe v letu 1980 so, v odvisnosti od velikosti plavžev, izračunane od 400 do 570 kg na tono surovega železa. Tako se v letu 1980 predvideva svetovna poraba 425 milijonov ton koks, leta 1985 pa 464 milijonov ton.

Za proizvodnjo premoga in koks pa so potrebna velika investicijska vlaganja. V ZDA računajo, da je za povečanje proizvodnje treba računati z vlaganjem 35 dolarjev na tono premoga. To pomeni, da bi za 100 milijonov ton dodatne proizvodnje morali investirati 3,5 milijard dolarjev. Pravijo, da bodo taka vlaganja prvič v zgodovini ZDA, privedla do pomanjkanja kapitala. To enostavno pomeni, da bodo za koks ZDA iskale uvoz kapitala.

Na posvetovanju je bilo ugotovljeno, da v svetu obstojijo možnosti za tako proizvodnjo premoga in koks, ki bo omogočila predvideno rast proizvodnje jekla. Toda za vse je potrebno zbrati kapital, ki bo omogočil razširitev.

Mehika je v črni metalurgiji relativno najbolj razvita dežela Latinske Amerike. Ima lastno rudo, premog in nafto, to je vse osnovne pogoje za visoko proizvodnjo jekla.

Ceprav so v Mehiki začeli proizvajati jeklo že leta 1903, ko so postavili prvi plavž v Latinski Ameriki in tri SM peči z letno kapaciteto 100.000 ton in 80.000 ton jeklenih izdelkov, se je proizvodnja jekla do leta 1961 povečala samo na 1.474.000 ton. Največji napredek je bil dosežen v zadnjih petnajstih letih. Do leta 1974 se je proizvodnja jekla v Mehiki povečala na 5.115.000 ton. Glede na to, da ima Mehika okrog 60 milijonov prebivalcev, je v proizvodnji z okrog 85 kg jekla na prebivalca, še vedno nerazvita dežela. Približno isto je s potrošnjo.

Poraba jekla je bila vse do leta 1970 samo tri do pet odstotkov nad proizvodnjo, leta 1971 in 1972 pa je bila proizvodnja celo višja od potrošnje. Leta 1973 in lanske leto pa je poraba naraščala hitreje od proizvodnje in tako so lani dosegli 6.205.000 ton prodanega jekla. Razlika med domačo proizvodnjo, zmanjšana za izvoz, ki je leta 1974 znašal 250.000 ton, se pokriva z uvozom. Mehika črna metalurgija je znana predvsem z razvitim postopkom direktne redukcije železove rude.

DVE ŽELEZARNI V MONTERREY

Priključil sem se grupi, ki je obiskala mesto Monterrey. To industrijsko mesto z okrog tri milijone prebivalcev, leži okrog tisoč kilometrov severovzhodno od Mexico Cityja. V mestu sta dve železarni.

Hojalata y Laminas S.A. je železarna Hylsa koncerna, ki je leta 1957 v Monterreyu prva začela industrijsko uporabljati Hyl postopek direktne redukcije železove rude z letno zmogljivostjo 100.000 ton železove gobe. Sedaj so v tej železarni tri naprave za direktno redukcijo železove rude, prva z zmogljivostjo 100.000 ton, druga 270.000 in tretja z zmogljivostjo 475.000 ton železove gobe letno. Isti koncern ima v Puebli še eno napravo z letno zmogljivostjo 300.000 ton železove gobe, izven Hylse pa dela še ena Hyl naprava v Veracruz, z zmogljivostjo 235.000 ton.

V letu 1974 so bile po Hyl postopku v obratovanju zmogljivosti za 1.680.000 ton metaliziranih pelet ali železove gobe, od tega v Mehiki 82 % in v Braziliji 18 %. V izgradnji so nove naprave v Mehiki, Venezueli, Zambiji, Iraku, Indoneziji in naprave v projektiranju v Kanadi, Argentini, Venezueli, Braziliji, Grčiji, Sovjetski zvezi, Avstraliji, Koreji, Tajlandu, Trinidadu, Maroku, Egiptu in Saudovi Arabiji. V letu 1976 bo zmogljivosti za 2.380.000 ton, v letu 1977 pa že za 7.895.000 ton železove gobe. To pomeni, da s pomočjo Mexike Hyl postopek postaja pomembni način direktne redukcije in bo že v treh letih dajal preko enega odstotka svetovne proizvodnje jekla.

V tovarni Hylse trenutno obratuje samo tretja naprava zaradi pomanjkanja plina. Po izgradnji novega plinovoda, bodo obratovalle vse tri naprave. Naprava, ki obratuje dela kontinuirano vse nedelje in praznike, celo za novo leto. Naprava deluje tako, da je zagotovljena popolna čistoča okolja.

Sodelavec varilec

V okviru tovarne Hojalata y Laminas deluje elektro jeklarna z naslednjimi talilniškimi obločnimi pečmi:

— tri z zmogljivostjo 100 ton, trafo 32 MVA,
— ena z zmogljivostjo 100 ton, trafo 20 MVA.

Letna proizvodnja je 700.000 ton surovega jekla. V tej jeklarni uporabljajo kot vložek 70 % železne gobe in 30 % starega železa.

Po kalkulacijah, ki so nam bile predložene, so cene v posameznih fazah naslednje:

— za pelete z 67 % Fe — 35,9 amer. dolarjev, ali 628 din za tono,
— za železovo gobo s 87,5 % Fe — 45,6 am. dolarjev, ali 798 din za tono,
— za surovo jeklo — nelegirano — 96,4 am. dolarja, ali 1.687 dinarjev za tono.

Jeklo se po kontinuiranem postopku vlija v gredice.

Železova goba vsebuje samo 87,5 % železa, po izjavi direktorja tovarne to ne moti pri izdelavi jekla, ker je treba upoštevati vsebnost 3,7 % kisika in 2,3 % ogljika. V tem je razlog, da v peči ne vpihajo kisik. Poraba elektrod znaša 5,3 kg, elektro energije pa 640 kWh na tono jekla. Cena železove gobe je pri pečeh vkalkulirana z 51,8, staro železo pa 100 am. dolarjev na tono.

V tem sestavku ne morem opisati Swindell-Dressler ali Hyl postopka, ker to zahteva posebno obdelavo. Toda izkušnje v Mehiki so nedvomno take, da bo proizvodnja jekla po tem direktnem postopku zavzela pomembno mesto.

Hylsa de Mexico izdeluje ploščate in ostale valjane izdelke, predvsem žico v količini 1,3 milijona ton letno. Po izjavi strokovnjaka v tej grupi, se morajo zahvaliti direktni redukciji, da imajo visoke izplene od jeklarne preko kontinuirnega vlivanja gredic do končnih valjanih izdelkov. Zaradi čistoče vložka je uspešna tudi kvaliteta proizvodnje.

Ta tovarna je dokazala, da transport železove gobe ni nepremostljiv problem. V Hojalata y Laminas uporabljajo železovo gobo iz Puebli, ki je oddaljena 1.100 km, transport pa se opravlja po železnici.

V Mehiki so dokazali, da se železova goba lahko transportira tudi z ladjami. To pomeni, da izgradnja lastne naprave ni edina rešitev, temveč obstoji možnost nabave in to predvsem na podlagi dolgoročnih aranžmajev. Železova goba se še ne pojavlja kot blago na tržišču, toda v bližnji bodočnosti se na to z veliko verjetnostjo lahko računa. Zaradi čistoče je železova goba posebno pomembna surovina za proizvodnjo kvalitetnih in plemenitih jekel, zato Slovenske železarne svoj razvoj in bodočnost vidijo v kompenzaciji starega železa z metaliziranimi peletami.

Acero Monterrey je železarna grupe Fondidora, ki smo jo obiskali v Monterreyu. Ta železarna je klasična integralna železarna, ki bazira na rudi iz lastnih rudnikov, oddaljenih od 300 do 1.200 km. Ima tri plavže, SM jeklarno s proizvodnjo 900.000 ton surovega jekla, ki se v celoti predeluje v valjano jeklo, gredice, pločevino, toplo in hladno val-

ljane trakove. Vse naprave so iz Združenih držav Amerike.

Skupno za to proizvodnjo, od katere je 70 % hladno valjanih izdelkov, zaposlujejo 5.000 ljudi, kar je dokaz, da je produktivnost večja, kakor v jugoslovanskih železarnah. V tovarnah in obratih, ki smo jih videli, je velik red in čistoča.

V Fondidori so v času tretje velike rekonstrukcije. V teku so dela pri izgradnji naprav za obogatitve rude z zmogljivostjo 1,5 milijona ton letno. V bližini plavžev gradijo peletizarno z zmogljivostjo 1,5 milijona ton peletov letno, ki jih bodo s pomočjo transportnih trakov zalagali v plavže. Izvajajo modernizacijo plavžev po Paul Wurth sistemu za povečanje zmogljivosti od 925.000 na 1.400.000 ton surovega železa letno. Istočasno modernizirajo jeklarno na kapaciteto 1,8 milijona ton surovega jekla z napravami za odpravljanje in čiščenje plinov. Gradijo dodatno baterijo, termo in elektro centralo z zmogljivostjo 20 MVA in kisikarno. Obseg teh investicij znaša okrog 1,6 milijona amer. dolarjev. Inženiring je obdelal Nippon Steel.

Povečana proizvodnja Acero Monterrey bo udeležena v povečani proizvodnji jekla v Mehiki v letu 1980, kadar mora znašati 12,8 milijona ton.

Iz tega zapisa se vidi prizadevanje zahodnega sveta za odstranjevanje slabosti v tržnem sistemu z nekimi dogovarjanjem, ki ne sme biti niti monopolizem, niti protekcionizem. Istočasno se vidi prebujanje dežel v razvoju Latinske Amerike.

Prisotnost Združenja jugoslovanskih železarn oziroma naše črne metalurgije v mednarodni instituciji za železo in jeklo, nam bo dala v bodoče večji vpogled v probleme in razvojne načrte industrije jekla na zapadu in v svetu. Naša istočasna prisotnost v organih SEV bo izpopolnila spoznanja, ki nam morajo dati rezultate v razvoju, proizvodnji in blagovno izmenjavo jekla v Jugoslaviji.

GREGOR KLANČNIK

Železarski globus

BRAZILIJA

Strokovnjaki brazilske železarske družbe Companhia Vale do Rio Doce predvidevajo, da bodo letos izvozili 85 milj. ton več kot leta 1974. Glavni uvozniki železove rude so Japonska, evropske države in Severna Amerika.

ARGENTINA

Obrambno ministrstvo Argentine bo skupno z Dirección de Fabricaciones Militares ustanovilo novo železarsko družbo. Le-ta bo zgradila in kasneje upravljala novo železarno. Proizvodna zmogljivost nove železarne bo med dva in tri milj. ton surovega jekla letno.

FRANC JERNEJC-MILČE

Komandir je odšel v eno od domačij in se kmalu vrnil z novico, da nam bodo pripravili nekaj toplega za naše želodce. Potem, ko smo očistili orožje, smo ob budnosti straž dremali na svojih nahrbtnikih. Iz dremavice nas je prebudil ženski glas, ki nas je vabil k zajtrku. Dve dekleti sta prinesli vsaka svojo kango juhe, v kateri so bili zakuhan makaroni, vmes pa so plavali koščki na drobno narezane slanice. Juha nam je teknila. Bili smo dobro razpoloženi in se šalili z dekleti, ki sta se prešerno smejala. Opozarjali smo ju, da lahko njun smeh privleče pozornost kakšnega stražarja ali patrolne na progi, kljub temu, da smo bili precej daleč v hribu.

Dobil sem nalogo, da opazujem progo in njeno varovanje. Po zajtrku sta s pomočnikom izbrala primerno mesto, nanosila vej in stelje, si napravila udobno sedišče med debli dveh dreves in izmenično opazovala. Skrbno sta beležila vse dogajanje na progi — pogostost in številnost patrol ter vlakov. Nič sumljivega nisva videla, razen običajnih patrol in straž ob progi. Tako sta tudi poročala komandirju. Popoldan sta najino nalogo preuzela druga dva borca.

Kosilo sta nam prinesli isti dekleti. Vsak je dobil porcijo mineštre z mnogo zelenjave in kos kuhane slanice. Takole bi človek lažje pričakoval konec vojne, ki se nam je takrat zdel zelo blizu. Vedno smo računali na konec čez približno tri mesece. Ko so minili, smo konec premaknili za tri mesece naprej. Tako smo delali, dokler se nismo naučili drugače ocenjevati situacijo.

Ker smo že opoldan povedali dekletoma, da bomo zvečer odšli, sta nas povabila, da pred odhodom pridemo na njihovo domačijo, kjer bo pripravljena večerja. Psi bosta zaprla, da se ne bo slisalo lajev, njun oče pa nam bo potem pomagal, da bomo neopaženo prišli čez progo. Vse to sta, kot dve strategiji, pripravili v svojih glavah. Tako je tudi bilo. Obilna večerja je hitro minila v pomenku z prijaznimi domačini. Priletel, toda vitalen in krepak mož, je vzel v roke popotno palico, s čimer je dal vedeti, da bo treba na pot. Zelo priščno smo se poslovili in odšli v dolino. Pred cesto in progo smo malo zastali, da sta se naš voditelj in komandir prepričala, če je prehod varen. Na znak smo se tudi mi spustili navzdol in v presledkih prečkali cesto, zabredli v vodo, ki nam je segala malo nad gležnji in neopazno prešli tudi železniško progo.

Poslovili smo se od vodiča, ki je vsakemu posebej stisnil roko in nadaljevali pot po stezi, ki nam jo je pokazal. Hodili smo nekaj ur v strmino, dokler nismo prišli na ozko vodoravno stezo sredi strmega pobočja. Po kratki hoji smo visoko pred seboj zaslišali šum strojev, za robom na horizontu pa smo videli žarke svetlobe, kot da se dani. Sredi noči svetloba visoko v hribu, skoraj na vrhu Porezna, ki smo se mu bližali. Obhajala nas je neka čudna tesnoba, toda šli smo naprej za komandirjem, saj ve kaj dela. Čim bližje smo bili, bolj je šum naraščal, dokler ni prešel v ropot in tudi če bi

Obveščevalec

med seboj glasno govorili, se ne bi slisali. Z usakim korakom je naraščala tudi svetloba. Ko smo prišli bližje, smo videli, da ogromni žarometi osvetljujejo neko gradbišče. Z različnimi občutki smo stopali za komandirjem, ki je bil istočasno vodič in patrola. Ko smo se malo oddaljili, nam je med kratkim odmorom pojasnil, da italijanska vojska še vedno dela utrube proti Jugoslaviji. Kompresorji dan in noč ropotajo in vrtačo Porezen.

Naš pohod se je nadaljeval. Med hojo je marsikdo zadremal in šele, ko se je zaletel v nahrbtnik svojega predhodnika, se je prebudil. Zašli smo v gosto poraščeno blago poboč-

je, ko se je komandir nenadoma ustavil. Tu je meja in potrebna je previdnost. Polegli smo in buljili v noč ter napeto prisluškovali. Ker se ni zgodilo nič, smo nadaljevali pot in tako zapuščali Primorsko ter se vračali čez Davče nazaj na Gorenjsko. Hodili smo še kakšne pol ure, da smo se odmaknili od meje in se utaborili na Jemčevem Kolku. Kake pol ure hoda od tu, je bila namreč pri cerkvi postojanka z Nemci. Zato smo izbrali skrito taborišče, kjer smo predanili, potem pa nadaljevali pot do našega cilja.

Kako nas je zjutraj, ko se je zdanilo našel Kosmati, nihče ni vedel. Hvalil se je kako dober nos ima in da ga je samo ta pripejal na našo sled. Kosmati je bil neke vrste partizan. Ni bil vključen v nobeno enoto, ni bil v nobeni organizaciji, toda vsi smo ga imeli za partizana. Kadar je bilo potrebno je bil kurir. Prenášal je poročila, zbiral material, skratka delal je, kar so mu zapovedali.

PEŠ Z JESENIC ČEZ TRIGLAV NA MORJE

6

Se malo pred vasjo smo se pričeli ozirati za prenočiščem. Sprva nismo opazili nič primerne, toda sreča nas ta dan ni zapustila in na začetku vasi smo zagledali odlično kozolec. Gospodar se nas sicer malo prestraši, toda vseeno nam takoj posodi senik za eno noč. Dobili smo celo nekaj toplega mleka, ki se nam prileže še bolj kot pivo. Malo se še pomenu, nato pa se utrujeni (ta dan smo prehodili okrog 35 kilometrov) odpravimo spat.

SREDA, 23. julija:

Zjutraj pospravimo svojo kramo v nahrbtnike in se zahvalimo prijaznim domačinom. Ko jim hočemo plačati za popito mleko, nočejo denarja in so skoraj užaljeni. Vidimo, da smo ga pokolili in skušamo popraviti kar se da. V današnjem potrošniškem svetu človek skoraj pozabi, da še sreča ljudi, ki dajejo iz prijaznosti in iz srca, česar pa ni moč poplačati z nobenim denarjem. Kar nerodno nam je, pa vseeno toplo pri srcu, ko se poslovimo od gostoljubnih ljudi.

Na koncu vasi si napolnimo še čutarice, kajti zavedamo se, da od tu dalje ne bomo dobili vode na vsakem koraku. Danes je pred nami zelo naporna pot. Do večera bi namreč radi prišli do Postojne, ker nas preganja že čas, pa tudi močno ožuljene noge nam ne dovolijo, da bi pot nadaljevali preko hribov. Zato smo se odločili, da jo urežemo kar ob cesti, kar pa seveda ni ravno najbolj prijetno, saj se moraš stalno izogibati avtomobilom.

V Kalcah razočarani ugotovimo, da tu ne premorejo niti trgovine, kaj šele gostilne. Žalostno je le to, da smo popolnoma brez kruha in grozno lačni. Kruh končno le staknemo v eni hiši, najdemo pa tudi vodnjak in za silo se najemo in odpočijemo.

Na cesti proti Planini je promet neznošno gost, čeprav je v bistvu to stara cesta. Nervozi preklinjamo stiskaške Nemce in Holandce, ki jih je največ, in se izogibamo njihovim bleščočim pločevinam. V dobro voljo nas spravi naš sotrpin — neznanj Celjan, ki se mu je pokvaril motor in ga sedaj preklinjajo kot furman poriva proti Planini.

Ko le pridemo do Planine, zvemo, da trgovine odprejo šele ob petih. To nam je silno všeč, saj imamo izgovor, da lahko posedamo v gostilni. Ko je okrog hrane vse urejeno, se odpravimo dalje. Do Postojne ni več daleč in ko premagamo še Kacje ride, se v hipu znajdemo pred Postojno in spet se prične lov za prenočiščem. Razpošljemo izvidnice, da si ogledajo teren. Vrnejo se s slabimi novicami. Preostane nam le dve: ali prenočimo kar pod milim nebom, ali pa si poiščemo kakšno privatno sobo. (Saj veste, tiste s prelepim napisom pred hišo: sobe, zimmer, rooms.) Mija, ki se ji zdijo kače nekoliko nesimpatične, odločno navaja za drugo varianto, toda moški posvet se odloči za prvo in tu ni ugovora.

Za prenočišče si izberemo najbližji hribeček. Pripravimo svoje zložljive postelje in zakurimo ogenj. Čeprav smo utrujeni, nam se ni do spanja, tako prijetno je sedeti ob ognju. Ko se popolnoma stemni, je še lepše. Tam v daljavi slutimo utrip civilizacije, mi pa sedimo tu pod milim nebom ob ognju, ki meče skrivnostne sence po drevju, ki nas obdaja. Fantazija lahko po mili volji riše svoje podobe.

Zopet se izkaže Štef, saj se mu zazdi, da je čas in nas preseneti z eno izza hriba. Prične seveda povsem nedolžno:

»Saj od tu pa ni daleč do Kočevja? Kakšnih petdeset kilometrov, a ne?«

»Ja, nekaj takega,« mu pritrdimo.

»Ampak slisaj sem, da so tam medvedi,« nadaljuje Štef.

»Ja, tam so že,« pravi Miro, »vendar nas to nič ne briga!«

»Hm, veš, stric mi je povedal, da medved prehodi v eni noči okrog šestdeset kilometrov,« se zareži Štef.

Da je mera polna, se oglasi še Matjaz:

»Ah kva medvedi, to ni nič proti tistem manjaki, ki je lansko leto tu neke razmrcvaril skupino sedmih študentov in ga še danes niso dobili.«

Res ne vem, zakaj so nekateri tako hitro izgubili voljo, da bi se pogovor še nadaljeval in so se pokrili z vrečami čez glavo.

(se nadaljuje)

— Že prav. Martina, varuj se! je spet ponovil.

— Hm, to je nekako tako, kot bi udaril na zvon, ki ne sme zadoneti! Vedno zahtevaš kaj nemogočega!

— Nič ni nemogoče, zapomni si!

— Da, nič, Aleš; če te bodo lahko obvarovale moje misli, te ne bodo nikoli dobili!

Aleš je naglo utočil v temi. Dogovoril se je bil z Golobom. Zdaj se mu je še posebno mudilo, da bo morda še pred srečanjem s Filipom zvedel, kaj se je zgodilo. Po sporočilu o preseljevalni ekspediciji, ki so jo potokli, se ni dal preveč zapeljati. Med potjo pa se je premislil in zavil proti Filipovemu gradbišču, da potem ne bi imel tako daleč. Tiho se je pomikal naprej in hodil po krajih, ki so bili za zasede neprikladni. Filipu ni zaupal več. Z brzostrelko v rokah je pretaknil vso okolico, da bi odkril kakšno past, pa ni bilo nikogar. Nazadnje tudi Filipa ni našel. Ni ga bilo v novi hiši, v domači ga pa tudi ni bilo čutiti. Čemu ga je potem vabil k sebi? Kaj pa, če se moti in so ga Nemci mdtm že aretirali?

Poln neurejenih misli je prišel h Golobu. Pri njem so se zdaj stekale poglavne novice, zato ga je prizadelo, ko je zvedel, da tja tudi Nemci zahajajo vse pogostje. Hotel se je tolažiti, da prihajajo tja predvsem zaradi Roze in malic.

Z Golobom sta za hlevom šepetala o vsem, kar bi moglo biti pomembnega. Potem se je Golob rahlo odkaljal, to pa je pomenilo, da bo povedal nekaj, kar mu ne bo šlo rado z jezika.

— Ne maram se vmešavati v tvoje stvari, je rekel, — pa te prav zaradi tebe in vse te naše reči moram opozoriti. Midva se poznavata malo bolje in oba imava težave z ženskami. Vsak po svoje. Kajne? Zato ti svetujem, da ne bi več zahajal k Martini. Mislim, v hišo. Oba poznam, zato me tudi skrbi! Pa ne le mene! Si videl, koliko so jih spet potokli!

Če bi bil to izgovoril kdo drug, Aleš gotovo ne bi prenesel. Toda Golob ni bil človek, ki bi želel slabo. Te besede so zajemale več, kot je bilo izrečenega. Vse, kar je viselo nad ljudmi. Zato je Aleš prikimal, kakor pri kraji zasačeni pobič, in rekel:

— Vsi me opozarjate pred vsemi, jaz pa naj zaupam vsem. Saj veš, da sem jo moral videti in opozoriti!

Golob je povzel:

— Tudi kdo drug bi jo lahko. Ne gre samo za vaju. Naj ti ne bo nerodno: oba misliva na isto nevarnost!

IVAN JAN

24

MRTVI NE LAŽEJO

To je bilo prav toliko, kot če bi bil omenil Filipovo ime. Njegova navzočnost je pokvarila nov stik, zajedala se je v delo in v vse, ki jim ni bilo vseeno, kako se bo končalo.

— Kaže, da se bo res kmalu morala umakniti. Če bo treba, si tu še ti! Golob ga je razumel.

Preden je odšel, mu je tudi on svareče rekel:

— Tod okoli je zdaj res, kot bi hodil po megli. Varuj se, name pa vedno lahko računaš! Nemara pa res ne bo dolgo, ko me bo požrl gozd. Ali pa arest!

Preden je stopil v skrivnostno noč, je tudi Aleš opozoril Goloba: Zdrži! Moraš tu. Pazi se in ne pozabi na Filipa! Če boš čutil, da res ne gre drugače, pridi k nam!

Aleš se je zagostil med grmovje, ki je obdajalo ozko stezo. Golobova domačija je ostala spodaj v temi. Onstran grape, kjer je preskočil potok, jo je ubral po gozdni poti, ki se je sprva spuščala, potem pa se je polagoma vzpenjala proti blagemu grebenu. Zdaj se je počutil varen, zato je orožje obesil prek rame in zamišljen hodil skozi temo.

Nenadoma pa se je vanj zajedla ščemeča svetloba, hkrati je iz teme zarenal oster glas:

— Händke hoch!!!

Tega vzklika Aleš ni slisal prvič. Nanj je bil v resnici in nagonsko pripravljen vsak hip. Kot bi ga kdo močno sunil od strani, se je Aleš pognal z ozke poti. Poziv je Aleš v takih okoliščinah imel za neodpuščljivo napako, če že ne za sabotažo protihitlerjevsko razpoloženih vojakov. Tak poziv je omogočil beg. Pravi zagrizenci so ponavadi takoj streljali. Zdaj se mu je kljub nepričakovanosti zdel kot pomoč, kakor pomilostitev, pravzaprav edina priložnost, ki jo je mogel izkoristiti z naglim begom.

A to pot je bilo drugače. Tisti, ki je razmeščal zasedo je vedel, kaj hoče. Pod potjo, ki se je skrivala v ovinek, nad katerim se je bočila od furmanskih koles odrgnjena skala, je padel v močne roke, ki so ga podrla na tla. Alešovo krepko telo se je zvijalo v klobčiču sopihajočih postav. Spodnesel je prvega in se z glavo zakadil v drugega, da je vojaku, ki ga je zgrabil zgornj, ostala bluza v rokah. Enega izmed lovcev je pahnil, da je potem krucifiksal v grmovju. Premetavajoči se klobčič se je takoj nato znašel tam spodaj. Aleš se je napel kakor lok in se iztrgal pohlepni rokam le toliko, da je osvobodil desnico. Trdo je udarjal v telesa okoli sebe. Med preklinjanjem in stokanjem vojakov, ki jih je bilo vedno več, se je nenadoma sesedel. Položil ga je udarec s puško. Topa bolečina mu je ohromila noge, v hrbtu pa je čutil, kakor da mu je nekaj ostrega in težkega pretrgalo vse mišice, ki so ga držale skupaj. Potem so se bolečine porazgubile. Pred očmi se mu je grmovje razraslo v svetlo cvetje. Breg ni bil več strm, temveč se je spremenil v mehko in prijetno ležišče, lepše, kot bi si ga moral pripraviti sam. Zajeli so ga beli in rdeči krogi in potem je bilo tako, kot bi ga udarec, ki ga je zadel v hrbet, za nekaj trenutkov iztrgal iz vsega.

SIMON REŠEK

NI VAŽNO KAJ ČLOVEK IZGUBI, VAŽNO JE TO KAR MU OSTANE...

7

Ovadba o skrivnem delovanju v taborišču je pomenila sigurno smrt v krematoriju ali pa dodelitev v eno izmed zunanjih komand, t.i. komand za uničenje.

Življenje v taborišču je urejeno s sireno. Zjutraj ob 5. uri se zberemo na njen znak na zbornem mestu (Apell platzu). Odsotnost katerega izmed nas je zadosten razlog, da moramo ostali ure in ure stati na mrazu, snegu ali pod udarci. Ko nas prestežejo nas razdele v delovne skupine. Utrudljivi ponovni apel ob prihodu na delovno mesto in pozneje ob vrnitvi v taborišče — pomeni smrtno grožnjo za izčrpane jetnike, ki so se ga prisiljeni udeležiti.

Hrana sestoji v glavnem iz vode, do 500 gr zelo slabega kruha, 25 gr margarine, 40 gr klobase, 50 gr umetne marmelade na dan. Zaradi neprestane lakote prihaja do prepira med interniranci za kosček kruha. Nekateri strastni kadilci zamenjujejo hrano za cigarete — s tem se sami zapisujejo smrti. Podhranjenost povzroča vodenične otekline, avitaminoze, hujšanje,

smrtne dizenterije, zaradi slabe telesne odpornosti so vse rane smrtno.

Bolje hranjeno upravno osebje s pomočjo lakote deli in vlada. Interniranci umirajo za dizenterijo, pljučnico in tifusom.

DELITEV NA ŠTEVILKE IN TRIKOTNIKE

Ob vstopu v taborišče postanemo »STUCK« — stvar, to je številka. Obrijejo nam lasce, odvzamejo obleko, zlate zobe in proteze. V bloku delim pogrđ z dvema ali tremi tovariši. Notranjo administracijo sestavljajo nemški interniranci, povečini kriminalci. Politični interniranci nosimo rdeč trikotnik, kaznjenci pa zelenega. Kriminalci in asocijalni zaporniki (črni trikotniki) se znašajo nad političnimi in pripadniki osvobodilnih gibanj.

Ali bo kdaj v kakem nemškem turističnem vodiču pisalo, da so v mestecu DACHAU od leta 1934 do osvoboditve DACHAU pomladi 1945 uničili v taborišču na obrobju tega mesteca za devet takih mestec jetnikov? Uničevali so nas z nečloveškimi delovnimi metodami, s stradanjem, streljanjem, z obesaanjem, zastrupljanjem, s sežiganjem ali pa celo z ubijalskim tepežem.

Dachau je bil celih enajst let mesto sužnjev 20. stoletja. Sem so nacisti pripeljali sužnje iz trindvajsetih držav. Vsakemu izmed nas so ob taboriščni prehrani prisodili devet mesecev življenja in suženjskega dela, ki so ga vrednotili z ozirom na težo dela na 6 RM dnevno. To je bilo z odbitki za prehrano in za obrabo taboriščne obleke v devetih mesecih 1431 RM čistega dobička. K temu so prišli še 200 RM za truplo (jetnikovi zlati zobje, civilna obleka, denar, vrednostne stvari, ki so jih odvzeli ob prihodu v taborišče), kar je zneslo 1631 RM skupnega dobička. Za mnoge so esesovci delovno in življenjsko dobo v taborišču točno izračunali, drugi so živeli dlje (predvsem telesno krepkejši in duševno neuklonljivi), drugi manj. Nekateri so prišli v Dachau samo še umreti in so umrli že prve dni. Tudi JOŽE SIVEC je prišel komaj še živ. Bil je bolan in bi bil umrl, ko bi se zanj ne bili zavzeli sojetniki, člani ilegalne protifašistične organizacije. V ilegalni protifašistični trojki smo bili Lojze Markovič, Edvard Vodeb in jaz. Takoj ob prihodu Siveca v taborišče smo po svojih močeh poskrbeli zanj. Jože je bil obsojen na smrt. Toda nacisti ga deportirajo v Dachau.

Jože Sivec je dober instalater, zato ga komanda zaposli kot instalaterja. Z avstrijskim španskim borcem Dunajčanom Edijem Puchgrabnerjem opravljata vsa instalacijska dela v taborišču. Ko čistita straniščne odtoke v revirju, opazita grozotne stvari, ki jih počenjajo nemški zdravniki z živimi in mrtvimi interniranci. V prostoru poleg secirne dvorane vise kakor v kaki prekajevalnici deli človeških teles, v kozarcih, napolnjenih s spirito, pa so preparirani notranji organi ljudi, ki so esesovskim zdravnikom služili kot poskusne živali.

Esesovski zdravniki so hoteli nič manj kot doseči, da bi se arijemec rodilo več dvojčkov, manjvredne rase pa napraviti sterilne, prodreti v skrivnost nastanka kopitaste noge, vplivati na barvo las in nastanek kožnega pigmenta. S tem pa so dosegli le, da je vse večje število trupel (anatomskih kosov) romalo v patološki inštitut v Strassbourg.

O sadizmu in nevednosti esesovskih zdravnikov priča to, da so delali poskuse na človeku, s čimer so oskrunili Hipokratovo pri-sego, ter bili prepričani, da bodo izpolnili Himmlerjeve želje.

(Se nadaljuje)

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

POSLOVANJE SOCIALNO ZDRAVSTVENEGA DOMA dr. FRANCETA BERGLJA

Pri socialnem zavodu doktorja Franceta Berglja na Jesenicah je bil sredi letošnjega leta odprt novi prizidek s 56 stanovanjskimi enotami, v katerih je 120 postelj. Novi prizidek pa narekuje nekatere dopolnitve, ki jih bo treba uresničiti v prihodnje. Predvsem bo potrebno zgraditi vezni trakt med novim in starim objektom, da bodo oskrbovanci lahko prehajali iz enega objekta v drugega, ne da bi se izpostavljali dežju, mrazu in vetru. V starem objektu pa bo potrebno zgraditi osebno dvigalo in urediti prostore za delovno in fizikalno terapijo. Razen tega pa bo potrebno urediti celotno okolico zavoda. Sem sodi tudi zavarovanje plazovitega terena nad stavbo.

Socialni zavod dr. Franceta Berglja je po sestavi oskrbovancev dokaj specifičen. V njem je le manjše število oskrbovancev, ki jim zavod nudi zgolj hrano in bivanje. Večina potrebuje stalno nego, nadzor in zdravstveno varstvo. Nekateri oskrbovanci so zaradi težje obolenosti nepokretni, nekateri pa močno in duševno izčrpani. Skupnost zdravstvenega varstva prispeva za vsakega oskrbovanca v zavodu 7,70 dinarja k oskrbnemu dnevu, kar je pa spričo tega, da večina oskrbovancev radi enako skrbno nego, kakor v bolnišnici, občutno premalo. To ugotovitev po svoje podpira tudi dejstvo, da zavod znatno razbremeni posteljni fond v bolnišnicah, v njem so pa oskrbni stroški znatno nižji kot v zdravstvenih ustanovah. Zato je razumljiva težnja skupščine socialnega skrbstva, da bi se v reševanje nakazanih težav vključile vse tiste samoupravne skupnosti, ki združujejo sredstva iz osebnega dohodka delovnih ljudi in pokojnin.

PROGRAM SOCIALNEGA DELA V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

V programskih izhodiščih skupnosti socialnega skrbstva v letu 1976 v občini Jesenice je obdelano tudi sodelovanje te skupnosti s krajevnimi skupnostmi. V krajevni skupnosti se namreč zagotavljajo pogoji življenja in dela za posameznika in družino. Tu se razrešuje tudi vrsta socialno-skrbstvenih dejavnosti in se rešujejo mnogi socialni problemi. Krajevne skupnosti lahko razrešujejo mnogo takšnih socialnih vprašanj, ki jih še tako razvita socialna služba ne more reševati sama. Solidarnostni odnosi med ljudmi se najučinkoviteje lahko rešujejo v krajevni skupnosti, prav tako pa je tu edinole moč krepiti občutek pripadnosti določenim sredini ter vzgajati občutek za dajanje in sprejemanje pomoči. Zato si bo skupnost socialnega skrbstva v prihodnjem letu prizadevala skupaj s krajevnimi skupnostmi reševati te zadeve:

- evidentiranje socialnih problemov,
- organiziranje in izvajanje nekaterih oblik pomoči, kamor sodi pomoč med sosedami in varstvo starih, bolnih ljudi ter pomoč takim ljudem pri njihovem gospodinjstvu in
- skupno delo pri izbiri skrbnikov ter rejnikov.

Od krajevnih skupnosti pa pričakuje služba socialnega skrbstva mnenja in predloge pa tudi razne signale, kdaj, kje, komu in kakšna pomoč je potrebna. Skupnost socialnega skrbstva bo sodelovala s krajevnimi skupnostmi pri izvajanju nalog, izobraževanju izvajalcev pomoči ter spodbujala razvoj različnih oblik prostovoljnih dejavnosti na področju skrbstvene problematike.

PROGRAM DELA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Iz osnutka programa dejavnosti občinske konference SZDL Jesenice razberemo, da bo organizacija v bodoče reševala zlasti naloge v naslednjih treh poglavitnih smereh:

1. uveljavljanje ustavnih, družbeno-ekonomskih in družbenopolitičnih odnosov ter politike gospodarske stabilizacije,

2. demokratizacija političnega življenja in zagotavljanje organiziranega vpliva delovnih ljudi in občanov na odločanje in izvrševanje odločitev z usposabljanjem in orga-

niziranjem subjektivnega dejavnika. 3. uresničevanje konkretnih aktualnih nalog, ki vplivajo na zagotavljanje splošnih razvojnih smotrov družbe ter neposredno vplivajo na družbeno-ekonomski položaj človeka, njegov socialni položaj in osebni ter družbeni standard. To so zlasti problemi na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, zdravstva in socialnega skrbstva. To so seveda istočasno problemi, ki odločilno vplivajo na družbeno varnost človeka.

Pri uresničevanju navedenih smeri, v katerih bo delovala Socialistična zveza v bodoče, bodo njeni organi izdelali oceno delovanja delegatskega sistema. Posebno oceno bodo pripravili o tem, kako so se konstituirale organizacije združenega dela in kako poteka samoupravno povezovanje združenega dela. To oceno bodo pripravili organi sindikata, Socialistična zveza pa bo naredila tudi oceno delovanja krajevnih skupnosti. V tej oceni bodo še zlasti analizirali teritorialno prilagojenost krajevnih skupnosti kot osnovo in podlago za njihovo nadaljnje delovanje. Ker je po več kot letu dni treba ugotoviti, kako je prilagojeno delovanje izvršnega sveta občine Jesenice potrebam delovnih ljudi, bodo izdelali tudi oceno njegovega dela. Razen navedenih ocen in analiz pa bodo pripravili še pregled razvijanja samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja, uveljavljanja ustavne vloge in funkcije upravnih organov in javni upravi in načrt vključevanja v javno razpravo pri sprejemanju novih zakonov, ki izvirajo iz zahtev ustavne ureditve.

Če naj bodo vse našete ocene in analize izdelane strokovno in če naj bodo takšne, da bodo v celoti služile za poglobljanje samoupravne demokracije, potem si je občinska konferenca Socialistične zveze zadala za prihodnje obdobje dokaj zahtevne naloge. Razen tega pa predvideva osnutek programa še delovanje na naslednjih področjih:

- konstituiranje društev in družbenih organizacij v skladu z ustavo in delegatskim sistemom;
- izvajanje nalog v zvezi z nadaljnjim razvijanjem mednarodnih odnosov;
- pripravljanje pogojev za prehod vseh osnovnih šol v občini na celodnevni pouk;
- izvajanje obširnega spektra nalog v zvezi s stabilizacijo gospodarstva. V prihodnje se bodo še prav posebej posvetili produktivnosti dela, poglobljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov ter uveljavljanju krajevnih in samoupravnih skupnosti.

Posebno odgovorne naloge, ki jih vsebuje program, čakajo Socialisti-

no zvezo pri sprejemanju in izvajanju srednjeročnega družbenega načrta občine. Prav tako pa čaka organizacijo kopica nalog na področju kadrovske politike in splošnega ljudskega odpora in ne nazadnje uveljavljanje lastne organizacije in njeno prilagajanje sedanjim družbeno-ekonomskim potrebam in nalogam.

FINANČNI NAČRT IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1976

Izobraževalna skupnost občine Jesenice je že izdelala predlog finančnega načrta za financiranje vzgojno izobraževalne dejavnosti v letu 1976. Po tem predlogu načrta naj bi tako imenovani program A, v katerem so zajete vse obveze in z zakonom določene dejavnosti, ki jih mora financirati izobraževalna skupnost, stal družbo v prihodnjem letu nekaj nad 33 milijonov dinarjev. Dogovorjeni program, ali program B, pa naj bi bil izvajan za šest in pol milijona dinarjev. Program B zajema dodatna sredstva za celodnevno šolo, prehrano učencev, testiranje šolskih novincev, sofinanciranje delavske univerze in glasbene šole, stroške učbenikov in šolskih potrebščin, šolo v naravi, ekskurzije učencev, modernizacijo pouka, stroške novih oddelkov, novih oddelkov podaljšanega bivanja in osebni dohodek za nove strokovne sodelavce.

Oba programa bi tako veljala družbo nekaj več kot 40 milijonov dinarjev. Predlog programa B pa obsega tudi program investicij v prihodnjem letu. Ta program vključuje dokončanje del pri osnovni šoli Žirovnica, izdelavo idejnih projektov za osnovno šolo na Plavžu, dokončanje del v kletnih prostorih gimnazije in ureditev igrišča pri gimnaziji, sofinanciranje telovadnice pri železarskem izobraževalnem centru, stroške za izvedbo referendumov za samoprispevek, stroške načrtov za preureditev osnovne šole na Koroški Beli, preureditev kurjave na tej šoli, dozidavo kuhinje pri osnovni šoli Kranjska gora in razrešitev jedilnice pri osnovni šoli Žirovnica. Načrtovane investicije znašajo nekaj manj kot osem milijonov dinarjev, skupno pa obsega predlagani finančni načrt 47 milijonov potrebnih sredstev.

V razpravah delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela pa se bo izkazalo, koliko sredstev bodo namenili za financiranje programa vzgoje in izobraževanja.

Nov kip talca v Mostah, ki ga je izdelal akad. slikar Jaka Torkar

OBNOVLJENO SPOMINSKO OBELEŽJE V MOSTAH

Na dan mrtvih so v Mostah pri Žirovnici, na mestu kjer so nemški okupatorji postrelili 29 talcev, odkrili obnovljeno spominsko obeležje in nov spomenik - kip talca, delo akademskega slikarja Jeseničana Jaka Torkarja. Obnovitev celotnega kompleksa je trajala šest let, pri tem pa so aktivno pomagali prebivalci in gospodarske organizacije ter občinske skupščine Jesenic, Radovljice in Trzin. KO ZB NOV Žirovnica in občinski odbor ZB NOV Jesenice sta tako opravila veliko delo in se primerno oddolžila padlim talcem.

Svečanosti se je udeležilo veliko prebivalcev, svojcev in sorodnikov talcev, enota gasilcev in vod graničarjev ter šolska mladina. Zbranim je spregovorila Vlasta Vidic. Orisala je naš boj za svobodo in posebno akcijo Cankarjevega bataljona 25. julija 1942. leta, ko so jeseniški in gorjanski borci požgali železniški in uničili cestni most v Mostah. Dvajset dni niso vozili transporti na vzhodno fronto, dvajset dni niso mogli Nemci izvažati naropanega materiala. Že čez dva dni so v ranem

jutru Nemci pripeljali iz begunjskih zaporov 30 talcev. Padlo jih je 29, kajti srečno je prav iz mesta streljanja pobegnil tov. Žar, ki je pozneje padel kot borec NOV. France Rakar pa si je pri skoku iz kamiona nesrečno zlomil nogo in je bil ustrelen z ostalimi talci.

V kulturno umetniškem programu so sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev, pevci in recitatorji osnovne šole Žirovnica, vod graničarjev iz karavle heroja Tomaža Verdника pa je izstrelil častno salvo. Prisotni so bili tudi vidni družbenopolitični delavci jeseniške in radovljjske občine.

Tudi po ostalih krajih občine so bile ob spomenikih padlim borcem žalne komemoracije s sodelovanjem pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, mladinskih pevskih zborov, pevskega zbora Vintgar in recitatorjev. Povsod je bila dobra udeležba občanov, ki so se poklonili spominu padlih, ki so žrtvovali svoja življenja za to, da danes v miru gradimo samoupravni socializem.

AL.

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Na 14. seji vseh treh zborov občinske skupščine v sredo, 5. novembra, so delegati med drugim obravnavali predlog osnutka srednjeročnega programa razvoja občine za obdobje 1976-80, družbeni dogovor o malem gospodarstvu v občini, poročilo koordinacijskega odbora o uresničevanju samozastite, poročilo o delu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, informacijo o osnutku programov SIS, poročilo o gradnji doma starostnikov v Radovljici, predlog odloka o zazidalnem načrtu Jarše-Bled, sklep o prevzemu razpolagalne pravice IS SO nad stanovanji, v katerih stanujejo delavci državne uprave, sklep o pooblastitvi Zgodovinskega arhiva Ljubljana za opravljanje nalog arhivske službe v občini in sklep o družbenem dogovoru o načinu uporabe sredstev solidarnosti za odpravljanje naravnih nesreč. Opravili so tudi več imenovanj.

Od 28. oktobra do 6. novembra, razen v soboto in nedeljo, potekajo vsak dan v TOZD, OZD in KS sestanki političnih aktivov, na katerih člani koordinacijskega odbora za skupno porabo in predstavniki SIS obravnavajo letošnjo dejavnost in programe dela SIS za 1976. leto.

Kot vsako leto so bile tudi letos ob dnevu mrtvih v vseh krajih občine žalne slovesnosti ob grobiščih in spomenikih NOB. Osrednja komemoracija je bila 1. novembra ob 10. uri v Dragi in nato v graščinskem vrtu v Begunjah, kjer je govoril sekretar OK ZSMS Iztok Šorli. Povsod so zabeležili izjemno velik obisk.

V četrtek, 6. 11. bo v sejni dvorani OS 8. seja aktivna sekretarjev osnovnih organizacij ZK. Na dnevnem redu so priprave na volilne konference, priprave za sprejem novih članov, idejno politično usposabljanje, naloge ZK pri organiziranju samozastite, akcija Kumrovec, kadrovanje za občinsko politično šolo in tekoče zadeve.

Na zadnji seji vseh zborov OS so sprejeli sklep o ustanovitvi iniciativnega odbora za izgradnjo triglavskega žičnice, ki ima 13 članov iz Ljubljane ter radovljjske in jeseniške občine. Predsednik odbora je Zoran Žagar iz Ljubljane. Odbor bo v dveh letih pripravil tehnično in ekonomsko dokumentacijo izgradnje žičnice, poskrbel za investitorja in za morebitno ustanovitev konzorcija.

V sredo, 5. 11. je bila razširjena seja občinskega odbora ZRVS Radovljica, na kateri so obravnavali in sprejeli program dela rezervnih starešin za 1976. leto. Posebno pozornost bodo posvetili strokovnemu vojaškemu usposabljanju in pripravam za SLO ter vključevanju članov ZRVS v družbeno aktivnost v KS, šolah in v KS.

V torek, 4. 11. se je v Radovljici sestal aktiv sekretarjev svetov ZK vseh KS v občini. Beseda je tekla o nalogah osnovnih organizacij pri sprejemanju novih članov v ZK ter o poslovnih etnotnega poslovanja svetov ZK.

Predsedstvo občinske konference ZSMS Radovljica bo na današnji seji (v četrtek, 6. 11.) med drugim obravnavalo potek priprav za tridnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij ZSMS v TOZD in KS, ki ga bodo v sodelovanju z delavsko univerzo Radovljica organizirali od 14. do 16. nov. v Šport hotelu na Pokljuki.

Sektor za izobraževanje, znanost in kulturo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je v sodelovanju z občinskim svetom zveze sindikatov Radovljica v sredo, 5. 11. na Bledu sklical posvetovanje o izkušnjah nosilcev kulturne dejavnosti za delovne kolektive v okviru kulturne akcije. Ugotovili so, da je ta dejavnost v radovljjski občini v skladu z republiškim programom kulturne akcije, kar je razvidno iz podatkov o množičnosti, ki je v zadnjih letih dosežena v občini. Posveta so se udeležili predstavniki radovljjskih sindikatov, kulturne skupnosti in ZKPO.

V hotelu Svoboda na Bledu je bila v četrtek, 30. oktobra 2. seja skupščine KS Bled. Delegati so obravnavali poročila o delu sveta KS in odbora za SLO in civilno zaščito, srednjeročni program razvoja KS, predlog finančnega načrta KS za 1976. leto ter potrdili statut KS.

V radovljjski občini je doslej vključenih v otroško varstvo okoli 34 % predšolskih otrok v 26 oddelkih. Zmogljivosti vseh vrtcev so že zdaj presežene za 40, normativi pa za 20 %.

Svet delovne organizacije GG Bled je sklenil, da bo za izgradnjo nove ceste na Podjelje v Bohinju prispeval 700.000 din. Lastniki zasebnih gozdov so prispevali 300.000 din.

Periodični obračun Viator TOZD hoteli Bled za devet mesecev 1975 kaže v primerjavi z lanskim letom v istem obdobju ugodnejše rezultate navzlic izločenim nočnim zmožnostim porušenehotela Park. V tem obdobju so dosegli 14 % večji promet z nočninami, od tega samo v Golf hotelu za 9 %. Pri 14 % znižanem številu zaposlenih so za OD porabili 10 % manj sredstev kot lani.

Po podatkih sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SO je lani evidentirano na območju radovljjske občine 469 novih voznikov motornih vozil, od katerih je kar 206 žensk. Stirideset voznikov je prejelo plaketo republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu »Vzorni voznik«.

Po večletnem odlašanju je kot kaže dokončno odločeno, da se bo gradil dom starostnikov v Radovljici v naselju Predtrg. Dom bo imel štiri etaže, v katerih bo prostora za 128 rednih oskrbovancev. Predračunska vsota za ta objekt znaša okoli 35.000.000 din. Naročeni so že gradbeno izvajalni načrti.

Delovni kolektiv tovarne Veriga Lesce je v septembru dosegel rekorden izvoz svojih izdelkov. Na tuje so izvozili kar 100 % več kot je bilo planirano, čeprav je bil plan tudi sicer za 60 % višji kot lanskega septembra. Vrednost septembarskega izvoza znaša okoli 670.000 dolarjev.

Izvršni svet SO je odobril KS Ribno 300.000 din posojila za dobo dveh let za asfaltiranje 2.350 m cest v Ribnem in v Bodešah. Občani so že zbrali 270.000 din s samoprispevkom, celotni predračun pa znaša okoli 610.000 din. Z deli bodo začeli že letos ali pa v začetku prihodnjega leta.

Na Bledu je registriranih kar 14 telesno vzgojnih in športnih klubov, sekcij in druženj z okoli 1.100 aktivnimi člani, kar je razmeroma skromno število, ki pa je pogojeno z izredno slabimi športnimi objekti in pomanjkanjem finančnih sredstev. Najuspešnejši so brez dvoma odbojkarji, ki sodijo v vrh slovenskega odbojarskega športa.

Prizadevni člani dramske sekcije DPD Svoboda Rudija Jedretiča Ribno so pripravili ljudsko veseligr Lumpacij Vagabund ali Zanikrna trojka, ki jo je režiral Vili Branc z Bleda. Premierna uprizoritev bo v soboto, 8. 11. ob 19.30, ponovitev pa v nedeljo, 9. 11. ob 15. uri v Zadrženem domu.

Svet ZKPO Radovljica je na zadnji seji sklenil, da bo v soboto, 8. 11. pripravil delovno posvetovanje vseh vodstev kulturnih sekcij in društev. Obravnavali bodo stabilizacijske ukrepe v društvih, osnutke njihovih statotov in društveno problematiko.

PREDSEDSTVO OK SZDL O AKTUALNIH NALOGAH

V ponedeljek, 3. novembra se je na svoji tretji seji sestalo predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice. Predsednik konference Zdravko Črv je v obravnavo predložil program dela občinske konference, programsko shemo in financiranje lokalne radijske postaje Jesenice v letu 1976, poročilo koordinacijskega odbora za usmerjanje projekta celodnevne šole v občini, imenovanje iniciativnega odbora za izvedbo referendumov o samoprispevku v občini in nekaj krajših informacij. Dovolj zgodaj sklicana seja in večina gradiva obravnavana na seji dostavljena je z vabilom, sta se odražala v izredno dobri udeležbi delegatov na seji, kakor tudi v dovolj tvornih razpravah.

Program dela, ki je zelo konkretno oblikovan in zajema vsa bistvena področja za nadaljnje izgrajevanje samoupravnega socializma, kakor tudi organiziranosti same SZDL, je bil potrjen z nekaterimi podkrepljenimi, ki so se predvsem nanašale na to, da program pomeni veliko obvezo in odgovornost pri nadaljnjem političnem delovanju Socialistične zveze v občini.

Poleg devetmesečnega poročila programskega sveta radia Jesenice je bil v razpravo predsedstvu predložen tudi predlog programske sheme in financiranja radia Jesenice v letu 1976. Predsedstvo se je opredelilo za prvo varianto predlagane sheme in za način financiranja radia po predlaganih razmerjih, s tem da se s poročilom tako financiranje predloži samoupravnim interesnim skupnostim. Poudarili so tudi, da naj se pospeši dogovarjanje s sosednjo radovljiško občino za skupno financiranje radia in da naj se pred ustreznimi organi v republiko postavi vprašanje, kje je zastal družbeni dogovor o sodelovanju med radiom Ljubljana in lokalnimi radijskimi postajami, ki je bil v naši občini že sprejet. Soglašali pa so tudi, da se programski svet radia Jesenice dopolni z dvema delavcema radia.

Prva varianta programske sheme radia Jesenice je približno enaka programski shemi v letošnjem letu, s tem da je poudarek še na večji pestrosti in kvaliteti oddaj. Financiranje radia Jesenice, ki pa se ob udeležbi radovljiške občine lahko nekoliko spremeni, je potrjeno v razmerju 60:40, kar pomeni, da bo delovna skupnost radia s svojimi uslugami in dejavnostjo pokrivala 374.442 din, razliko v višini 249.501 dinar pa skupščina občine Jesenice, samoupravna interesna skupnost za kulturo, temeljna skupnost za telesno kulturo in temeljna izobraževalna skupnost.

V nadaljevanju je predsedstvo potrdilo zelo kvalitetno in obsežno poročilo o uvajanju projekta celodnevne osnovne šole v Žirovnici, ki zajema sedaj deset odstotkov šolobveznih otrok v občini in idejno politična izhodišča za postopni prehod na celodnevno šolanje v jeseški občini. Predsedstvo je izreklo vse priznanje za uspešno delo tako koordinacijskemu odboru pri občinski konferenci SZDL, kakor enakemu odboru pri krajevni konferenci SZDL Žirovnica, predvsem pa pedagogskemu kadru na osnovni šoli v Žirovnici, ki je opravilo zelo pomembno in veliko delo, ter vsem organizacijam in krajanom, ki so pri uresničitvi projekta celodnevne osnovne šole v Žirovnici pomagali.

Podrobnejše poročilo o tem bomo objavili v prihodnji številki Zvezarja.

Na seji so imenovali tudi 21-članski iniciativni odbor za izvedbo referendumov o samoprispevku v občini Jesenice z nalogo, da za sejo konference pripravi ustrezno gradivo, ki naj vsebuje, kakšen obseg naj zajema referendum oziroma območje, nadalje namen in program samoprispevka ter predvideno finančno konstrukcijo oziroma kaj bomo gradili s samoprispevkom. Mnenja na seji so bila namreč deljena, nekateri so se zavzemali, da bi samoprispevek zajel samo izgradnjo šolskih prostora,

konkretno osnovne šole na Plavžu, drugi pa so podpirali že enkrat oblikovano stališče, da naj le-ta zajema tudi izgradnjo delavskega doma kot kulturnega središča na Jesenicah. Dokončen predlog bo izoblikoval imenovani odbor in ga predložil na sejo konference SZDL.

Na seji so na predlog delegata ZZZ NOV obravnavali tudi primer štirih mojstranskih mladincev v gostišču Triglav v Mojstrani, ki so žaljivo izzivali borce-invalidne NOV, ki so tamkaj na okrevanju. Predsedstvo je obsodilo početje štirih mladih in zahtevalo ostre sankcije za vse štiri.

Izven dnevnega reda so na predlog tovarne mehkega peciva in pekarnice TOZD Triglav Lesce obravnavali problematiko prestrukturiranja potrošnje kruha v jeseški občini. V primerjavi z nekaterimi gorenjskimi občinami je namreč potrošnja kruha v jeseški občini zelo enostranska in zajema v osnovi le tri vrste osnovnih kruhov, kar pa seveda vodi pekarno v določene ekonomske težave. Potrošniki se manj odločajo za nakup boljših in trajnejših kruhov ali iz navade ali zato, ker imajo v trgovini premajhno izbiro. Mnenja so bili, naj bi se o teh vprašanjih razgovarjal s trgovci pristojni organ občinske skupščine Jesenice.

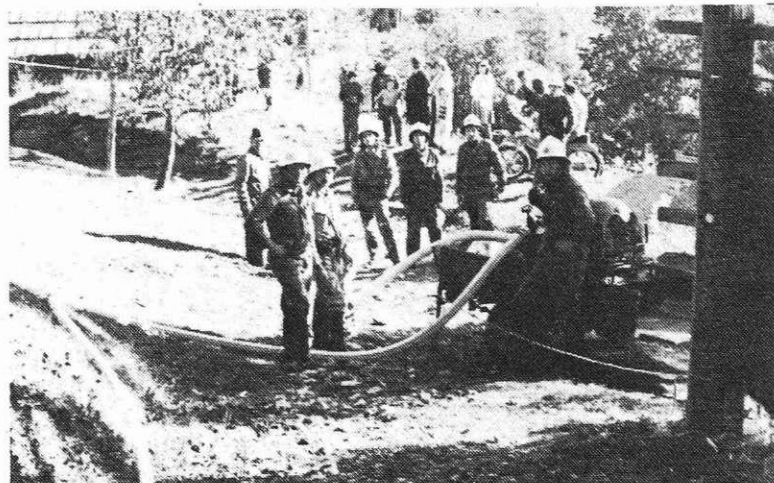
Vsa vprašanja obravnavana po dnevnem redu bodo s stališči predsedstva predložena tudi na prihodnjo sejo občinske konference SZDL Jesenice.

OBNOVLJENA OBELEŽJA

Dne, 18. oktobra so se na pobudo odbora jeseško-bohinjskega oddaja in občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice odprli obnovljena spominska obeležja pod Jerebikovcem na Mežakliji. Tam je padlo med vojno sedem borcev prve čete I. bat. JBO.

Pri svečanosti so bili prisotni učenci osnovne šole iz Mojstrane, lovci, člani odbora JBO in predsedstva občinskega odbora ZZZ NOV. Zbranim je spregovoril Anton Svetina, ki je predal tudi obeležje v oskrbo in varstvo lovcev zavoda za gojitev divjadi z Bleda, ki to področje tudi nadzoruje.

Predsedstvo konference ZSMS z Jesenic je pretekli teden imelo sestanek s predstavniki JLA-graničarji iz Most pri Žirovnici. Dogovorili so se o obnovitvi in vzdrževanju spominskega obeležja ponesrečenemu sekretarju CK SKOJ Dragoljubu Milovanoviču v Završnici. Obeležje je dotrajano in potrebno obnovitve, okolica pa naj bi bila na novo preurejena. Določili so že datum odkritja ter se pomenili o programu in udeležbi. AL.

Med gasilsko vajo v Javorniškem rovtu

GASILSKE VAJE V TEŽAVNIH POGOJIH

V nedeljo, 26. oktobra je bila v Javorniškem rovtu velika sektorska gasilska vaja. Udeležilo se jo je 61 članov iz prostovoljnih gasilskih društev: Smokuč, Zabrznica, Koroška Bela, Blejska Dobrava, Jesenice — mesto in Planina pod Golico.

Namišljeni požar je bil na Lenčkovu in Meševčevi domačiji, ki sta zadnji v vasi in ležita več kot 1.000 m visoko nad morjem. Da so gasilci prišli in napeljali vodo do kraja namišljenega požara so morali premagati precej ovir. Največji sta bili vsekakor strmina in ozke poti. Kljub težavam pa je od Nočeve mlake, kjer so črpali vodo, do obeh domačij, to

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

krinkati nekdanjega SS-ovca Roschmanna. Ta mož, ki ima na vesti množične pokole v baltičkih državah, se zdaj skriva pod izmišljenim imenom in vodi neko tovarno transistorjev. Mlademu novinarju pa ne gre za to, da bi maščeval žide, ki jih je Roschmann pomagal ubijati v uničevalnih taboriščih. Miller ima za svoje detektivsko početje čisto osebne razloge: upravičeno sumi, da je Roschmann odgovoren tudi za smrt njegovega očeta, vermahtovskega častnika. V zaplete se vmešane tudi še druge sile: Izraelska obveščevalna služba, urad za odkrivanje nacističnih vojnih zločincev, na drugi strani pa Roschmannovi sodelavci iz ODESSA.

Kako se bo vse skupaj izteklo? Čeprav sloni pripoved na mnogih znanih zgodovinskih dejstvih, pa še na nekaterih drugih, ki jih danes ni še mogoče preveriti, je v njej seveda tudi precej izmišljenega. Kot spretno napisan vohunsko-politično-kriminalni roman mora Zadeva ODESSA poleg zvestobe dejstvom zadostiti tudi še vsem drugim zahtevam, ki jih postavlja občinstvo takim romanom. Lahko bi rekli, da ima ta knjiga dve plasti: zgodovinsko resničnost zastopajo predvsem nekdanji nacisti, romaneskna plast pa je zastopana z značajem in dejanji glavnega junaka. Peter Miller, tak, kot je tu naslikan, je mogoče samo v romanu. Če bi bil resničen, bi bil prav gotovo že mrtev. Zakaj? Pa saj smo že zdaj mogoče povedali preveč. Tu bo treba poročanje o tej knjigi pretrgati, če ne bomo po nepotrebnem prikrajšali tega ali onega bralca za neskaljenim veselje, ki bi ga sicer imel, ko bi ugibal, kako se bo vse skupaj končalo.

Graham GREENE: **Izzgani.** Mladinska knjiga 1975. (Zbirka Levstikov hram.)

Kdor je bral Siroto iz Lowooda ali pa vsaj gledal istoimensko televizijsko nadaljevanje, se morda spominja, kako je junakinjo snubil njen pobožni bratranec: ne samo, da jo je hotel imeti za ženo, od nje je pričakoval tudi to, da bo šla skupaj z

njim misijonarit nekam v kolonije. Jane Eyre je to snubljenje junaka odklonila.

V Greenovem romanu **Izzgani**, ki je bil napisan stoletje in četrt pozneje, imamo nasproten primer: ena izmed glavnih oseb je vsa nesrečna, ker mora živeti v Afriki, ob postarjem, zoprnem in pobožnjakarskem možu, lastniku oljne tovarne, kjer ima za najbližje sosede kolonijo gobavcev. Okolje, v katerem se zgodba odvija, nam torej zbuja asociacije na požrtvovalno človekoljubje. Kdor ne pozna Grahama Greena bo torej pričakoval vsaj rahlo sentimentalno, če ne kar idilično (kljub gobavcem) zgodbo v slogu kakšne Nune. Greene kajpak ne bil bil zmožen napisati česa takega. Tu ne gre le za medicinsko gobavost, za lepro: srbohrvaški prevod iste knjige ima prav poseben naslov **Gubave duše**.

Za to gre, da je glavna značilnost Greenovega pisanja prav boleča neizprosost, s katero trga rožnate tančice s svojih oseb. Prav lahko bi zapadli v zmoto in mu pripisali tole temeljno stališče: človek je majhen, smešen, nizkoten. Tudi to bi bilo površno. Greene se — podobno kot junak tega romana — le brani nasprotnih sodb, ki mu jih vsiljuje svetohlinsko okolje in tradicija: človek je dober, plemenit, požrtvovalen — sodb, ki se izrekajo kar tako, zavoljo lepšega.

Poglejmo glavnega junaka te knjige: to je svetovno znan arhitekt, ki si ga katoliška cerkev lasti kot svojega. Privatno je razvajenec, poleg tega pa se nekakšen don Juan: vse življenje na debelo izkorišča nepremagljivo privlačnost, ki jo do njega čuti ženski spol. Nasprotja med svojim v javnosti reklamiranim katolištvom in med svojim seksualnim potrošništvom ne občuti. Lepega dne pa se mu oboje upre, tako ženske kot vera. Naveličan odleti v Afriko, naključno zaide v bolnišnico za gobavce, se sreča s svetohlinskim tovarnarjem in njegovo radoživno ženo. Ni težko uganiti, da bo za plet in končno tudi za razplet poskrbela prav ta dvojica.

O ZASNOVAH KULTURNE DEJAVNOSTI V LETU 1976

V preteklem tednu, 31. oktobra, se je na sedmi seji sestal izvršni odbor kulturne skupnosti občine Jesenice. Predsednik Joža Varl je v obravnavo predložil devetmesečno realizacijo plana in uskladič ter rebalans finančnega plana kulturne skupnosti za letošnje leto. Poleg obravnave in sklepanja o pravilniku za določitev meril za določanje dohodka in drugih osebnih prejemkov delegatom in voljenim ter imenovanjem funkcionarjem v občini Jesenice ter nekaterih vlog in imenovanj, je bila v obravnavo predložena tudi zasnova programa in finančnega plana za prihodnje leto.

Iz devetmesečnega poročila o realizaciji plana kulturne skupnosti je razvidno, da je bil v tem času dohodek skupnosti realiziran v višini 2.218.961,50 din ali 71,5 % predvidenega letnega plana. Iz tega izhaja, da kulturna skupnost za okrog 0,10 % zaostaja za dovoljenim dohodkom oziroma za 3,5 % za predvidenim s planom. Podrobno so bili na seji seznanjeni s stroški službe v devetih mesecih, izplačili sredstev po pogodbah posameznim izvajalcem in z lastnimi dohodki skupnosti, ki nastajajo v Prešernovi in Finžgarjevi rojstni hiši. Pri tem je zanimivo, da ti dve hiši skupaj s lastnimi dohodki pokrivata vse stroške oskrbovanja in vzdrževanja, ozoroma, da sta v tem času skupaj imeli 107.327,60 din dohodkov in 87.888,55 din izdatkov.

Medtem, ko so ostala vprašanja z dnevnega reda potrdili brez bistvenih pripomb in rešili nekatere vloge, so se dalj časa zadržali pri predvidenem planu dohodkov kulturne skupnosti za prihodnje leto oziroma pri prispevni stopnji za kulturo. Če bo ostala enotna prispevna stopnja 0,78 % in njena delitev: 0,42 kulturna skupnost Jesenice, 0,20 vzajemnost in 0,16 solidarnost, za kar se bodo tudi zavzemali, bodo znašali dohodki skupnosti za prihodnje leto 3.534.580 din ali okrog 13 % več kakor v letošnjem letu. Seveda ta sredstva zadostajo le za redno dejavnost izvajalcev kulturnih programov in za skrajno minimalno, to je neodložljivo vzdrževanje kulturnih objektov.

Na seji so govorili tudi o programskih osnovah posameznih izvajalcev oziroma posameznih kulturnih vej in njihovem financiranju. Pri tem so bili mnenja, da bo potrebno temeljito prestrukturiranje dohodka posameznim izvajalcem, ker se namreč dogaja, da se še vedno v nekim smislu proračunski miselnosti, izvajalcem vsako leto dodaja določen odstotek navzgor, ne glede na resnično ovrednotenje njihovega dela. Tako se dogaja, da so nekatere dejavnosti, ki so si uspele v preteklosti pridobiti določeno prednost ali boljši položaj, avtomatsko v boljšem položaju, ker se jim na to osnovo le

dodaja, nikdar pa ne odvzema. Sklenili so, da bodo opravili glede ovrednotenja dela in drugačnega načrtovanja dela z nekaterimi izvajalci razgovore, predvsem pa bodo od njih zahtevali bolj podrobne in konkretne programe dela s finančno ovrednotenim delom.

Potrdili so tudi predlog komisije za vzdrževanje domov v zvezi z gospodarjenjem v stavbi amaterskega gledališča Tone Čufar, nekaterimi prostorskimi zamenjavami in izboljšavami ter z ukinitvijo gostišča, kjer naj bi se uredili klubski prostori za kulturne delavce.

MOTORIZIRAN OBISK SPOMINSKIH OBELEŽIJ

Avto moto društvo Jesenice je v sodelovanju z občinskim odborom ZZZ NOV Jesenice izvedlo v nedeljo, 26. oktobra dopoldan, obisk spominskih obeležij na Ratibovcu, Poljanah, Obranci, Mojstrani, Gozdu, Srednji Radovni, v Jasni in Vršču. Nekaj več kot 20 voznikov, se je s svojimi vozili zbralo na prostoru ob železarskem izobraževalnem centru. Udeležence sta pozdravila Franci Stravs v imenu AMD ter Karel Pušner v imenu občinskega odbora ZZZ NOV, ki je izrek pohvala, ker so se člani AMD odločili, da prevzamejo skrbstvo nad obeležji ob cestah in da bo organiziran motoriziran obhod spominskih obeležij postal tradicionalen.

Na vožnji so se udeleženci motoriziranega pohoda najprej ustavili ob spominskem obeležju na Ratibovcu, kjer sta v neposredni bližini padla prvoborca kurirja Jože Šavli in Ivan Kavčič. Dogodek, ko sta 27. 3. 1942 padla v boju z Nemci, je opisal Jaka Svetina. Od tega obeležja, ki ga bo društvo vzelo v skrbstvo, se je kolona pomikala od obeležja do obeležja na opisani poti vse do Vršča. Povsod so položili skromen venec ter obudili spomin na padle tovariše, ki so žrtvovali življenja za svobodo in revolucijo, ter se poklonili njihovega spomina. Zatem so se udeleženci zbrali v Tičarjevem domu, kjer so v tovariškem srečanju preživeli nekaj prijetnih uric. B.

KOMEMORACIJA NA KOROŠKI BELI

V soboto, 1. novembra je bila v počastitev dneva mrtvih žalna komemoracija v na novo urejenem spominskem parku na Koroški Beli. V kulturnem programu je sodeloval pihalni orkester Jeseniških železarjev in učenci osnovne šole Koroška Bela. Godbeniki so za uvod in konec zaigrali žalno koračnico, učenci pa so imeli kratek recital.

Komemoraciji so prisostvovali svojci ustrleženih talcev, svojci padlih borcev, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, šolarji in precej krajanov.

S tem smo dokazali, da smo padlim hvaležni za njihove žrtve, kajti za nas so dali največ, kar so imeli — svoje življenje.

Čušin — Šporn
osn. š. Koroška Bela

Za uvod v slavnostno sejo ob 30-letnici šahovskega društva Jesenice so člani šahovske sekcije DPD Svoboda, ki je delovala pred drugo svetovno vojno in v kateri so se združevali predvojni revolucionarji, odigrali šahovski turnir.

Šah

SLAVNOSTNA SEJA ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA JESENICE OB 30-LETNICI OBSTOJA

V petek, 31. oktobra, je bila v šahovskem domu na Jesenicah slavnostna seja šahovskega društva Jesenice ob njegovi 30-letnici obstoja in delovanja.

Za uvod v sejo je upravni odbor šahovskega društva Jesenice organiziral šahovski turnir predvojnih Svobodašev, to je članov šahovske sekcije delavsko prosvetnega društva Svoboda Jesenice, ki je delovala pred drugo svetovno vojno in v kateri so se združevali predvojni revolucionarji, komunisti in borci za delavske pravice z Jožetom Gregorčičem na čelu.

Šahovskega turnirja Svobodašev se je udeležilo šest še vedno aktivnih šahistov in sicer: Ivan ŽEN, Anton MALENSEK, Tomaž SVETINA, Jože PESJAK, Anton KLEMENC in Slavko SARACEVIČ.

Prvo mesto je na turnirju Svobodašev dosegel s štirimi točkami Tomaž SVETINA, ki bo 19. novembra praznoval 80-letnico rojstva. Drugi je bil s 3 1/2 točkami Jože PESJAK, tretji pa je bil s tremi točkami Anton MALENSEK, četrto mesto je dosegel z 2 1/2 točkami Ivan ŽEN, itd.

Po razglasitvi rezultatov in razdelitvi diplom udeležencem turnirja Svobodašev je predsednik šahovskega društva Jesenice Radovan Andželič v slavnostnem nagovoru orisal delovanje šahovskega društva Jesenice in poudaril pomembnost šahovskega delovanja šahovske sekcije pri DPD Svoboda, na katerega se navezuje šahovska tradicija šahovskega društva Jesenice.

O šahovski tradiciji na Jesenicah, razrednem boju jeseniških železarjev in pogojih ter oblikah delovanja šahovske sekcije pri DPD Svoboda, je govoril tovariš Ivan Žen, ki je z opisom dogodkov in navajanjem imen revolucionarjev komunistov in borcev za delavske pravice, predložil predvsem mlajši generaciji jeseniških šahistov, trdo borbo jeseniškega delavstva in revolucionarni boj Svobodašev za delavske pravice in družbeno preobrazbo.

Tovariš Pavel Lotrič je v svojem pozdravnem nagovoru udeležencem slavnostne seje šahovskega društva izrekel zadovoljstvo za uspešno delovanje društva, tako v tekmovalnem oziru kot tudi v množičnosti. Članstvo šahovskega društva, ki vključuje že več kot 200 članov, v glavnem sestavljajo delavci železarne Jesenice.

Poudaril je pomembnost šahovske igre za delovnega človeka, ki se ob šahovski igri rekreira, duhovno bogati in razvija svoje intelektualne sposobnosti.

SINDIKAT ŽELEZARNE PREJEL PLAKETO ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V petek, 31. oktobra, je bila na slavnostni seji šahovskega društva Jesenice, ob 30-letnici obstoja in delovanja tega društva, podeljena sindikatu železarne Jesenice spominska plaketa. V obrazilu podelitve plakete šahovskega društva Jesenice sindikatu Železarne je rečeno:

Plaketa šahovskega društva Jesenice se podeljuje sindikatu železarne Jesenice za moralno in materialno stimulacijo ter za razumevanje organizacije delovanja in razvoja šahovskega društva Jesenice. Za spodbujanje množičnosti šahovske aktivnosti med železarji tako v množičnem rekreativnem in tekmovalnem šahu, z istočasno pripravljenostjo sodelovanja v organizacijskem oziru in popularizacijo šahovske igre med delovnimi ljudmi železarne, za aktivna prizadevanja društvene rasti in aktivnosti šahovskega društva Jesenice.

Pohvalo šahovskega društva Jesenice pa sta prejeli ŽELEZARNA JESENICE za moralno in materialno stimulacijo pri množičnosti in uspešnosti šahovskega društva Jesenice v organizacijskem in funkcionalnem pogledu in KONFERENCA ZSMS ŽELEZARNE JESENICE za uspešno sodelovanje in moralno ter materialno pomoč pri organizaciji mladinskega tekmovalnega in rekreativnega šaha ter za popularizacijo in širjenje šahovske igre med mladimi železarji.

J. Z.

bilo tudi tokrat, saj sta obe ženski osvojili obe točki, mladina pa eno. Škoda je, da so se nekateri najboljši igralci odrekli igranja, čeprav z izgovorom, da prepuščajo možnost tudi mlajšim.

V dvoboju s Svobodo je na prvi deski zaigral Branko Zorko proti odličnemu prvotekmovalniku Siferju, ki je lansko leto zastopal slovenske mladinske vrste na državnem prvenstvu. Zorko je v tej partiji hrabro žrtvoval lovca in zagrozil nasprotnikovemu kralju z neubranljivimi pretnjami. Ko so gledalci pričakovali učinkovit zaključek pa sta se nasprotnika nepričakovano sporazumela za remi. Kasnejše analize so pokazale, da je bila žrtev korektna in da je bil remi preuranjen.

Ivan Paulin je proti prvotekmovalniku Rijavcu žrtvoval kmeta, za katerega je dobil pozicijsko prednost. Po zapletih v središčnici sta oba zašla v časovno stisko, v kateri pa je bil nasprotnik hitrejši in Paulinu je v povsem dobljenem položaju padla zastavica. Anton Krničar je dovolil nasprotniku več manevrskega prostora, vendar se je partija kljub temu končala z remijem. Lado Krajnik je tudi tokrat zaigral odlično in prav škoda je, da ne igra na višjih deskah, saj je v odlični formi. Andrej Tratnjek je poskrbel za neugodno presenečenje. Z belimi figurami si je v sicilijanski partiji ustvaril odlični položaj in povsem razkril črnega kralja. Nasprotnikove figure so ostale popolnoma paralizirane in kmalu je drugotekmovalnik iz Stožic zašel v veliko časovno stisko. Prav v tem trenutku pa je beli potegnil nekaj slabih potez in dovolil črnim figuram, da so zaživele. Črni je kljub velikim časovnim stiskam osvojil figuro in uspel zmagati. Temu porazu je botrovala predvsem premajhna izkušnost in premajhna zbranost v odločilnih trenutkih.

Miha Balanč je uspel remizirati kljub črnim figuram. Najbolj zanimiva je bila tokrat partija Lojzke Pongrac in veliko mlajše nasprotnice. V veliki pozicijski prednosti je Pongracева neokretno žrtvovala figuro in zašla v povsem izgubljeno končnico. Na deski so še vedno ostale najtežje figure, kar je bilo za odlično mladinko iz Stožic tudi usodno, saj je spregledala trdnjavo in omogočila Pongracovi, da ostane še naprej neporažena. Marušičeva je rutinirano in prepričljivo zmagala, mladinec Železnik pa prav tako ni dovolil presenečenja. Drugi mladinec Barič je po obetajoči poziciji spregledal trdnjavo in nepričakovano izgubil.

Končni rezultat je tako 5,5:4,5 kar je uspeh za ekipo, in neuspeh za prvih šest članskih desk. Po štirih kolih ima ekipa 28 točk in je na četrtem mestu.

V 43. številki Železarja je v članku Zmaga in neodločen izid prišlo do napake v drugem odstavku, ki se glasi: »Paulin, ki je bil vedno eden najboljših igralcev v ekipi, je tudi tokrat taktično nadigral nasprotnika, ki je poskušal vse, da bi z nenavadno otvoritvijo (1. e4 ...) itd. Pravilno je: »... ki je poskušal vse, da bi z nenavadno otvoritveno potezo (1. b4 ...)« itd.

V torek, 28. oktobra je bil v šahovski dvorani na Jesenicah redni mesečni hitropotezni turnir Gorenjske za mesec oktober. Udeležba je bila izredno slaba, saj se je turnirja udeležilo samo devet igralcev iz Škofje Loke in Jesenic. Zmagal je Majtan (Jes) 11, pred Ruparjem (Šk. L.) in Tramtetom (Jes) oba 10, Poljanskim (Jes) 10, Kalanom (Šk. L.) 10 točk itd. Turnir je bil dvokrožen. KT

Danes v četrtek, 6. novembra bo ob 17. uri na prištavi v Javorniškem rovtu prikazana praktična uporaba gasilskih aparatov in sredstev za gašenje požarov. Za naselje Javorniški rovt je takšen prikaz pomemben še posebej zato, ker so stanovanske hiše precej oddaljene druga od druge in bi bilo gašenje morebitnih požarov toliko bolj oteženo. Praktično uporabo ročnih gasilskih aparatov in sredstev za gašenje požarov bo pokazal Janez Bohinc iz poklicno gasilske reševalne čete Železarne.

Ob 18. uri bo v prostorih planinskega doma na Prištavi razgovor s prebivalci Javorniškega rovtu. Na današnjem razgovoru bodo obravnavana številna vprašanja.

Krajevna skupnost Javornik - Kor. Bela

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

8. novembra sovjetski barvni film KRVOLOČNI VOLK ob 15. režija Tolomuš Okejev, v glavni vlogi K. Valijev, film je za člane Ježkovskega kluba brezplačen, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

8.-9. novembra ameriški barvni film ODRŠITEV ob 17. in 19. režija John Boorman, v glavni vlogi Jon Voight, film ni primeren mladini do dopolnjenega 15. leta starosti.

10. in 11. novembra francoski barvni film CESAR IN ROSALIE ob 17. in 19. režija Claude Sautet, v glavni vlogi Yves Montand

12. novembra ameriški barvni film OROPAJ SVOJEGA BLIŽNJEGA ob 17. in 19.

13. novembra ZAPRTO

14. novembra ameriški barvni film DAKTARI - ZGODBA O SKILASTEM LEVU, ob 17. in 19. režija Marton Andrew, v glavni vlogi Morshal Thompson

15. novembra francosko-madžarski film LA FONTAINOVE BASNI ob 15. avtorji Georges De La Grandiere, Attila Dargoy

15.-16. novembra italijansko-francosko-nemški CS barvni film OD ARDENOV DO PEKLA ob 17. in 19. režija Alberto De Martino v glavni vlogi Frederick Stafford

Vse ljubitelje zabavne in narodne glasbe, vabimo na koncert Miše Kovarja, ki bo v četrtek, 6. novembra 1975, v dvorani kina Radia na Jesenicah

KINO PLAVŽ

8. in 9. novembra francoski barvni film CESAR IN ROSALIE ob 18. in 20.

9. novembra sovjetski barvni film KRVOLOČNI VOLK ob 10.

10. in 11. novembra ameriški barvni film ODRŠITEV ob 18. in 20. Film ni primeren mladini do dopolnjenega 15. leta starosti.

12. novembra ZAPRTO

13. novembra ameriški barvni film VSI SMO BARABE ob 18. in 20.

14. novembra ameriški barvni film OROPAJ SVOJEGA BLIŽNJEGA ob 18. in 20.

15. in 16. novembra ameriški barvni film SUPER FLY ob 18. in 20.

KINO DOVJE MOJSTRANA

8. novembra italijanski barvni film NOČNI VRATAR ob 19.30

9. novembra ameriški barvni film POPOLNI ROP V NEW YORKU ob 19.30

15. novembra francoski barvni film CESAR IN ROSALIE ob 19.30

KINO KRANJSKA GORA

8. novembra ameriški barvni film POPOLNI ROP V NEW YORKU

9. novembra ameriški barvni film VSI SMO BARABE

12. novembra francoski barvni film CESAR IN ROSALIE

15. novembra ameriški barvni film ODRŠITEV

Gledališče

NEDELJA, 9. novembra ob 15.30 Tone Čufar: POLOM - delavska drama v režiji Marjana Stareta - za izven

VATROSTALNA ZENICA TOZD OTS II JESENICE Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

RAZGLAŠA

prosto delovno mesto

VODJE SLUŽBE ZA VARSTVO PRI DELU

Pogoji:

- varnostni inženir ali inženir I. stopnje tehnične stroke z izpitom iz varstva pri delu po I. programu
- inženir I. stopnje tehnične stroke, ki bi bil pripravljen opraviti izpit iz varstva pri delu po I. programu.

Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke.

Prijave pošljite v roku 10 dni po objavi razglaš. Informacije dobite po telefonu 81-743.

VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA JESENICE J E S E N I C E, Kurilniška 2 (vrtec na Plavžu)

O B J A V L J A prosto delovno mesto MATERIALNEGA KNJIGOVODJE za nepoln delovni čas - 4 ure dnevno za določen čas.

POGOJ: EKONOMSKI TEHNIK ali dvoletna administrativna šola z najmanj petletnimi delovnimi izkušnjami na takem delovnem mestu.

ROK ZA PRIJAVO: 15 dni po objavi razpisa, na Vzgojno varstveno organizacijo Jesenice.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI PODMEŽAKLJA

RAZPISUJE

honorarno delovno mesto

TAJNIKA KRAJEVNE SKUPNOSTI PODMEŽAKLJA

POGOJI: Srednješolska izobrazba, večletno aktivno udejstvo vanje v družbenopolitičnih organizacijah.

Višina honorarja po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Krajevna skupnost Podmežaklja, 64270 Jesenice, Mencingerjeva št. 1.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI

ZAHVALA

Vsem sodelavcem pokojnega Petra Krničarja in sindikalnemu odboru Javornik I se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Frančiška Krničar

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikata železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob nakupu ožimnice.

Slavka Vovk

DEŽURNE TRGOVINE V SOBOTO, 8. NOVEMBRA

JESENICE: samopostrežna trgovina Zarja - Kašta 2 na Tržnici

Kranjska gora: EMONA market

Dežurne trgovine so v sobotah odprte od 15. do 19. ure.

ZAHVALA

Komaj 45 let star nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, zet in svak

PETER KRNIČAR

Iskrena hvala zdravniškemu in strežnemu osebju jeseniške bolnice za trud in prizadevanje, da bi ga ohranili pri življenju. Posebno hvala ležni smo vsem sosedom in drugim dobrim ljudem za pomoč in tolažbo v najtežjih dneh. Iskrena hvala vsem, ki ste počastili njegov spomin in ga odeli v cvetje. Tako se zahvaljujem tudi organizatorjem pogreba, godbi iz Gorij, pevcom z Javornika, njegovim sodelavcem iz Javornika I, posebej Albinu Jakopiču, ki se je v njihovem imenu zahvalil za njegova dobra dela in se poslovil od njega.

Vsem, ki ste njegovo priljubljenost izkazali s tem, da ste ga tako številno spremlili do preranega groba najlepša hvala.

ŽALUJOČI: žena Francka, sinova Peter in Bojan, bratje in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

1